

Nr. 1 — 10

Septembrie 1942 — Iunie 1943

GRAIUL DÂMBOVITEI

Buletin Asociației Învățătorilor din Jud. Dâmbovița

ANUL AL DOUĂZECELEA

Președintele Asociației
Victor Ghiculescu

Redactor:
Ion Costache

NUMĂR FESTIV

*Doașzeci ani de la apariție
1923-1943*

CUPRINSUL:

ANIVERSAREA

Victor Ghiculescu	Popas (1923-1933)
D. V. Tani	La implinirea celor 20 de ani
T. Iacobescu	Popas de vechitate
V. Ghimulescu	Povestea unei cetăți de acasă (versuri)
Gh. Bucurici	„Gratul Dâmboviței”
Mircea Ispir	În jurul vâștarilor
I. D. Pietrari	Rugă (versuri)
I. C. Mărgă	Au plecat meseriași din țară (versuri)
Storie Școlulescu	După 20 de ani
Gh. H. Dăncuș	La aniversarea revistei „Gratul Dâmboviței”
Ioan-Dimitrescu-Pietrari	Scrierile-Misiune (versuri)
Pr. N. Popescu-Gorun	Invățătura mea
Virgil Mărgă	La 20 ani
Gh. Bucurici	Dăru (versuri)
Ion Costache	Popas după două decenii
I. Calboreanu	Cântec de pe Nistru (versuri)

CTITORII

Nicolae Bărbulescu	Președintele Asociației Învățătorilor din jud. Dâmbovița
Ion Gh. Mărgă	Învățătorul și Prețul N. Gr. Aramă
I. Nițescu-Lungu	Iancu Constantinescu-Vilșoara
Ion Bărbulescu	Din trecutul nostru dăscălesc
Nicolae Bărbulescu	— Dintr-un program
I. Gh. Mărgă	„Un răspuns
Alex. Georgescu-Găgăuța	Pentru „Gratul Dâmboviței”
Simeon Popescu	Pentru 20 de ani
† Amza Ghițeanu	După 20 de ani
Ion Doza	Privire în trecutul revistei
	latănuire târzie (versuri)

INCHINĂRI

D. V. Tani	O frumoasă manifestare a sufletului învățătoresc
Ioan-Dimitrescu	Aspecte dela sărbătorirea învățătorilor pensionari
Cpt. Barbătoaru	Se peotinuște un drum, se sapă un drept
I. C.	Grat din „Gratul Dâmboviței”
Locot. Teodor Mărgă	Învățătorul-ara Onifore Gheorghe

Nr. 1 — 10

Septembrie 1942 — Iunie 1943

GRAIUL DÂMBOVITEI

Revista Asociației învățătorilor din Jud. Dâmbovița

ANUL AL DOUĂZECELEA

Președintele Asociației
Victor Ghiculescu

Redactor:
Ion Costache

NUMĂR FESTIV

1923-1943

COMITETUL ASOCIAȚIEI

VICTOR GHICULESCU-Bezdead, Președinte

GH. I. POPESCU-Săcueni, Vice-Președinte

IANCU-MILEA-Târgoviște, Casier

DAMIAN POPESCU-Târgoviște, Membru

VASILE PREDOIU-Colna

ION BALĂȘESCU-Racovița

GH. M. IONESCU

N. GEORGESCU-Lunguleț

GH. CRISTESCU-Sturzeni

CENZORI

ION COSTACHE-Târgoviște (și Secretar al Asociației)

D. APOSTOL-Găești

ALEX. LUCA-Potlogi

.....

GH. BUCURICĂ, Directorul Căminului învățătorilor

TRAIAN MAZILU, Bibliotecarul Asociației

Comitetul de Redacție al revistei „GRAIUL DÂMBOVITELI”

VICTOR GHICULESCU

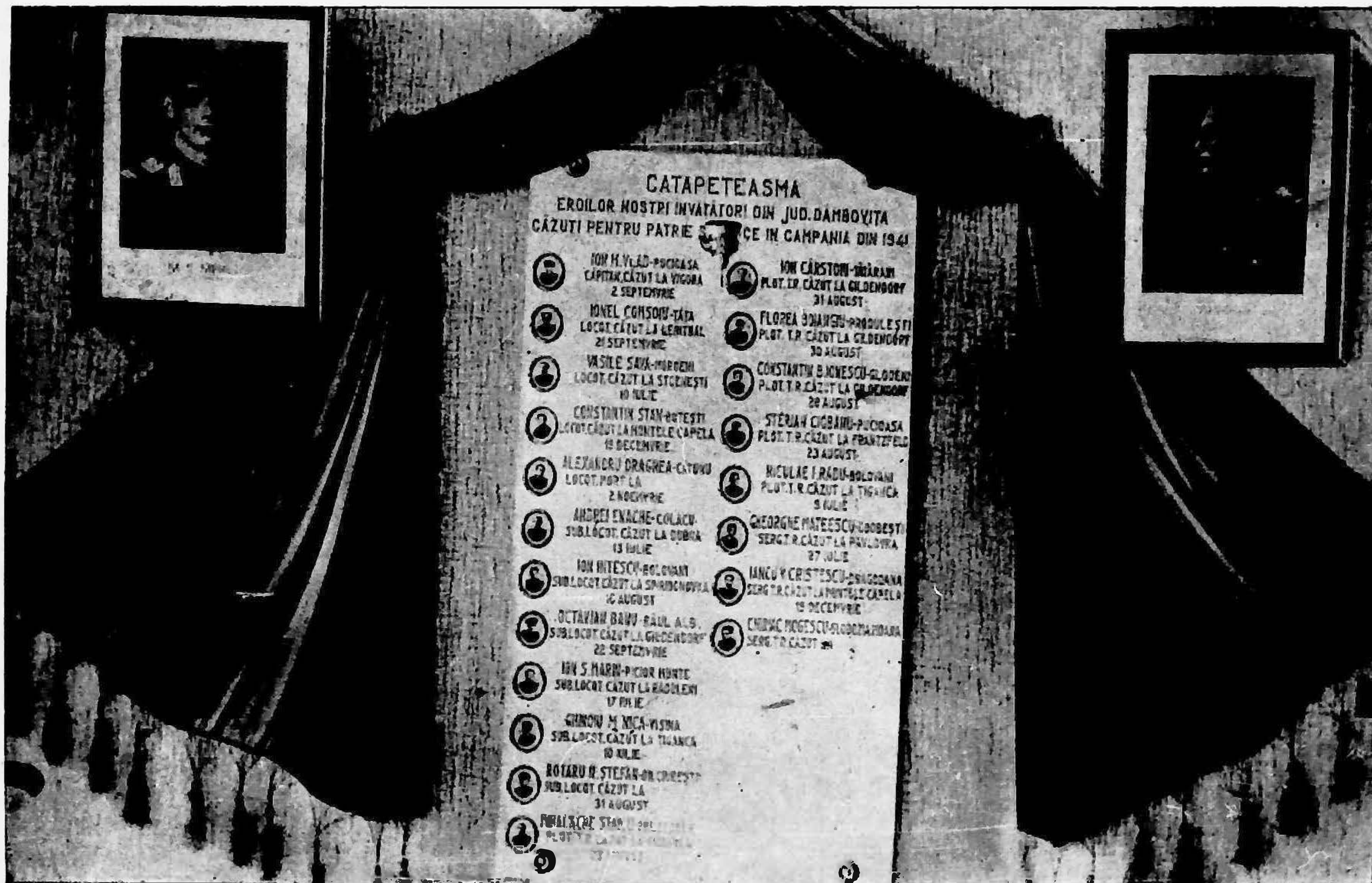
ION COSTACHE

IANCU MILEA

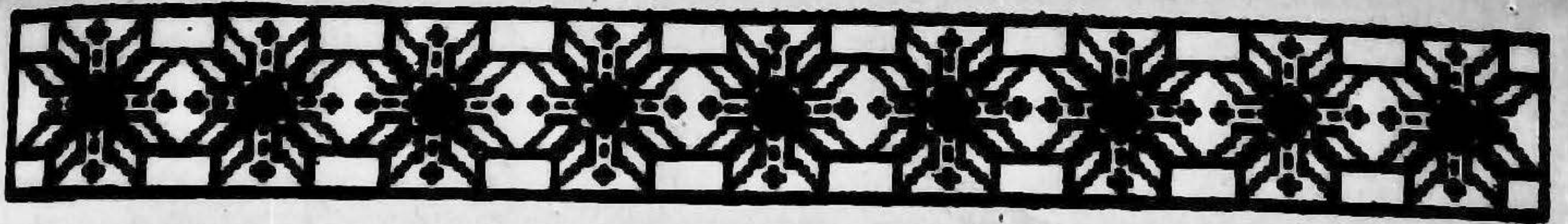
Articolele pentru revistă, cărțile pentru recenzii, corespondența

revistei, se vor trimite D-lui ION COSTACHE,

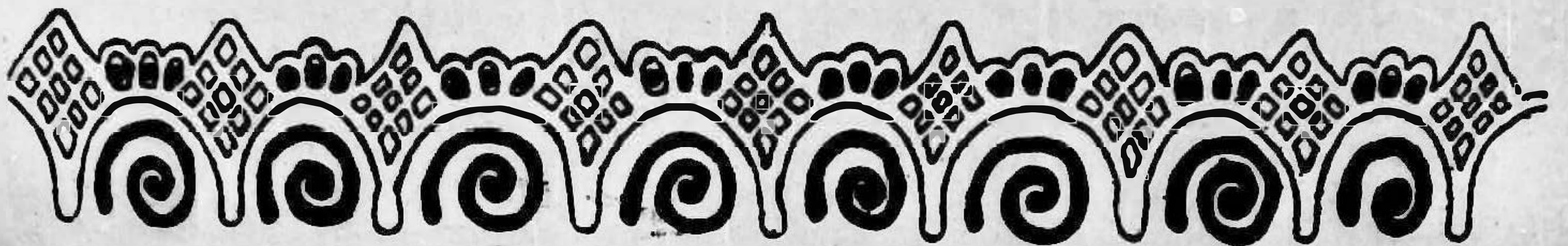
Târgoviște, Str. Major Alexandrescu Nr. 4

Placa comemorativă a învățătorilor-eroi din Casa Asociației Învățătorilor din jud. Dâmbovița

ANIVERSAREA

1923 - 1943

(papos)

„Graiul Dâmboviței”, revista Asoc. noastre, împlinește în primăvara aceasta 20 ani de existență. Lipsită cu desăvârșire de ajutoare materiale venite din afară — apariția ei fiind asigurată numai din abonamentele primite de la învățătorii din județ — lipsită de colaboratori permanenți — colaborarea la „Graiul Dâmboviței” nefiind plătită — trăind în vremuri vitrege când politica era totul, iar preocupările de ordin profesional, general și național erau lăsate pe un plan cu totul secundar — faptul că a apărut în luna Aprilie 1923, iar de atunci a continuat să apară fără întreruperi, constituie pentru învățătorimea dâmbovițeană o legitimă mândrie, iar pentru modestul nostru organ de publicitate un record.

Imi revine mie, un umil colaborator al ei, greaua sarcină de a vorbi în aceste rânduri de viața ei destul de lungă, de scopul pentru care a apărut și continuă să apară, de rezultatele obținute până în prezent și de acei neobosiți conducători — ridicați din mijlocul nostru — care prin munca lor dezinteresată, prin sinceritatea cu care au lucrat, au putut înlătura an de an piedici și greutatea de tot felul, i-a asigurat existența, i-a luminat drumul.

Urmând pilda altor județe din cuprinsul țării, unde învățătorii strâns uniți în jurul Asoc. județene, cu mult înainte, își aveau organele lor de publicitate, conducătorii învățătoriei dâmbovițene pun la cale și reușesc să tipărească în luna Aprilie 1923, primul număr de revistă pe care o botează: „Graiul Dâmboviței”. Președinte al Asoc. învățătorilor pe vremea aceea era Alexandru Georgescu-Gogoșoiu. Pentru gândul său curat, pentru fapta lui deosebit de importantă atunci, este o justă datorie pentru noi astăzi, de-a o aprecia, de-a o sublinia cu tot respectul cuvenit marilor înfăptuiri.

Și la această primă aniversare de 20 ani, citind „Graiul” Domnul Alexandru Georgescu-Gogoșoiu se va simți mai tânăr cu 20 de primăveri și în suflet îi vor picura primul strop de bucurie, rezultat firesc a unei mărețe fapte făcute în interesul corpului învățătoresc și pentru binele școlii primare românești.

Cu apariția „Graiului” numărul publicațiilor învățătoresci sporește, cu încă una, iar „dascălii” din județul Dâmbovița, au de acum înainte o tribună a lor de unde să-și spună cuvântul, au un loc unde să dezbată problemele de ordin

profesional, au un ușor mijloc de a comunica unul cu altul și pot lua regulat cunoștință de evenimentele mai importante ce se petrec în numeroasa noastră familie din județ.

Prin scrisul apărut în coloanele revistei noastre, legătura dintre cele două generații de învățători se strânge tot mai mult. Maturitatea de gândire și realistul simț al învățătorului bătrân oțelit în tranșeele războiului întregitor de hotare, se împletesc armonios cu entuziasmul și curățenia sufletească a tinerilor, urmărind în deosebi un singur obiectiv: să se țină mereu trează în conștiința poporului român ideea că, valabilitatea hotarelor unei țări — chiar dacă ele sunt cele firești — nu sunt recunoscute de dușmani decât atunci, când acei dușmanii fie ei dela Răsărit, fie dela Apus — se conving că, poporul trăește într'o perfectă unire de gânduri și de simțiri și că fii lui sunt gata în orice moment să-și dea viața pentru apărarea hotarelor și pentru întărirea lor.

Timp îndelungat — când alte publicații românești numai cu tit ul și ajutate din fonduri oficiale și semi-oficiale — otrăveau sufletele cu scrisul lor împărșind poporul în tabere ce se luptau între ele până la exterminare — „Graiul Dâmboviței” modest dar conștient de rostul lui, se ocupa continuu de probleme cu caracter profesional, cultural și mai ales național, strecurând în sufletele povăduitorilor de lumină și adevăr, speranțe și noi puteri de muncă, dar în acelaș timp pregătindu-i pentru un viitor de sacrificiu și de supremă jertfă.

Înainte de a așterne pe hârtie aceste nemeșteșugite rânduri, am cercetat cu toată atenția cuvenită și cu o abea stăpânită emoție, toate numerile din colecția „Graiului” apărute în 20 de ani. Grija permanentă pentru școala poporului și pentru viitorul acestui neam, străbate în cea mai mare parte din articolele scrise de învățători. Nimic pentru interesul nostru personal. Totul pentru interesul neamului, pentru binele Patriei. Iată ce spune autorul unei poezii — poate de o valoare literară inoelnică — intitulată „Amenințări dușmane” și publicată prin anul 1928:

„Prin vântul care bate în liniștea 'nserării
Amenințări ne vin din Răsăritul Țării.
E ghiara bolșevică ce vrea ca să ne smulgă,
Cea mai frumoasă floare.
Voinici de pretutindeni, cu pieptul vostru tare,
Ce-ați încheșat din sânge o Românie Mare,
Uniți-vă cu toții din munți și din câmpie
Și îngropați în Nistru întreaga lor trufie”.

Acelaș autor scrie în numărul 7-8 din Octomvrie 1937:

„Voinici din sute și mii de cătune
Bătrâne,
Străjeri ai hotarelor țării de azi și de mâine

De sus de pe soclu de jertfe străbune
 Un glas de aramă vă spune:
 E Țara din nou în primejdie mare,
 S'aud la hotare
 Sălbatic glasuri străine.

 Voinici cu iubire de Tron și de Țară
 Din suflete vii durați la hotare
 Ca'n vremea lui Mircea și Ștefan cel Mare
 Tranșee de foc și pară.

In numărul 9 din Noembrie 1936, învățătorul Mihail Ciurezu-Fieni, evocând măreața figură a dascălului român ce a pregătit neînfricatele generații ale ziditorilor de hotare scrie:

„Undeva într'un sat anonim pierdut pe vre-o culme de deal de vre-un bu-
 nic statornicit cu oile acolo, într'o zi lucrătoare de peste săptămână, răsuna într'o
 casă ceva mai răsărită glasuri vioaie de copii.

„Un bătrânel cu haina roasă și lustruită, cu pieptul plin de varul cretei
 misterioase, cu ghetele aduse de vârfuri ca tălpicele unei sănii și cu pantalonii
 ca armonica, ținând cu o mână ochelarii deasupra nasului încovoiat, iar în cea-
 laltă o nuia, se străduia să arăte ceva pe o hartă petecită; I-a prins de tot, ochii
 îi ard ca lumânările și glasul îi tremură.

„Cincizeci de perechi de licurici își îndreaptă strălucirea spre el și tot atâtea
 capete de stânci se străduesc să fie văzute de „domnul”.

„E lecția pe terminate și „domnul” vorbește ca prin vis:

„Ardealul copii este pământ de-al nostru...

Domnul își șterge cu o basma cusută cu râuri, lacrima din colțul ochiului,
 pe furia, să nu fie văzut că plânge, și dă tonul și glasurile de copii întonează un
 cânt de tremură cămașa pe ei:

„La Turda unde Voevodul
 Mihai cel Brav a fost ucis”.

*Tot în acelaș număr poetul I. D. Pietrari scria o poezie cu titlul „Manifest”
 care are următorul început:*

„Ducnește Europa a jivină
 „Strănută tunul
 „Îi ascute iataganul în surdină
 „Hunul”

 „Române, ia seama, ești pândit”.

Exemplele s'ar putea continua. Profețiile acestor amatori de poezii atunci s'au împlinit. Opera de naționalism creiator a „Graului” s'a verificat. Anul 1941, a găsit pe învățători la datorie. Ordinul Mareșalului reclădător de hotare a fost executat fără șovăire. Cot la cot cu elevii educați de ei, ofițerii, platonieri, sergenți, sau simplii soldați, învățătorii acestui județ s'au bătut în blestematele stepe ale Rusiei, cu atâta bravură că au stârnit admirația camarazilor activi și a puternicilor noștri aliați.

In lupta pe care corpul învățătoresc din întreaga țară, strâns unit în jurul Asoc. generale a învățătorilor din România, a dus-o în perioada de după războiul din 1916-18, pentru apărarea Corpului Didactic primar, și ocrotirea școlii poporului — deopotrivă lovite și greu încercate — „Graul Dâmboviței” s'a găsit în totdeauna în prima linie prin cuvântul său răspicat și dârz. Iată ce scrie în Nr. 23 din Decembrie 1929, tânărul președinte al Asoc. noastre, învățătorul Gheorghe Bucurică, mai târziu membru în comitetul central al Asoc. Generale din România, într'un articol intitulat: „Să fim gata” :

„Unirea Corpului Didactic de toate gradele, izvorâtă din aceeași suferință, din același interes superior, dârjenia solidarității noastre puternic încheată, ne-a dat credința că de rândul acesta vom izbuti. Este atâta amar de vreme de când ne-am adunat în fiecare an și cu fiecare an am consumat toate mijloacele drepte și legale. Persoane oficiale au venit mereu, ne-au promis, ne-au lăudat și cu atâta ne-am ales. Calea legală am parcurs-o până la sfârșit. Aci, ne-am găsit uniți înainte de a porni pe altă cale, cu alte mijloace, glasul nostru s'a ridicat din nou cu toată țaria.

.....

Învățătorul lucrează cu mintea, cu inima și sufletul.

Din suflete sbuciumate, istovite de nevoile vieții, nu poate naște idealul zilelor de mâine. Li trebuie vigoare, căldură și avânt.”

Acești apostoli și martiri ai lumii, care au pregătit sufletul neamului nostru pentru măreața epopee și roadele lor de pe băncile școlii au sângerat din belșug pe toate câmpurile de bătae, au dreptul să ceară dela această țară, înaintea străinilor, înaintea acelor cari au fost și vor fi protivnici intereselor noastre naționale. Mereu în slujba Patriei, învățătorii închină toată viața, cu toată puterea lor de muncă și de sacrificiu.

O parte din cuvântările rostite în congresele noastre anuale de către conducătorii Asoc. Generale a învățătorilor din România în frunte cu neînfricatul D. V. Ţoni, au fost publicate în revista noastră și în felul acesta colegii din județ au fost întotdeauna în curent cu luptele duse de aleșii noștri pentru apărarea drepturilor membrilor Corpului Didactic primar și ocrotirea școlii poporului.

Și dacă din punct de vedere cultural și național rezultatul obținut de revista noastră s'a putut verifica mai târziu, din punct de vedere al solidarității de corp prin creierea de instituții necesare binelui comun, rezultatele au fost destul de îmbucurătoare și într'un timp scurt s'a realizat destul de mult.

Banca învățătorilor, Căminul învățătorilor, și Ajutorul în caz de deces sunt creațiuni dacă nu exclusiv dar în parte ale „Graului” nostru, care a conținut îndemnurile solidarizându-ne pentru aceste înfăptuiri și convingându-ne că ajutorul la nevoie nu poate veni decât tot dela noi.

Este locul aci și cu tot respectul cuvenit oamenilor mari care prin faptele lor creatoare de bine comun s'au ridicat mai presus decât noi — este locul aci — să pomenim și câteva nume de conducători ai destinelor noastre, care dacă nu ar fi pus interesele corpului mai presus decât interesele lor personale, „Graiul Dâmboviței” era azi o vagă amintire, iar instituțiile noastre care înalță prestigiul de corp, niște stimple deziderate.

Când vorbești de Căminul Învățătorilor, impunătoarea clădire depe Bulevard — figura învățătorului pensionar Nicolae Bărbulescu, alături de sufletul entuziast întotdeauna lovit de împrejurări și greu încercat de soartă al Insp. Școlar Regional G. Bucurică și numele învățătorului G. M. Ionescu — apare în adevărata ei lumină. Oameni care au fost, care sunt și care vor fi, putem spune la această primă aniversare despre ei.

A fost undeva în județ o manifestare culturală, patriotică sau numai o simplă petrecere în familia noastră sau în altă parte, unde figura întotdeauna zămbitoare a regretatului Constanținescu-Viișoara să nu fi fost prezentă? Președinte de Asoc. sau numai învățător — în cele din urmă pensionar — era prezent pretutindeni, totdeauna spunându-și cuvântul, stârnind ropote de aplauze și unanime aprecieri.

Dar neastâmpăratul Aramă? Cu tot sufletul său bun — era veșnic încruntat la față, dar gata în orice moment să facă ceva bun pentru interesul corpului.

Cine a trecut de mai multe ori prin Târgoviște, nu se poate să nu fi întâlnit un om cu părul alb ca omătul și cu îmbrăcămintea tot la fel și întâlnirea aceasta să nu-i fi atras atenția. Sprijinind în baston un trup drept ca un brad, dar impușinat de o lungă suferință fizică și de greutatea anilor, trece singur pe străzile orașului, improspătându-și amintirile. Acest prinț al curățeniei, al vorbei și al gestului este Ion Nițescu-Lungu, fost președinte al Asoc. — astăzi pensionar.

In Nr. 1 al revistei „Graiul Dâmboviței” din anul 1931 se găsește scris:

„La începutul anului 1930, s'a început mișcarea pentru Bancă. Un prim articol în „Graiul Dâmboviței” a fost deajuns. Rămâne ca cei ce au emis ideea, să persevereze în acțiune. Și la sfârșitul anului Banca a luat ființă”.

Cine a emis ideea? Cine a perseverat în acțiune? Președinte al Asoc. pe vremea aceea era învățătorul Gh. Bucurică. Ajutat îndeaproape de Nicolae Ionescu-Heroiu, Florescu-Bezdead, Andreescu-Manga, Apostol-Găești, Grigore Mărgulescu, învățători cu temeinică pregătire cooperatistă, au pus baza acestei instituții venind prin ea în ajutorul colegilor la nevoie. Putem afirma cu toată obiectivitatea cerută de această împrejurare că președ. Asoc. de atunci a fost motorul acestei realizări, așa cum creiatorul Cercului de studii instituție pur profesională, ~~ce astăzi se găsește~~ sub directa îndrumare a Asociației — este Insp. școlar Grigore Mărgulescu — care în dorința de a veni în ajutorul colegilor dornici de a pătrunde cât mai adânc în tainele cărții, a ajutat la îmbogățirea bibliotecii noastre cu multe cărți, bibliotecă ce poate fi astăzi considerată ca cea mai variată și mai interesantă din județ.

Și în afară de cei amintiți mai sus, cine dintre noi ar putea să nege priciperea și risipa de muncă făcută pentru interesele superioare ale Corpului de învățători președinți de Asociație?: Ion Gh. Mareș, Simion Popescu și Al. Luca-Potlogi.

Sunt trei nume de dascăli din vechea gardă, care alături de alte nume vor fi cât vor trăi — prin trecutul și faptele lor — cele mai puternice puncte de sprijin în mijlocul și inapoi a noastră.

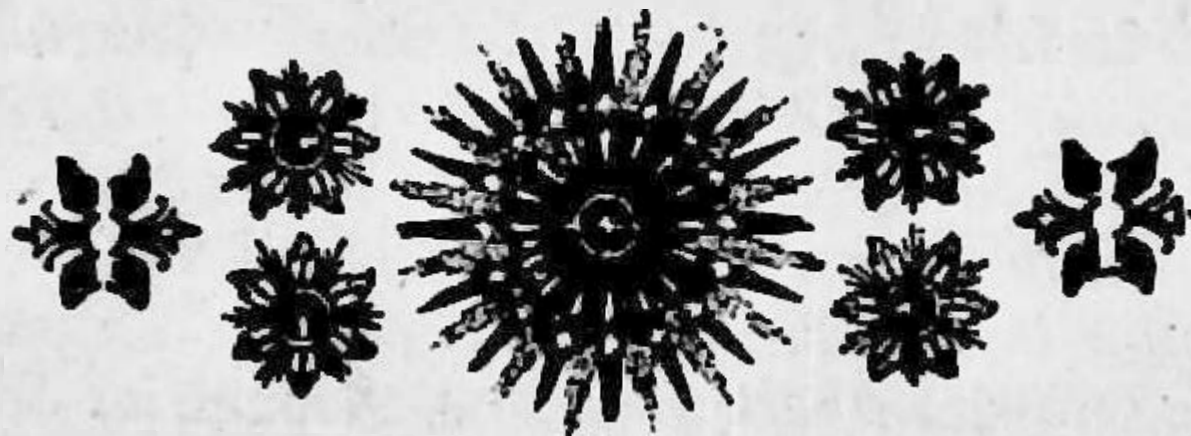
Pentru „Graiul Dâmboviței” care își sărbătorește în primăvara aceasta 20 ani de existență, ar fi nedrept din partea noastră dacă nu am aminti de cineva care l-a îngrijit, l-a ocrotit, și l-a iubit cum poate nimeni dintre noi nu am făcut-o,

A fost în Târgoviște un învățător care prin vrerea noastră și prin meritele sale excepționale s'a găsit multă vreme în fruntea Asociației — fie ca președinte — fie ca membru în comitet. Fire excesiv de altruistă și de sinceră, înzestrat cu remarcabile talente și de o rară sensibilitate sufletească, ocolit întotdeauna de micile bucurii ce le poate oferi o viață modestă de învățător — zece ani din douăzeci el a fost conducătorul exclusiv al „Graiului” nostru. Fără șgomot și pretenții de vizibile afirmări personale, tăcut și modest așa cum îi este caracterul el a fost pentru revistă 10 ani, Director, redactor, colaborator, corector, expeditor, într'un cuvânt sufletul ei. Nu rareori l-am văzut pe inserat, furișându-se pe străzi lăturalnice, ocolind vederea oamenilor, cu brațele încărcate cu pachete. Ducea la poștă „Graiul Dâmboviței” de unde urma să fie trimis colegilor în județ. Merită din partea noastră astăzi o deosebită recunoștință. Este tot ce-i putem oferi la această primă aniversare Insp. școlar regional Gh. Bucurică.

Și încheind această necuprinzătoare prezentare mai amintesc trei nume: Dumitru Platon-Văcărești, colaborator de mulți ani la revistă, Alexandru Popescu-Braniște și Lixandru Dumitru fost Insp. Școlar — care a fost de cerul județului și al revistei noastre o neuitată fulgerare de muncă, de pricepere și entuziasm.

Două treimi dintr'un număr impresionant de învățători și învățătoare (o treime fiind departe de țară în luptă crâncenă cu dușmanul) își unesc astăzi gândurile lor într'o splendidă îmbuchetare pentru a fi prezenți la cea dintâi sărbătoare al celui mai iubit fiu spiritual al lor „Graiul Dâmboviței”.

Victor Ghiculescu
Președintele Asociației

La împlinirea celor 20 ani de existență ai „Graiului Dâmboviței”

de D. V. Ion

Dăinuirea fără întrerupere timp de douăzeci ani a revistei „Graiul Dâmboviței” constituie — neîndoios — o prețioasă contribuție pentru cultura națională și deci o mândrie pentru colegii dâmbovițeni.

Din paginile ei — pe care le-am urmărit cu interes număr de număr — s'a revărsat din belșug lumină pentru șcala poporului și s'au îndreptat neconținut idei călăuzitoare, îndemnuri calde și cuvinte de îmbărbătare către devotații și trudnicii slujitori ai învățământului primar.

„Graiul Dâmboviței” oglindește gândirea și conștiința învățătorimii dâmbovițene, suslețul ce risipește de atâtea decenii cu neasemănată dărnicie în îndeplinirea celei mai frumoașe și mai sfinte dintre misiuni.

În activitatea din școală, pentruca tot mai numeroase și mai puternice valuri de copii — ageriți la minte, bogați în cunoștințe și crescuți în cultul sforțării — să împrăspăteze rândurile neamului, ca și în nobila strădanie pentru ridicarea la o mai bună stare economică, culturală și morală a poporului, învățătorii Dâmboviței s'au găsit de la început — și au rămas mereu — în linia întâi, semănători de credință, deschizători de drumuri și înșăptuitori neobosiți, necrutându-și ființa lor ori de

câte ori s'a cerut pentru triumful cauzei eroism și jertfă.

Dela dânsii a pornit doar — acum 50 ani — îndemnul pentru înființarea societăților economice sătești.

Prima Societate economică din țară a fost „Țăranul”, înființată în 1892 de inv. preot I. Diaconescu din Pucioasa.

Cele dintâi bănci populare din țară au fost „Malul de Răsună” dela Bezleac, „Frăția” dela Voinești și „Țăranul” de la Șerbănești-Poeluri, câte trele tot din jud. Dâmbovița...

Tot în acest județ s'a înființat în 1888 Societatea „Caritatea”, una dintre primele societăți pentru ajutorul elevilor meritoși, dar săraci...

Și alte inițiative de bine obștesc au pornit din Dâmbovița.

Colegii dâmbovițeni și-au înscris apoi numele cu cinste în istoria luptelor noastre profesionale, pentru încheierea și desăvârșirea Asociației.

Cunosc prin mine însuși participarea lor la aceste lupte.

I-am întâlnit pe mulți din viziionarii de ordinioară încă din 1911, la congresul din Târgoviște, când noi, cei dela „Vremea Nouă” afirmam — pentru întâia oară într'un congres — convingerile noastre despre felul

cum să se organizeze și ce feluri să urmărească Asociația Învățătorilor.

După aceea m'am întâlnit cu colegii dâmbovițeni în multe împrejurări și'n multe clipe mari pentru școală și pentru corpul învățătoresc, în totdeauna ei fiind pildă de conștiință și solidaritate.

La sărbătorirea pensionarilor, într'o atmosferă de pioasă închinare față de munca înaintașilor.

La comemorarea eroilor din rândurile lor ce s'au jertfit pentru Țară pe câmpurile de bătălie.

Când m'au chemat între dâșii și mi-au dat tărie, mărturisindu-mi dragoste și încredere, îndată după ce mi se încredințase un înalt post de răspundere în conducerea școlii românești, demonstrând și în acest prilej puternicul lor spirit de solidaritate.

Și oridecâte ori vânturi dușmănoase s'au abătut asupra organizației noastre, ca s'o slăbească și s'o distrugă, pe cei din Dâmbovița i-am avut neînfricați alături, împreună cu toți cei buni și credincioși din cuprinsul țării, și templul credințelor și năzuințelor învățătoresți n'a putut fi nici măcar sguđuit, necum dărâmat.

Așa au crezut, așa au lucrat și așa au luptat învățătorii dâmbovițeni până astăzi, așa vor sta la datorie — sunt siguri — și de acum înainte.

De aceea mărturisindu-le toată dragostea și prețuirea mea, frățească salutare și urări de izbândă le trimit în ceasul de bucurie, când „Graiul Dâmboviței” își sărbătorește cei 20 ani de existență și se pregătește pentru o nouă eră de activitate creatoare în serviciul școlii naționale.

Popas de vrednicie

„Gratul Dâmboviței”, revista Asociației învățătorilor din județul Dâmbovița, sărbătorește 20 de ani dela înființare.

Avem, în afară de „Școala și Viața”, revista Asociației Generale, încă 30 reviste județene, care oglindesc viața școlii și a învățătorului cu aspectele specifice fiecărei regiuni.

Cea mai veche dintre revistele județene este „Școala Bănățeană” (Timișoara), care a ajuns în anul XXX-lea; îi urmează „Gazeta Școlii” (Craiova), în anul XXV. De aceeași vârstă cu revista dela Târgoviște, mai sunt publicațiile învățătoresci din: Făgăraș („Invățământul Primar”); Botoșani („Revista Școlii”); Cernăuți („Voința Școlii”); Focșani („Frământări Didactice”); Buzău („Vlăstarul”); Soroca („Solidaritatea”).

Revistele județene ale Asociației noastre au implinit în trecut, lipsa la centru, a unui organ de luptă și de răspândire a idealurilor ce urmărea învățătorimea; ele au izbutit să păstreze nestins focul ce alimenta sufletele colegilor noștri și să întrețină entuziasmul pentru toată fapta învățătorescă în slujba neamului și a țării.

Anii grei, și vremile războiului au zădărnicit apariția regulată a revistei Asociației Generale. Tipărirea foliilor județene a fost de neapărată nevoie, iar răspândirea lor în toate județele ar fi de real folos luptei noastre profesionale. Datorită acestor reviste, cele mai multe secții ale Asociației au realizat importante apăsăminte culturale și economice, cu care învățătorimea se poate mândri.

O puternică acțiune socială a fost determinată de foliile județene, oricâteori s'a făcut apel la învățătorime.

Colegii și prietenii noștri din județul Dâmbovița nu stăruie cu vrednicie să păstreze frumoasele tradiții ale înaintașilor din acea parte a țării, cu glorios trecut și au izbutit să dea

Asociației una din cele mai frumoase reviste învățătoresci.

Dacă vom privi câteva clipe în cartea frământărilor din cei 45 de ani, decând a început lupta pentru organizarea noastră profesională, găsim multe pagini, cu numele învățătorilor județului Dâmbovița.

Erau vecini cu Argeșul, Muscelul și Prahova, de unde s'au ridicat în lumina luptei și a biruinței, strălucite figuri de apostoli ai satelor, care-și cereau dreptul la viață.

Îmi fac o datorie pentru munca cinstită și răvna colegilor noștri dâmbovițeni, reamintind numele acelor, care au ocupat locuri de cinste în conducerea Asociației județului Dâmbovița: Amuza Ghițescu (Podu Rizii), I. G. Mareș (Vulcana), N. Bărbulescu (Târgoviște), Ion Tudor (Ghergani), I. Nițescu-Lungu (Târgoviște), N. G. Popescu (Bilciurești), I. Georgescu (Tătarani), Al. M. Georgescu (Gogașoiu), I. Constantinescu (Vilșoara), Pr. Gh. Aramă (Târgoviște), I. Ciorănescu (Moroeni), Petre Popescu (Răcari), Mihai Florescu (Bezdead), N. T. Constantinescu (Ciupele), I. Olteu (Târgoviște).

Unii au plecat dintre noi, lăsând în satele unde-au muncit, urmele vredniciei lor de apostoli în slujba țării.

Alții privesc cu nesfârșită iubire oastea tânără ce se ridică pe drumurile bătute și răscolite de ei, întru luminarea celor mulți și însănătoșirea vieții economice.

Indemn pentru cei care vor veni să desăvârșească munca lor este tot acest trecut, plin de învățăminte din lupta grea cu viața.

În acest popas de muncă învățătorescă, se cuvine să ne închinăm smeriți în fața jertfei celor 25 de învățători tineri, mândria școlii din județul Dâmbovița, rămași în stepale Răsăritului barbar, spre a reda Patriei strălucirea victoriei.

Pe marmora sfântă, ridicată în cinstea lor, în casa Asociației din Târgoviște, chipurile de

ingeri par'că surăd, indemnând pe cei rămași după dăneșii să nu-i plângă... ; să urmeze pilda lor de sacrificiu, muncind cu destoinică râvnă în slujba Țării.

Învățătorii din județul Dâmbovița, ca și cei din restul țării au arătat prin jertfa lor că, în zile de grea luptă Patria se sprijină pe suflete tari. Și azi, acolo departe, steagul Țării este purtat cu cinste de colegii noștri învățători.

Conducătorul Statului, D-l Mareșal Antonescu, în zilele din luna Iunie, inspectând trupele de pe front, ne-a trimis cuvânt cald de

iubire, balsam pe suflete rănite: „Vexi, General Șteflea, mereu învățătorii!”.

Mereu la datorie, în fruntea ostașilor țărani, să apere țara de dușman și să ne aducă pacea biruitoare.

În ziua când „Graiul Dâmboviței” împlinește 20 de ani, tot sufletul nostru se îndreaptă cu iubire spre cei de departe, tot gândul nostru se poartă cu nădejde în izbânda vitezei armate, în care învățătorii luptă cu vrednicie și devotament pentru Țară.

T. Iacobescu

Povestea unei cetăți de scaun

E-aici, lângă deal o cetate
Bătrând,
Pe care o mână
De domni cu iubire de țară
Și sfântă dreptate,
A vrut-o să fie
De scaun domnesc ctitorie.
Și 'n urmă rămasă să facă,
Pe mândra moșie valahă
Trei veacuri de strajă cumplită.
Cetate ursită
Să 'nfrunte furtună,
Să frângă năvalu păgână,
C'o mână
De oaste.
Să fie lovită 'n coaste
Cupumni de oțel
Și totuși, să fie
In crâncenui vremii, mândrie
De jertse și sapte mărețe.
Păzită să fie de brațe 'ndrăznețe,
Iubită, 'ntărită, cântată,
De domni și popor laclaltă.
Pe străzile ei galopară
Cu steaguri și multă famfară,
Soldații întorși dela lupte,
Cu Mircea și Tepeș în frunte.

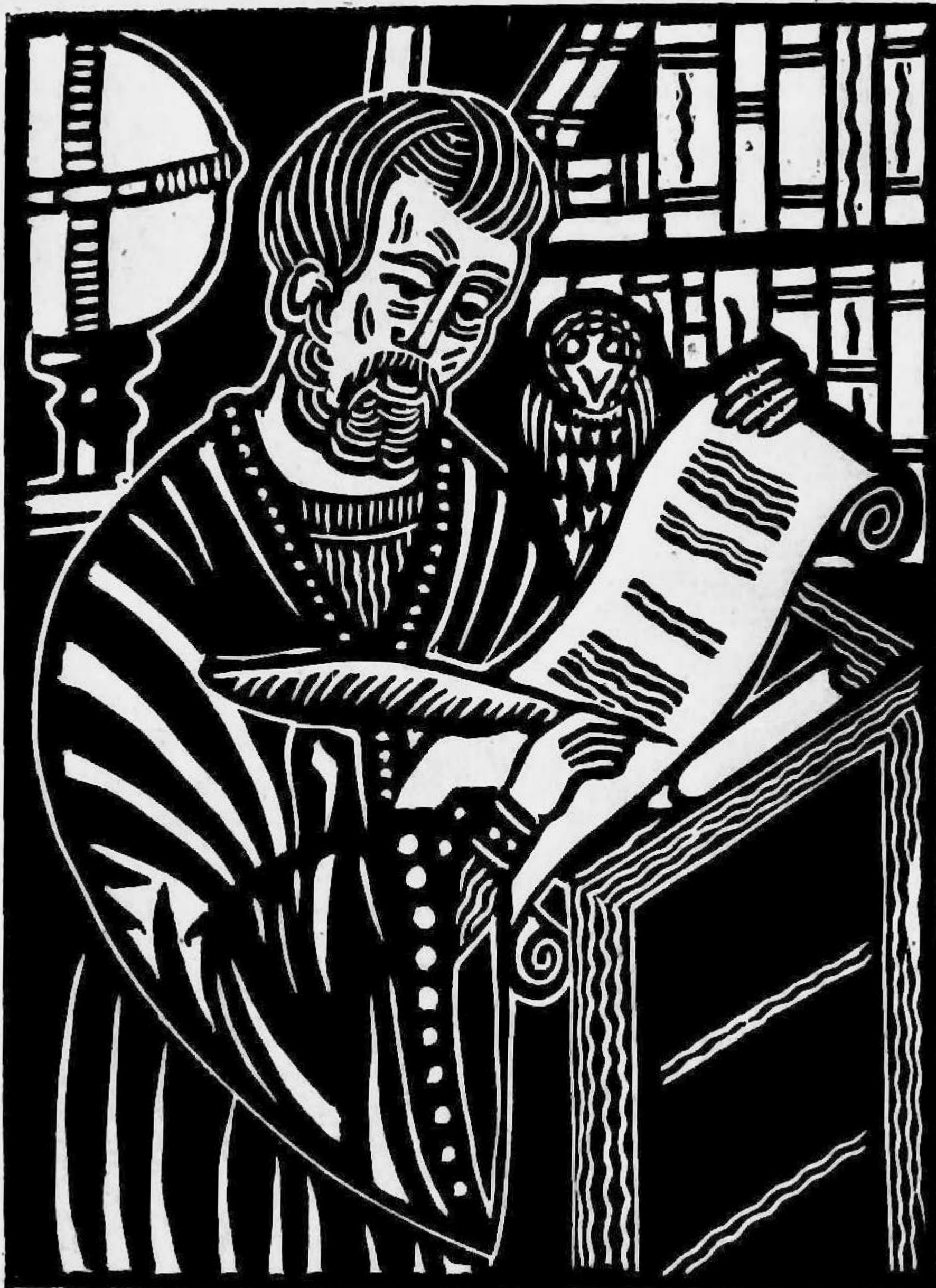
Vitează și dărză armată
Ce crunt știut-a să bată
Pe Turci la Rovine,
Și poate mai bine
La Neajlov pe Sinan bătrânul,
Stăpânul
De glorii și-armată.
Aici în mărețe palate,
La margini de râu așezate,
Pe timp de furtună și 'n zile senine,
Trei sute de ani și mai bine,
Din jertse și lacrimi vărsate,
Din lupte cu greu câștigate,
Se scrie povestea duiosă,
Amară, dar totuși frumoasă,
A țării cu plaiuri și mândre poiene.
Poveste
Ce este
Istoria Țării Muntene.
Aici au țesut în tăcere
Domnițe și mari jupânesc
Adese,
In triste unghere
De gând și odaie,
Podoabe și straie
Alese.
In timp de grea așteptare

*A celor plecați la bătaie
 Și care adese,
 Sortit le fusese
 Așa cum scrie la carte,
 Să moară departe.
 Și-această bătrână cetate,
 Tezaur de oase de domni și de șapte
 Mărețe și sfinte,
 Plinite 'nainte,
 Cu turnuri înalte bătrâne,
 Stăpâne
 Odată pe zări și pe țară,
 E azi un târg fără viață;
 Murdar și cu pete pe față,*

*Sărac și trist, suspină pe ruine,
 Și duce o viață de câine.
 Prin borte de ziduri surpate,
 Relicre de preț îngropate,
 În colb și uitare,
 Se 'nalță în voe scueții;
 O cântă și astăzi poezii
 Și moare,
 Cetatea în care
 S'a scurs de vrutu 'ntâmplării,
 O parte din sbuciumul țării.*

VICTOR GHICULESCU

Noemvrie 1937.

„Graiul Dâmboviței”

Am luat parte, acum 20 de ani, la adunarea învățătorească, în care s'a hotărât apariția revistei „Graiul Dâmboviței”. Eram atunci în primul an de învățământ și am început colaborarea aproape de la primele numere. Anul acesta „Graiul Dâmboviței” a împlinit 20 ani de existență și eu 20 de ani de activitate în învățământ. Cunosc deci, în amănunt, partea de muncă a celor ce au condus-o, greutățile întâmpinate, ca și imensul serviciu, pe care această revistă l-a adus învățământului și intereselor de corp.

În coloanele ei s'au desbătut probleme pedagogice, culturale, sociale și naționale. Prin ea, ne-am arătat nevoile noastre și ale învățământului primar, ne-am încheșat o puternică solidaritate profesională și ne-am manifestat neconținut dorința de colaborare cu autoritățile și toate instituțiile de temelie ale Statului. Într'o vreme când toate vânturile politice băntuiau satele și uneori devastau sufletele, noi am știut să rămânem în slujba școlii, cu inima tot mai aproape de nevoile țării și niciun curent nu ne-a putut turbura munca și nu ne-a putut clinti de pe poziția intereselor de neam. În felul acesta, „Graiul Dâmboviței” ne-a fost călduza gândurilor și sentimentelor noastre bune.

Înăuntrul județului, prin revista noastră, ne-am fixat drumul de muncă și de faptă. Astăzi, după 20 de ani, încheind bilanțul, putem spune că Asociația noastră se poate mândri cu înfrăptuirile ei. Casa Învățătorilor — care valorează 40-50 milioane lei — Societatea de Ajutor Mutual — care a dat anul acesta ajutoare de aproape 500.000 lei — Banca Învățătorilor, Societatea „Caritatea”, Cercul de Studii, Biblioteca Asociației, Placa Comemorativă — realizare unică — așezată la cămin în amintirea colegilor din județ căzuți pe front, — toate aceste bunuri înjghebate cu trudă, cu iubire și înțelegere colegială, ne fixează un loc de cinste în viața județului și în rândul Asociațiilor județene din țară. Preotul N. Gr. Aramă, Nicolae Bărbulescu, Ion Nișescu-Lungu, I. Constantinescu-Viișoara, Amiza Ghișescu, Ion G. Mareș, Alexandru Georgescu, Alexandru Luca, Simion Popescu, foști președinți ai Asociației ca și alți colegi fruntași ai învățământului din județ, își au partea lor de contribuție și de merit, în toate aceste importante realizări.

În cadrul Asociației Generale, „Graiul Dâmboviței” a susținut lupta dusă pentru revendicarea drepturilor noastre materiale.

În congresele dela Alba-Iulia, Chișinău, Timișoara, Iași, Cluj, Oradea-Mare și Cernăuți, congrese organizate și conduse de cel mai dărz și stimat conducător al nostru, domnul D. V. Toni, Asociația noastră a fost prezentă și și-a spus cuvântul prin reprezentanții ei. Acele epocale congrese au avut nu numai un caracter strict profesional, ci ele se transformau în mari manifestațiuni cu caracter patriotic-național.

Am condus mulți ani revista noastră „Graiul Dâmboviței” și am trecut pe la conducerea Asociației, ales de colegii mei. O muncă și o tinerețe sbuciumată a fost mereu încurajată și răsplătită prin gestul lor. Nu știu dacă voi mai avea prilejul și de aceea profit de această împrejurare, ca să mulțumesc colegilor din județ, pentru încrederea și dragostea necontenit manifestată în adunările noastre învățătoarești. Judecata lor dreaptă și cinstită, va putea să aprecieze în ce măsură le-am putut și de folos.

Voiu rămâne mai departe alături de Asociație, sprijinind-o în toate faptele bune, ca și în trecut.

Să știe colegii, că între noi toți cei cari am trecut pe la conducere, s'au păstrat raporturi de prietenie, de stimă reciprocă și iubire colegială. Așa am dori să fie și în viitor, între cei cari au fost și cei cari vin, cum și între Asociație și organele de control. Și credem că așa va fi, pentrucă Asociația este condusă astăzi cu vrednicie, de un eminent coleg, Victor Ghiculescu, care dela primele manifestări și fapte, a dovedit că se poate bucura total de sprijinul și încrederea colegilor din județ.

La posturile noastre, în timp de pace, am fost mereu pe linia intereselor de Stat, a ordinei și buneii colaborări, muncind fără șgomot, cu tragere de inimă, cu devotament; iar în timp de război, acum, ca și în 1916, prin eroismul și jertfa noastră impresionantă și ca număr și ca fapte, am dat țării și lumii cea mai înaltă pildă de iubire de neam. Aniversarea „Graiului” ne găsește astăzi cu peste 40 colegi din județ căzuți sau dispăruți pe frontul de luptă din țara fără Dumnezeu. În coloanele revistei, vom aminti mereu de ei, de jertfa lor sublimă, și, de va fi nevoc, vom ști să le urmăm și drumul și fapta, până la unul, până la victoria totală.

G. BUCURICĂ

In jurul steagurilor

de Mircea Iepir

Porunca ceasului de față pentru noi învățătorii este și aceasta: „solidaritate”.

Toată puterea, toată mândria și prestigiul numelui de „învățător”, se datorează puternicei noastre solidarități profesionale.

Solidari în truda de dascăli pe tot cuprinsul țării, alături la bucurii și ingenunchieri, umăr la umăr în mersul eroic spre moartea pentru Patrie.

Așa au fost învățătorii învățați să se poarte în rosturile lor, așa îi cunoaște Țara și Stăpânirea. Învățătorimea, prin impresionanta ei organizație profesională — Asociația — a dat mereu pilda că puterea unei brele nu trebuie cântărită după voci și pretenții, ci după muncă și jertfe.

Solidaritatea a fost în trecut temelie pe care învățătorimea și-a înălțat așteptările profesionale cu care se mândrește, cucerind și trofeele unei spiritualități constructive pusă în slujba marilor imperative naționale.

Solidaritatea noastră este astăzi chezașia păstrării nestirbite a zestrei morale și materiale adunată de înaintași, dovada cumințeniei și prestigiului de corp.

Solidaritatea ne prilejuește și popasul sufletec de astăzi, popas de sărbătoare învățătorească în pragul casei colegilor din județul Dâmbovița.

Turtele pe cari conducătorii Asociației dâmbovițene le aprind în tindă casei lor, sânt dovada iubirii și respectului față de trecut și ctitori, dovada închinării și sfăvirii celor jertfiți în prezent, al căror nume se află săpat în lespede de marmură care cinstește casa lor dela Târgoviște.

Douăzeci de ani dela apariția revistei „Graiul Dâmboviței”, aproape un sfert de veac de când învățătorii din ținutul cu legende bătrâne și nobilă tradiție dascălească, au lăsat prima filă a revistei lor.

Ce plăcut este să citești la gura sobei, în livadă și'n ceasurile de meritat refugiu sufletesc, o revistă bine scrisă, frumos redactată și de atâta trudită ca să apară!

Dar câtă frământare și răspundere pentru cei cari o chivernisesc, ca să poată da lumii o asemenea pretențioasă tipăritură!

Numele unuia sau altuia dintre colegi cari înfloresc coperta ca directori ori redactori, așa trebuie înțeles și impletit: ca umăr pus la umăr, suflet de bravadă pentru a dura operă bună, utilă și de prestigiu. Nu ca un prilej de fando-seală și laude! Nicăieri nu îți poți compromite mai cu ușurință ca în cadrul de preocupări scrise, publiciste. Scrisul rămâne peste vreme, ca o dovadă a vredniciei ori slăbiciunii tale. Le însemn aceste a aici, tocmai pentru a sublinia mai cu mândrie colegială, fapta de vrednicie realizată de conducătorii revistei „Graiul Dâmboviței” în șirul bogat al celor douăzeci de ani dela apariție.

„Graiul Dâmboviței” a fost și continuă să reziste pe pozițiile spirituale ale învățătorimii, ca una dintre cele mai bune publicații învățătorești. Fiecare perioadă, colecția revistei din orice an, poartă și amprenta sufletească a conducătorilor ei, dar prezintă și linia de purtătură a unor preocupări de cultură cari cinstește învățătorimea unui județ. Redactorii revistei și-au împlinit misiunea cu destoinicie, înțelegerea tuturor le-a fost răsplătă și armătură sufletească în greaua lor muncă, iar azi vin oaspeții să și închine admirația și prețuirea lor în pragul sărbătoririi celui, de-al douăzecelea an dela apariție. Pentru cei cari muncesc idealist, vârsta aceasta este un prilej de verificări, dar și unul de fortificare pentru greutățile drumului ce vine. Conducătorii și colegii

dâmbovițeni, au dreptul să-și arunce privirile înapoi. Spre mândria lor, au la ce privi.

Gândind la aceste zidiri idealiste, al idealurilor de care îndrăznim să spunem că numai învățătorul român este capabil — o revistă, o tipăritură pentru cei mulți — ne poartă mintea spre descălicătorii de odinioară ai plaiurilor dâmbovițene: cornu, căpeteniilor veste dădea despre alegerea locului viitoare așezări străbune, crucea lăcașului înălțat din frunzari și credință ispitesc modest luminisurile, iar temelile se infiripau sub ochii înțeleptelor caraule. Înaintea tuturor acestor începuturi însă, conducătorii și mulțimea înfigeau steagul în înima pământului ales pentru așezare.

Steagul era dovada puterii, exprima, ca și azi, mândria de stăpân și ținerea trează a conștiinței de onoare, de neam și lege, comori apărute prin puritatea acestui simbol.

Nu știm prin ce împrejurări, idealistii cari și-au frământat existența lor rodnică în formarea conștiinței de corp și închegarea breșlei, nu și-au ales și această preocupare, care se cerea o singură dată doar punct în program. Asociația trebuia să-și aibă dela început în galeria trofeelor încărcate de gloria luptelor și biruințelor de eri, steagul, steagurile ei.

Fiecare breșă, cât de modestă ca număr de membri ori însemnătate în viața socială, își are drapelul său pe care îl scoate la zile mari să se închine în fața simbolului său, mulțimea celor cari activează sub glorioasele-i falduri.

În termeni curenți între învățători, în scrisul nostru, cuvântul „steag”, „stegar”, legat de Asociație, este frecvent. Nu s'a concretizat însă material flama acelui simbol al Patriei care în sufletele învățătorimii a dăinuit mereu.

După cum, Asociația, ca și secțiile județene, nu-și au patronaj lor, de a cărui zi să fie legate rosturile unor anumite manifestări de peste an.

Sunt o serie de manifestări cu rol de permanență, cari își au ușurată realizarea prin momente istorice pe cari le trăim. Când vor fi cunoscute toate numele eroilor-învățători căzuți pe câmpul de onoare, în ceasul în care drapelele victorioase se vor întoarce de pe front urmate de unitățile în cari învățătorii au avut atâtea misiuni, se va găsi prilejul mare pentru împlinirea acestui gând.

Până atunci, ca și în trecut, fanioanele acțiunii învățătoresci își fâlfâie biruința în fiecare suflet de misionar care poartă în viața satului și a Statului atâtea răspunderi.

Fiindcă, tot sufletul, toată puterea credinței de învățător și român, întreg elanul constructor le găsim gâlgând de viață în paginile revistelor învățătoresci.

Alături de sfaturile și îndemnul bătrânilor noștri, a ctitorilor, atât de pilduitor prezente în paginile aniversare ale acestei reviste de aleasă ținută învățătorescă, găsim între atâtea coperti ispititoare numele celor mai tineri, cu scriul lor în pas cu vremea, cu realitățile. Din îmbuchetarea acestor năzuințe și preocupări a fost dată luminii marea preocupare învățătorescă: permanenta lor grijă față de destinele neamului lor.

Pe linia preocupărilor profesionale chiar, învățătorul român și-a ales drept puncte de program tot acțiuni paralele cu cele ale Patriei. Și în revistele lor de pe tot cuprinsu țării, găsim aceste sfinte mărturii ale crezului lor de viață.

Incadrate în actualitatea eroică pe care o înfruntă românismul astăzi, revistele învățătoresci sunt asemenea unor torțe nestânse cari luminează calea marilor porunci ale vremii. Din ceasul întâi al intrării Patriei în războiul sfânt, aceste citadele ale sufletului învățătoresc—revistele și publicațiile lor — și-au pus necondiționat și cu spiritul de sacrificiu care caracterizează orice mare acțiune învățătorescă, paginile la îndemâna acelei propagande care va trăi totdeauna, fiindcă oferă mereu pilda sacrificiului suprem.

Atunci când popasul Victoriei va îngădui numărătoarea eroilor, mult ușurată fi-va opera, prin răsfoirea numerilor de reviste învățătoresci apărute cu chenare negre.

Dar câte probleme nu se pun publicațiilor editate de învățători, atunci când ai prilejul fericit al unui popas ca cel subliniat de aniversarea revistei „Graiul Dâmboviței”.

Fruntașă ca îngrijire grafică și redacțională, bătrână în tezaurul de preocupări și probleme cari îi animă paginile, mândră în haine de sărbătoare cum se prezintă la vârsta celor douăzeci de ani de rodnică existență, revista „Graiul Dâmboviței” are dreptul la prețuirea învățătorimii.

Această publicație, ca și multe altele, a mai ajutat la elucidarea unei probleme de organizare profesională care ar trebui mai atent cercetată de conducători și de toți aceia care prețuesc și sprijină corpul. Revista este, azi mai ales, când deplasările dascălilor sunt îngreuiate de munca războiului de multiplele preocupări cu cari sunt onorați de Stăpânire, când Congresele învățătoresci din anii trecuți, cu inegalabila lor atmosferă de sudare a conștiinței de corp, nu mai sunt posibile, rolul revistelor editate de asociațiile județene este mare. Revista este un vehicul al ideii și conștiinței de corp, un îndemn la solidaritate prin însuși prezența ei pe masa de lucru a fiecărui coleg din cine știe ce cătun.

Și este locul, în această ordine de idei, să punem punctu pe un i deformat de împrejurări. Dacă noi, (învățătorii cari nu mai suntem prima generație de

tineri) cunoaștem tot sbuciumul din trecut, toată osârdia înaintașilor pentru a zidi și a ne lăsa-mărturie a idealismului lor zeitrea morală și spirituală cu care se mândrește Asociația azi, apoi colegii cari ies acum din Școala Normală se simt ceva mai înstrăinați de acest trecut deasupra podobabelor căruia ne apăsăm cu evlavie ochii și sufletul. Și pericolul ar fi fost mare pentru solidaritatea de corp, dacă aceste bune-vestiri ale gândurilor învățătorimii, revistele județene, nu ar fi ținut trează conștiința aceia la care facem apel de câte ori clipele grele ni se aștern în drum.

Și pe această linie de acțiune, revista „Graiul Dâmboviței” a fost găsită todeauna prezentă la apel. Inșăși modul cum s’au transmis puterile conducerii Asociației și revistei dela Dâmbovița, de mâinile unor colegi, într’ale altora, sânt o dovadă a solidarității spiritului de corp care-i chează biruinței noastre de azi și de mâine.

...Scriem aceste rânduri încă sub puternica impresie a solemnității care mai an a avut loc la casa Învățătorilor din Târgoviște atât de impunător înălțată din contribuția colectivă pe calea Dom-

nească. Sânt pătruns încă de fiorul acelor clipe—cari au învrednicit colegii în viață să zidească semn veșnic în peretele casei lor, săpat cu aur pe lespede de marmoră, numele celor plecați să pună—noui semne de hotară Țării, cu trupurile lor. Și m’am gândit atunci ca și azi, zdrobind lacrimi în vatra de candelă cari ard în casele învățătoarești din țara întreagă, topind năzuinți și idealuri în atmosfera cea mare a neamului, la slovenirile cari înfloresc bătrânele bucoavne ale vechii noastre culturi.

„Ingenunche-ți sufletul lângă vatra idealurilor tale atunci când te afli pe drumul plinirii lor, nu pentru sărbătoarea izbânzii de azi, ci pentru întărirea celor ale tale de suflet, în munca mai grea ce te așteaptă mâine, după sărbătoarea izbânzii. Așa, izbânda pururea fi-va în a ta casă”.

Este urarea de frate întru bucuriile și tristețile camaraderiei de idealuri învățătoarești, pe cari le închin drept prețuire la acest popas, tuturor colegilor dâmbovițeni, în frunte cu truiditorii acestei alese tipăriți.

MIRCEA ISPIR

Rugă

*De sgomote, cătunul, s’a golit,
Aud cum bate ornicul tăcerii,
Cum se sfârșește untdelemnul serti
Din candela amurgului coclit...*

*Aud cum doarme apa din știubeu,
Cum Ceru-și taie foile la carte
Apoi cum vine’n taină Dumnezeu
Să-mi dea pietroiul frunții la o parte*

*Doană, aș vrea să știu cu cine-s neam:
Cu viermele, cu praful, cu uitarea
Și dacă plopul care-mi râde’n geam
E visul meu înalt sau lamânarea.*

I. D. PIETRARI

Au plecat mestecenii din țară

*Au plecat mestecenii din țară,
Șiruri, șiruri, cu albeață ca de nea;
Ca să'mplănte, hăt departe de hotare,
Cruci mărunte, pentru morți din țara mea.*

*Cimitire albe, fără număr,
Infloresc livezi în Caacaz
Parcă's romanițe, umăr lângă umăr,
Strajă pentru suflet de viteaz.*

*Nume mari, cu litere mărunte.
Scriu acolo, Cartea Veșniciei;
Făurarii... Vânători de Munte,
Cea mai mândră oaste-a României.*

*Au plecat mestecenii din țară,
Ca să crească în pământ străin,
Să doinească'n fiecare seară,
Chip frumos de mucenic român.*

I. C. MANGA

După 20 ani!

Am avut o mare bucurie, când am auzit că Asociația Învățătorilor din Dâmbovița — prin vrednicul ei Președinte, colegul Gbiculescu — a hotărât să tipărească un număr festiv al „Gralului Dâmbovițean”.

„Gralul Dâmboviței”, gralul încreștii noastre, al frământărilor, al nădejdlor, al înfrângerilor și victoriilor generației noastre!

20 de ani de viață sănătoasă a unei reviste învățărești provinciale, hrănite cu suctul material și moral al învățătorilor din Dâmbovița, nu-l lucră de glumă.

20 de ani — să porți în primele rânduri — printre alte reviste provinciale învățărești — cu toate greutățile timpurilor — steagul „vitejilor trecuți”, să militați pentru idealurile naționale, sociale, culturale, economice, înseamnă că „Gralul Dâmboviței” care e încă „tânăr și ferice” și-a împlinit cu eroism misiunea, pentru care a fost creat acum 20 de ani, de un grup de tineri învățători, între care se numără și subsemnatul.

Când mă gândesc, că generația mea și-a împlinit datoria și pe această cale — ca și pe celelalte tărâmură de activitate — îmi zic mie și lor — colegilor — cu puțină mândrie — n'am trăit zadarnic — am lăsat o moștenire — unor vrednici urmași cărora le dorim din tot sufletul împlinirea tuturor idealurilor de care am fost atemați și noi — și ei —!

— Idealurile noastre de atunci?!

— Idealurile permanente ale patriei noastre românești!

— Idealurile noastre?

— Ridicarea culturală, socială, economică și politică a oropetăi și eroicel clase țărănești cu care ne confundăm, cu care luptăm cot la cot — acasă și pe front.

— Idealurile noastre?

— O școală mai bună școlăi și slujitorilor ei învățători.

Cu scrisul în „Gralul Dâmboviței”, tribuna liberă a gândurilor și sufletului nostru, aprindeam făclii de lume nouă, desmorțeam energii din masa cea mare a corpului învățăreț, strângeam rândurile răsețite, inerte, dăltuiam suflete de eroi — canalizăm curentele masei — nu pentru ideologii trecătoare — destrămătoare — ucigătoare de tradiții și de sufletul neamului — ci de zidire, de înălțare a colectivității românești — în granițele de veacuri ale neamului nostru.

La „Cercurile Culturale” — adevăratela sărbători împărătești ale școlăi și satului — la cooperative, la băncile populare — la amvonul bisericii — pe câmpul de luptă, când a fost să se îplinească destinul unității naționale — găsim exemplare vrednice — unele rețefate, altele modeste și uitate, dar totuși demne de toată lauda și de tot respectul.

La „Gralul Dâmboviței” au conlucrat alți oameni — în alte timpuri — cari nu mai sunt în aparență; dar care trăesc permanent în coloanele revistei — sub alte nume — cu aceleași obiective — cu aceleași idealuri — către care se îndreaptă neastâmpăratul suflet românesc dornic de bine, de frumos, de perfecțiune.

Ulte, iau cu emoție — de când nu le-am mai văzut, Doamne! câteva numere — cum au scăpat? din „Gralul Dâmboviței” de acum 20 de ani și recitesc și redau fragmente din ceace am gândit odată, pentru ca să dovedesc, că nimic din ceace e azi — luptă și jertfă — nu a fost ieri — nu va fi poate mâine...

În numărul prim, din Aprilie 1923, ceream împroprietărirea școlălor și învățătorilor cu câte un lot de pământ de 5 hectare — pentru ca să se asigure existența independentă a celui dintâi factor de progres la sate: învățătorul și școala sa.

Iar despre salariul învățătorului scriam:

„Leza dascălului de azi, nu-l pune la adă-

postul grărilor nici pentru $\frac{1}{2}$ lună, necum pentru o lună cât e dată să ajungă”.

Și când te gândești că izvorul de viață și de moarte al țării se găsește în mâinile unor oameni nesmulțumiți de starea lor, această meștehană se poate răsfrainge asupra copiilor ce-l instruește, asupra poporului ce-l călăuzește, asupra țării viitoare și e rău!”.

In Nr. 3, Iunie 1923. „Dela Cercurile Culturale”:

„Legătura invizibilă de dragoste și respect a sufletelor dascălești nu trebuie să dispară nici după moarte. Ce ar fi mai frumos ca'n fiecare cancelarie, să vezi înșirate numele însoțite de o fotografie format mare, cu o notiță biografică a acelor purtători de lumină ce au hărăzit și plămădit acolo, neștiut de nimeni, ridicarea satului și a patriei noastre”.

„Cu acest mijloc furnizăm viitorimei plese care vor spune odată oricui lupta întreprinsă de acești apostoli umili ai neamului necunoscuți în lumina lor adevărată”!

Iar în alt număr fără copertă, scriam pentru Asociația Învățătorilor aceste cuvinte:

„Până când Asociația Generală a Învățătorilor” nu la filință ca persoană morală, nu poate ajuta efectiv pe membrii ei. Până atunci, revindicările corpului didactic primar vor rămâne legate de bunul chef al politicianilor de orice culoare.

Din parte-ne însă, se cere o strângere de rânduri împrejurul asociației — peste deosebirile și desbinările politice ce a viciat de la un timp buna înțelegere dintre dascăli, pentru a o întări, consolida și legitima existența ei și a noastră ca factori de luptă în cadrul statului și patriei noastre”.

— Și obiectivele acestea — ale generației noas-

tre — ale luptei și jertfei noastre — atacate din toate părțile de colegi — au fost cucerite.

Am învins!

Am văzut în primul rând — cu vizeră Lui Dumnezeu — încheierea întregului neam într'o singură țară ca pe vremea lui Decebal.

Am văzut improprietățile țărănilor, a învățătorilor și școalelor — în parte ce e drept — dar s'a făcut!

Am văzut pe toți colegii strănji uniți într'o asociație generală demnă de ei, cu casă proprie, cu revistă prețuită, cu cămin, cu dispensar.

Am văzut pe învățător și pe țărânul român mai băgați în seamă — nu numai la îndatoriri și jertfă; ci și la drepturi.

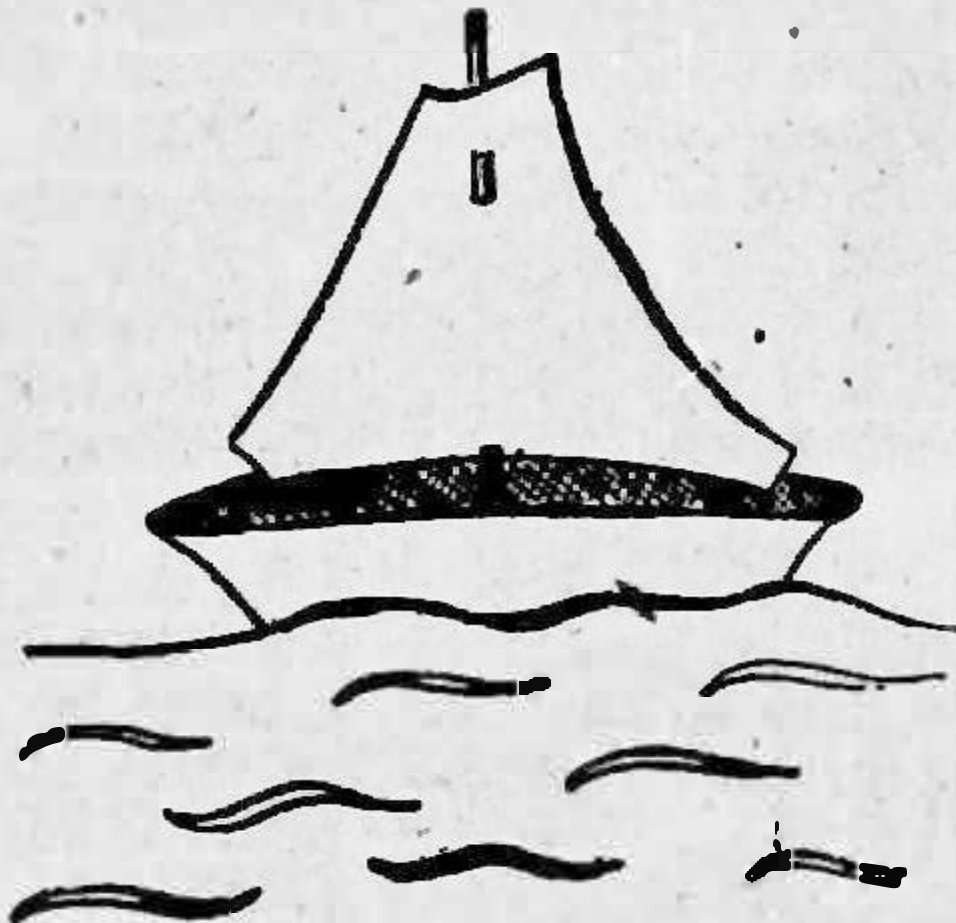
Și'n afară de aceste bunuri — câștigate prin sudoarea frunții — mai mult decât ele — generația mea a format acea conștiință a învățătorului — în sine — și'n afară de sine — care prețuește mai mult decât orice tezaur.

Am pornit dela învățătorul umilit, hilit, suspectat, detestat, dușmănit, adesea strivit — și-am ajuns la învățătorul admirat de toată suflarea românească ca și de Capul Statului.

Am învins!

Și dacă mâine plecăm — acolo, de unde nu mai e întoarcere — plecăm cu conștiința împăcată, că „Graiul Damboviței” și toate instituțiile din vecchia capitală a Voevozilor, cărora generația noastră le-a dat sufletul și obolul lor, rămân — în grija unor moștenitori vrednici, plini de avânt și de credință, cărora — într'o dulosă și frățescă îmbrățișare — plini de recunoștință că nu ne-a uitat — le mulțumim!

Stăru Șolculescu

La aniversarea revistei „Graiul Dâmboviței”

Încernăm o dată, care pentru istoria revistei noastre, — a învățătorilor dela Dâmbovița — este un moment deosebit în viața ei; iar pentru noi, un prilej festiv de înmănușarea gândurilor și sentimentelor noastre, într'un splendid buchet omagial, ce-l oferim cu admirație și recunoștință, celor cari au condus-o.

Data aceasta este: Aprilie, 1943!

S'au împlinit acum 20 de ani de când a luat ființă revista „Graiul Dâmboviței”, în Aprilie 1923.

Imprejurările în care s'a produs acel eveniment, al apariției unei reviste profesionale nouă, ne sunt cunoscute tuturor, din însăși colecția numerelor de atunci și din amintiri..

Oamenii cari au scris în paginile ei, sunt printre noi. Câțiva numai, au plecat pentru totdeauna, din cercul familiar al colegilor și din lumea aceasta. Astfel, vom aminti cu pioasă emoțiune și cu distincția cuvenită oamenilor apleși, — pe vrednicii conducători și foști președinți ai Asociației învățătorilor din Dâmbovița și colaboratori ai revistei, — pe Amuză Ghisescu și Constantinescu-Vilșoara...

Figurile lor mărețe și senine, se proiectează viu în lumina trecutului apropiat din epoca organizării Asoc. învățătorilor și a celorlalte instituții ale sale. — Din Cercul păcii și al odihnei lor eterne, amintirea celor două figuri de ctitori-indrumători, apare mai luminoasă și mai clară, aci o la aniversarea celor 20 de ani de viață ai revistei „Graiul Dâmboviței”.

Dintre colaboratorii mai recentți ai revistei, cari deosebirii sunt dispăruți din rândul nostru, vom aminti pe următorii:

Ion el Coșoiu dela Valea Lurzii, care a

sfințit hotarele țării cu sângele său, în cursul primelor lupte din actualul războiu.

Ion Popescu-Buciumeni, Crușu R. Zăneaș, a. au dat fără nici o împotrivire, tot sufletul și toată munca lor, pentru împlinirea datoriei lăsându-și candela vieții să se stingă, — în melancolia cunoscută a marilor sfârșituri...

Tot cu prilejul acestei aniversări, considerăm din partea noastră, ca o justă datorie de recunoștință, sublinierea meritelor excepționale ale unor foști președinți ai Asociației inv. din jud. Dâmbovița și totdeodată colaboratori dintre cei mai distinși ai revistei noastre și în prezent, fiind în viață, în plină activitate profesională și culturală.

Aceștia sunt următorii:

D-l Nicolae Bărbulescu, revizor șc. pensionar, care, în calitatea d-sale de organ de control, s'a purtat ca un adevărat părinte și îndrumător al învățătorilor din județ; iar ca învățător, a înălțat prestigiul carierei sale. Contribuția ce a dat-o la opera comună a intereselor învățătorești este cunoscută și apreciată de toți.

D-l I. Gh. Marea-Vulcana, s'a relevat în timpul rolului ce a avut ca președinte al Asoc. județene, ca un bun organizator și vrednic în aplicarea unor deziderate profesionale.

Iar cel care a condus Asoc. inv. din jud' Dâmbovița mai bine de zece ani, dându-i suflet din sufletul său entuziast — și apăsându-o în locul cel mai de frunte, în cadrul Asoc. Gen. a Inv. din România, a fost D-l Inspector șc. regional, Gheorghe Băcurică. Cum areușit să înalțe prestigiul Asoc. noastre județene, făcând din ea cel mai bine organizat și mai impunător instrument de activitate și luptă profesională, o știm cu toții...

Și o știm, pentru că drepturile sau dezideratele noastre profesionale, n'au fost de nimeni mai bine și mai nobil susținute, ca de domnia sa, — prin revistă și prin cele mai imprestonante discursuri, din câte au răsunit vr'odată, în adunările și congresele Asoc. județene, ca și la congresele Asoc. Generale. Merită în această împrejurare a aniversării revistei, un plus de admirație și recunoștință.

În sfârșit, mai amintim aci, cu toată atențiunea cuvenită, munca prețioasă, spiritul fin organizator și talentul de scriitor al d-lui D.tru Platon, (astăzi în București), care deși nu a fost președinte al Asoc. județene, a contribuit destul de mult, la bunul mers al ei și a onorat paginile rev. „Graul Dâmboviței”, cu scrierile sale.

Putem afirma, — fără să se creadă că exagerăm din motive de ordin subiectiv, sau de omagierea festivă a unei profesii, nobilă prin ea însăși, — că generația de învățători, care s'au pregătit pentru misiunea lor, în anii cei grei de după primul război mondial și-au făcut datoria! În lumina unei juste perspective de vedere, atitudinea, munca și entuziasmul lor cultural, — îndeplinite în cele mai aspre condițiuni materiale și morale, — vor fi prețuite mai mult de cum s'ar părea astăzi. Revista „Graul Dâmboviței”, a fost și ea, dovada strălucită și martora acestor două decenii de operă creatoare, a învățătorilor din jud. nostru. Și opera lor este marea contribuție ce au dat-o pentru dezvoltarea virtuților românești și apărarea Patriei, cea atât de greu încercată în ultimul timp. Astfel, războiul pentru reîntregirea hotarelor smulse de furtună, l-a găsit la datorie.

Pentru noi, — o știm prea bine, fiindcă ne-o spune forța și conștiința noastră, — războiul actual, (această furtună trecătoare), va avea în special, rolul unui suprem examen de rezistență națională, dar și de verificarea muncii depuse, grandioasă aplicare a educației ce-am dat-o tineretului.

Și pentru că ne-am făcut datoria cu tot avântul sufletesc și cu toată energia, putem privi cu încredere spre viitor, spre împlinirea destinului ideal al Patriei.

În sensul acestor convingeri tari, vom sublinia cu același deplin acord sufletesc, cuvintele Președintelui Asoc. Gen. a Învățătorilor din România, d-l T. Iacobescu, care spune:

„Avem o lume întregă de gânduri și idealuri, ce nu s'au sfărâmat; învățătorii sunt chemați a fiuri sufletul nou al acestui popor, ce nu poate fi înfrânt de nici o putere de pe lume. Se ridică steaguri noi de luptă, ard tunetele pe culmi; înălțimile s'au aprins fulgurând zările.

E vremea nobilei munci pentru reînvierea

unui neam, ce a fost zdrocnat amar de vrerile sortii.

Școala va face legătura cu viața, prin acasă muncă ce cuprinde iubire și credință, suflet și nădejde, sprijin în grele nevoi pentru toți cei ce urmăresc aceleași idealuri. În lumina acestor gânduri, învățătorii au stăruit spre împlinirea lor desăvârșită.

Nu s'au abătut din drumul muncii istovitoare, chiar și atunci când au suferit grele lovituri.

Au încheșat „Asociația”, sprijinită pe așezăminte puternice, create din modeste lor contribuție.

Nu vor fi soldați mai devotați în țara nouă reînviată, decât învățătorii, ei fiind cei mai apropiați de inimile care așteaptă izbăvirea.

Între aceste zări și gânduri de înnoire, ce reflectă marile împrejurări istorice, prin cari trecem, — aniversarea a 20 de ani de activitate, a Revistei „Graul Dâmboviței”, apare ca o necesitate de ordin moral și profesional și ca o recunoștință pentru tot ce s'a realizat prin ea. Pentru că revista aceasta, cu tonul ei familiar și sincer, ne-a adus lumină, îndrumare profesională, informațiuni prețioase în diferite ocazii și chiar a contribuit la promovarea intereselor locale și generale ale Asociației Învățătorilor!..

Și, ca să dăm un exemplu concret în această privință, vom arăta ce scrie în Nr 1 din Ianuarie, 1931, al Revistei Graul Dâmboviței.. „La începutul anului 1930, s'a început mișcarea pentru bancă. Un prim articol în „Graul Dâmboviței” a fost deajuns. Rămănea ca cei cari au emis ideea, să persevereze în acțiune. Și la sfârșitul anului, banca a luat ființă, etc.

Dar articolele scrise în revista noastră, au meritat cu drept cuvânt, aprecierile frumoase ce s'au făcut asupra lor în alte publicații.

Unii colegi, colaboratori la revistă, au arătat în cuvinte alese, doleanțele noastre profesionale; alții au lămurit și exemplificat principiile, ori metodele noi de educație și înșărișit, alții au purtat lupta Asociației județene, susținându-i dezideratele și subliniind realizările sale de interes profesional și cultural.

Câțiva — aleși, — au demonstrat talentul lor artistic deosebit, prin publicarea unor poezii, cari ar onora, și cele mai mari reviste literare românești. Și deaceea cred că dorința de a le vedea înmănunchiate în volume noi și elegante, este împărtășită de către toți colegii.

În revistă, s'au mai publicat deasemenea, buletinele Asociației Învățătorilor din județul Dâmbovița.

Este interesant de remarcat, că și Asociația noastră dela Dâmbovița a împlinit, tot în Aprilie 1943, 30 de ani de existență, deoarece a fost înființată la 22 Aprilie 1913, iar Rev.

„Graiul Dâmboviței”, care a apărut cu 10 ani mai târziu, era menită să fie organul ei de publicitate și organizare, precum și tribuna sa principală de manifestări profesionale și culturale.

Tot în revista aceasta, se dau adeseori diferite comunicări de ordin și dispoziții ale Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor, ori ale Inspectoratului școlar.

În sfârșit, cuprinsul revistei era întotdeauna îmbogățit cu recenzii celor mai noi cărți pedagogice și literare, deschizându-ne drumul spre o mai justă înțelegere și utilizare a lecturii și înfățișându-ne ca într-o admirabilă frescă, idelle și figurile caracteristice ale epocii...

Așa fiind, nu e de mirare că Revista „Graiul Dâmboviței” a fost citată în diferite reviste și publicații românești, fiind considerată printre cele mai de frunte reviste învățătoresci.

În Aprilie 1943, a împlinit 20 de ani de existență. Activitatea ei s'a împlinit în acest timp, cu cele mai de seamă realizări profesionale și a luminat drumul nostru în cele mai spre regiuni politicianiste, susținând o luptă demnă și hotărâtă; cu toate vicisitudinile unui destin profesional unic în felul său, prin nobilul și impresionantul dramatism ce-l caracterizează.

Revista a fost ca un liman fericit, al unor nădejdi mereu biciuite de împrejurări.

Aniversarea de acum este o sărbătoare; ceva

mai mult, ea poate fi considerată ca o frumoasă biruință. Lipsește însă cadrul festiv obișnuit al unor asemenea evenimente, din cauza războiului excepțional pe care trebuie să-l purtăm cu dușmanii Patriei; dar biruința revistei e categorică, așa cum va fi și marea biruință națională de mâine!

Prin revistă, ne-am organizat și am susținut realizările cunoscute: Cooperativa „Armonia”, Casa Învățătorilor, Soc. de ajutor reciproc, ș. a. Și tot prin ea, ne vom conduce mai departe destinul nostru, spre îndeplinirea dezideratelor profesionale, care sunt în interesul existenței și demnității corpului didactic primar și al învățământului primar românesc.

Multe reviste literare s'au stins ca meteori cerești și chiar reviste profesionale importante, își prelungec cu greu, o existență anemică, pe când „Graiul” nostru de la Dâmbovița, își stăpânește rostul — mai departe... E farul minunat, care ne luminează astăzi calea, în beana înclătării apocaliptice ce egudue și umbrește lumea; dar mâine va fi torța aprinsă feroc, la sărbătoarea marelui biruși.

Iar peste alți 20 ani, un cronicar al Revistei „Graiul Dâmboviței” va reaminti cu dulcele vremurile crâncene de azi, dar și cu mândrie și mulțumire, despre marii conducători ai destinului țării și învățământului românesc, care vor fi reușit să salveze o învățăminte demnă și fericită, — într-o Patrie fericită!...

Iav. Gh. H. Danclu

Din gura unui înțelept al neamului

Când vei să vorbești cu cineva, ai-ți scoți cuvântul din trei lacte, adică: unul ai-l aiți la inimă, al doilea la gât și al treilea pe buze, că dacă totuși din gură, cuvântul se duce tare ca vântul și nu-l mai poți ajunga nici cu armăsarul nici cu ogarul.

Nu te aduna, nici te întovărăși cu oameni proști și narezi, că ai să-ți sici cineva: „s'a strâns răncea lângă maced”.

De ori are vorba rădă din urechi, nu pune la auzul ei și să te amănă la, și de este aiți la auzul ei rădă, tu fii bun, căci cu oțel și cu fier nu se face agurida uscare, ci de te lași să ai cătușă, aiți-ți gura cu pâine; n'areușe în el cu piatră, căci atunci mai rădă te lași.

Ajută-ți ochii de învidii sau zădărnici, mâinile de răpitori și furțaguri, gura de pârți și căsuțiri și pictoriile de către pauci roți, căci cine are mâna lungă, pierde și ce are'n puiș.

ANTON PANN

Scrisoare

Mamă,
De rămâneam în satul tău Pietrari,
Printre oireșii 'n care am crescut
De găze și de ierburi ounosout,
Aș fi dormit sub streșini de arțar
Și depărtarea nu m'ar fi durut.

De rămâneam în satul mic, blajin,
Cu sora mea și verii ei naivi,
Aveam doi boi orioat de costelivi
Și-aș fi 'nvățat mai bine să mă 'nchin,
Lui Dumnezeu, un Dumnezeu de țară,
Cu barba albă și suman de in,
Aș vrea de-aici, în sat la El să vii,
Dar m'a făcut măicuță — târgul fiară
Și 'n bunătatea Lui nu pot să urc;
Iar El, la mine în zadar oboară.

Misiune

Prin târgul muced vreau să mă desfac,
Intocmai ca un mugure de prun
Să pot cânta umilul meu oătun,
În ciuda trotuarului posac.

Apoi să cânt la geamuri de boeri
Din melodia brazdelor de țară
Să știe și ei prin oină au un „Ieri”,
Cine le face viața primăvară
Și o'ale meselor de basm plăoeri,
Curg din sudoarea celor care ară.

I. DUMITRESCU-Pietrari

Invățătorul meu

Aniversarea a douăzeci ani de existență a „Grafului Dâmboviței”, îmi dă prilej să stăruiesc mai îndelung asupra unor gânduri care mă frământă mai de mult. Sigur, nu existența gazetei mă preocupă atât, deși pentru o revistă de provincie sortită să slujească exclusiv o anumită categorie socială, durată ei nu numai că o legitimează, dar îi conferă un prestigiu care lipsește multora, cât „omul” care îi întreține durată și îi garantează prestigiul: „Invățătorul! Omul gândurilor mele. Dar când zic așa, printr'un act mecanic ca o poruncă din adâncuri, plecată din străfundurile ființei mele, mă descoper. Nu în fața „domnului” născut la față și sărac la înfățișare, care își târăște ca și mine o existență precară, nici în fața „domnului” care cinstește un fotoliu ministerial.

Mă descoper în fața învățătorului meu. Dece fac acest gest în fața umbrei unei amintiri de demult, poate care s'a așternut praful atâtor ani trecuți, când n'am uitat încă usturimea corectivelor pe care mi le aplica așa de des? Cine îi dă lui — învățătorului, dreptul să se arunce în ființa mea, să mi-o achimbe, să-mi curme copilăria, să mi-o maturizeze, ca apoi să mă urmască mereu ca o obsesie, să fie mereu, alături de mine, până chiar și azi, când sunt în situația de a mă putea măsura cu el? Al poate vrea să apue că își exercită această tutelă în virtutea unui drept pe care i l-ar acorda istoria. Zadarnic. Iată, stau cu această istorie care justifică atâtea nimicuri, deschisă pe ghonunchi și caut, caut de mult și de geaba să-mi văd consemnată prezența acolo, în ea, mai spre mijloc măcar și n'o găsesc. Am văzut totuși ceva. Am văzut — pe o fosie îngălbenită de câteva secole — un preot bătrân și câțiva copii străni roată împrejurul lui, silabisind cântecul și domol, pe un cșelov, în livada din curtea Bisericii. Am mai întors câteva foi — din această istorie și am găsit pe foaia învățătorului —

dașcăli acum — silabisind aceleși *Catechisme* cu alți copii și tocmai târziu, târziu de tot, când era aproape să închid cartea, l-am găsit pe el, pe învățător. Am recunoscut în el pe copilul din tinda Bisericii, trecut pe la strană și suit acolo pe catedră. Dar toate acestea pot alcătui cel mult formula unei justificări istorice, și ce-mi folosește mie, când această prezență a lui în istorie, nu implică pe acest în sufletul meu? Nici istoria și nici altceva nu-l ține prezent, ci „copilăria” mea, acel rest de copilărie pe care nu l-am pierdut, care mai este încă în mine. Da! Mi-aduc aminte că numai el — învățătorul meu, s'a apropiat de mine, într'o vreme când lumea mă chema afară. Și această lume nu făcea decât să-mi ofere un spectacol, care cu cât era mai variat și mai mareț, cu atât mă puneam într'o stare pasivă, de mirare. Dar copilăria mea — naivă ca a tuturor — fără să știe că se sinucide, era tumultoasă, iscoditoare, nesătampărată, vrea ceva ce nu știa, îl căuta pe el, pe învățător, să-i facă cunoștință cu lumea.

Ea știa că învățătorul râvnit de ea, avea să-i închidă pentru totdeauna, porțile paradisului care rămânea în urmă cu toate bucuriile lui și că o ducea spre aspra trudă a „cunoașterii”, dar tot îl căuta, fiindcă așa este alcătuită copilăria, cu chinul dorului de a ști. Și dacă el nu venea atunci — la timp — să mă smulgă brutal din atitudinea de mirare nepotincioasă în fața lumii care depășea puterea mea de înțelegere și să-mi impue o altă activă, dinamică, creatoare, să mă învețe să înțeleg din ea tot ce mi se părea că e taină, copilăria mea ar fi murit încet dar sigur pe brațele unei maturități sterpe.

Așa dar, învățătorului nu-i trebuie o justificare istorică, fiindcă el nu este creația istoriei. Și fără să operăm prin paradox, afirmăm convingerea că, dacă el este urcat de cineva, apoi tocmai copilăria este ceea ce l-a sălășit,

Căci s'a fost întâi învățătorul și apoi copilăria, și invers, după cum nu este întâi albia și apoi izvor. Acesta își croșete albia pe măsura lui — chiar dacă pentru asta trebuie să spargă munți și merge cu ea până să piardă amândoi în mase, după cum învățătorul merge alături și trăiește atâta timp cât va trăi copilăria care l-a plăzuit. Rațiunea existenței lui este determinată de ea și când nu va mai fi copilărie, nu va mai fi nici învățător, iar secretul duratei lui în sufletul meu, nu stă nici în respectul pe care l-am dat ca adolescent, nici în recunoștința pe care i-o mărturisesc ca adult, ci în nu știu câtă teamă și foarte multă dragoste pe care i-a păstrat-o copilăria mea. Căci

primale două sentimente corespund unui echilibru moral, dar nu este exclusă posibilitatea unui mal sau defecțiuni morale care nu le mai implică, pe când copilăria — forma cea mai apropiată de puritatea inițială, este permanentă unică și universală. Așa dar, nu eu m'am descoperit în fața învățătorului meu, ci copilăria prezintă din mine și-a făcut datoria.

Hristos s'a rugat pentru cei ce-L chinau. Copilăria mea singură în stare să se apropie de înălțimea Lui morală, strânga, sau dacă trebuie, sărută mâna care a bichit-o, cu nulaus.

Preot N. Popescu-Cernea
Fuciere-Sarbă-est

La 20 ani

S'au scurs douăzeci de ani dela apariția revistei „Graiul Dâmboviței”, organ de publicitate al Invățătorilor din Dâmbovița.

În decursul acestei vremi, revista a fost privită de majoritatea colegilor ca preocuparea de căpetenie a Asociației, deși ea ar fi trebuit să fie mijlocul de difuzare a unei activități cu mult mai vaste.

Vitregia timpului trăit de generația noastră douăzeci de ani, a făcut ca programul pe care „Asociația” l-ar fi putut îndeplini, să rămână de cele mai multe ori numai schițat cu măiestrie.

În afară de afirmarea noastră ca pionii ai culturii naționale, dacă ar fi avut răgaz și mijloace, Asociația ar fi înfrumusețat și înălțat însăși sufletul nostru...

Cămin bun, însemnează legătură cu civilizația, biblioteci numeroase, legătură cu cultura, cerc de studii, legătură cu știința, case de adăpost în frumoșii noștri munți care domină fermecător Dâmbovița, ar fi fost mijloace de sănătate pentru trup și suflet, contact cu însăși dumnezeirea.

Asociația noastră întrunind majoritatea

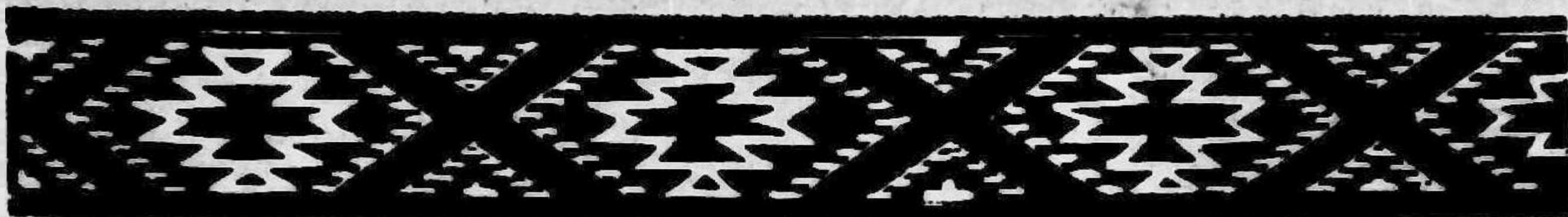
intelectualilor acestui județ, va trebui să activeze, pentru a accentua adevăratele caracteristici ale sufletului popular, ale locurilor voevodale pe care viețuim și ale munților noștri, frumoși cum nu sunt alții...

Programul Asociației noastre, trebuie întocmit de cei care vor rămâne după războiu și dictat de suflet, nu de ambiții deșarte, așa cum s'a întâmplat adeseori; dar mai presus de toate, trebuie să stabilească în învățământ o ordine morală, fiecare ocupând locul pe care a stat în vremurile grele pentru țară.

Revista, nu trebuie să fie singura realizare a unui comitet, ci să apară ca rezultat firesc al activității unei comunități organizate și cu vederi largi în domeniul culturii, pentru a face cunoscute rezultatele muncii și frământările sufletului nostru, cât mai departe.

Depe culmea celor douăzeci de ani, privirile aruncate spre trecut și viitor, se opresc cu gânduri pioase la colegii noștri căzuți pe câmpurile de luptă, pentru libertatea ideilor noastre și independența Patriei.

Virgil Mareș

Doina

*Tu te-ai născut din suflet trist
Și te-ai hrănit din jale...
Decâteori n'ai inserat
Sub cer senin și'n fremătat
In câte-un fund de vale.*

*A suspinat prin munți și văi
Povestea ta bătrână
Și-ai poposit în vârf de plai,
Când obosită te'ntorceai,
S'adormi la câte-o stână*

*Și-ai împletit din cântul tău
Intr'un popor de sbucium,
Nădejdea lui de mai târziu;
Și te-a cântat din tată'n fiu.
Din frunză și din bucium.*

*Știau Români pe de rost
Povestea ta cu „Râul”;
Știau „Chindia” sora ta
Și tot Românul îți juca
Pe fratele tău „Brâul”.*

*Pe seară, un cioban din munți,
Tăcerea lung sfâșie...
Te strigă Doină ca să vii,
Te cheamă'n codrii, că's pustii,
Dar... cine te mai știe?*

GH. BUCURICĂ

Popas după două decenii

de Ion Costache

Piatră de hotar, la căpătâiul atâtor năzuințe învățătorești intrate, multe din ele, pe făgașul realizărilor, revista noastră intră în al treilea deceniu de apariție.

Pentru cel care are o cât de mică idee despre ce înseamnă abucium cărturăresc de difuzare a ideilor, aceasta înseamnă un urcuș greu pe poteca fără capăt a posibilităților de creație învățătoarească; pentru cel neinșițat, nimic altceva decât o aniversare anostă a unei reviste, ca atâtea altele.

„Gazeta Dâmboviței” intră deacum la majorat, într'un timp când toate forțele spirituale și materiale ale neamului sunt mobilizate în lupta pentru existență, dintre națiuni.

Colegii și înalțații noștri mai bătrâni, cari au udat cu sufletul și stăruința lor rădăcinile de viață ale revistei, au de ce se mândri, dându-se pe mână o moștenire spirituală, suficient de bogată, pentru ca din ea, noi stegarii de acțiune, să ne adăpăm crezul de muncă, de jertfă și de ideal.

Dintre toate realizările învățătoarești, revistele ocupă locul de frunte, căci în ele s'au adunat și se păstrează armele spirituale cu care învățătoria a drumețit pe atâtea cărări de luptă și mereu singură, întovărășită numai de umbre rupte din viziunarișmul atâtor descăli cu prestigiu.

În reviste și gazete și-au strigat învățătorii dururile, de câte ori erau loșiți și palmușiți de

strigoli etător nenorociri românești. Prin reviste, a lovit învățătoria cu putere de duh, pe toți cari încercau să schimbe destinul școlii, coborând-o la rolul de tarabă a tuturor experiențelor cu sau fără rest.

Școala primară și-a hrănit forța de viață din creațiile învățătoarești așternute cu suflet și căldură în paginile revistelor de specialitate.

Ideile noi, cari s'au lăsat în câmpul școlii privind educația și instrucția copiilor, au putut fi tălmăcite, comentate și răspândite tot cu ajutorul revistelor noastre.

Acestea au constituit dealtfel, răspunsul marelui învățătorimii, tuturor celor cari ne contestau puterea de muncă, de jertfă și mai ales de creație.

În toate județele țării, revistele învățătoarești, prin râvna colaboratorilor și întrecerea colegilor, s'au ridicat până la înălțimea celor mai bune publicații din țară, sub aspectul tehnic și redacțional, atâtea din ele bucurându-se de elogiul și aprecierea marilor cărturari ai țării.

La noi în județ, „Gazeta Dâmboviței” a străbătut cu mândrie 20 de ani de viață, prinzând între filele ei toată frământarea dascălească din acest colț de țară.

Astăzi, când pune piciorul în deceniu nou, cu căstite gânduri și curată inimă, să-l spunem: „Mulți ani înainte”.

Cântec de pe Nistru

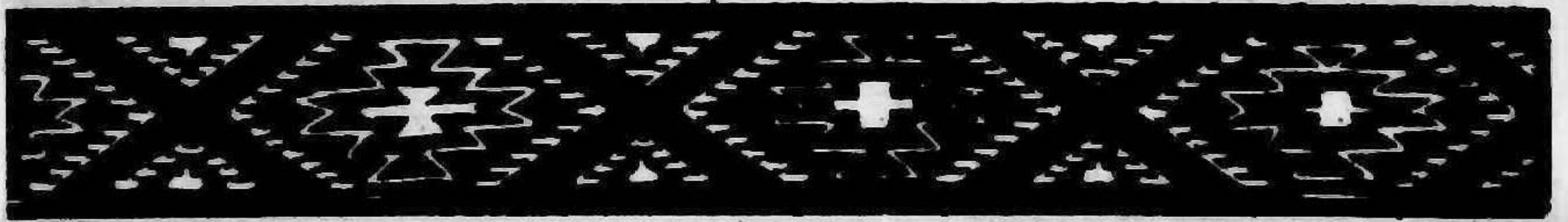
*Mâine, pe cărări de moarte,
Somn adânc de m'ar cuprinde,
Dorul mândrei de departe
Va porni să mă colinde.*

*Viu, nestăvilit de maluri,
Aripei să afle semn
— Pe încețoșate dealuri —
Innegrite mori de lemn.*

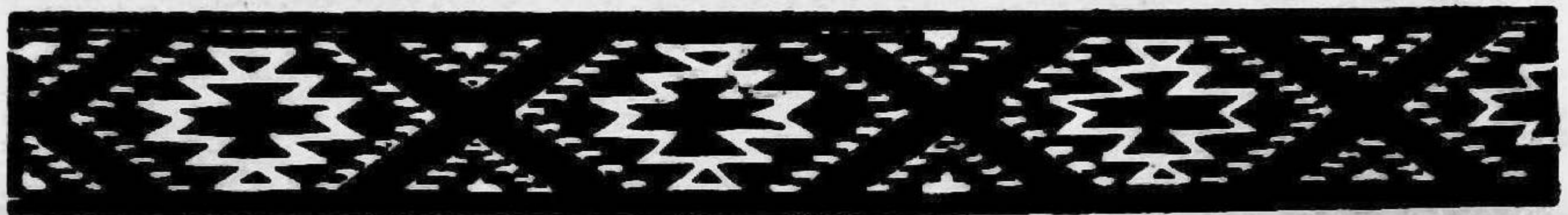
*Spic de grâu și de secară
Voiau răzbate din pământ
Și ne-om întâlni la moară —
Eu grăunțe, dorul vânt.*

I. CALBÔREANU

CTITORII

Președinții Asociației Învățătorilor

Pn. N. Gh. Mramă †

I. Constantinescu-Vilșova †

Nic. Bărbulescu

M. Georgescu-Gogoșoiu

I. Nițescu-Lungu

Amuzo Ghițescu †

Gh. Bucurică

Alexandru Luca

Ion G. Mares

Simion Popescu

Ion G. Butăraiu

Victor Ghiculescu

*I. Georgescu
Gogoșu*

Nicoiae Bărbulescu

*I. Constantinescu
Vilgoara*

I. G. Mareș

Amuza Ghișescu

I. Nițescu-Lungu

Gh. Bucurică

Invățătorul și Preotul

N. Gr. Aramă

În anul 1941, luna August, ziua 6, s'a stins din viață cel care a fost mai mult invățătorul decât preotul N. Gr. Aramă.

Priceperea și puterea de muncă depusă de sf. sa în multe răspunderi ce le-a avut fie ca slujbaş de stat fie ca îndrumător cooperatist, îi dau tot dreptul la recunoștința noastră, mai cu seamă că această muncă a fost încununată de realizări care vor rămâne exemple vrednice de imitat.

Bun prieten, admirabil coleg, hotărât în acțiunile sale până la sacrificiu, l-au fost calitățile cu care astupa gurile rele ale multora. Nu a avut protector mai bun în viață decât munca dărză, care l-a ridicat la cele maialte demnități, la care putea râvni un invățător sau preot!

Consecvent în credințele sale, fie chiar politice, vășnic cavaler în atitudine, nici odată nu a mers decât în frunte.

Era de o statură mijlocie, dar impozantă; oacheș la față, dar simpatic, lute la mers, dar domol la hotărâri, niciodată nu se da învins, când era vorba să susțină un drept al său sau al corpului dascălesc or bisericesc, lucru pentru care a fost situat între fruntași.

S'a născut în Târgoviște la anul 1863, luna Februarie, ziua 3, din părinții săi, Grigore și Maria, de meserie cofocari.

A urmat cursul primar sub numele de Grigorescu Nicolae, la școala domnească din Târgoviște, singură în acea vreme, unde a avut norocul — cum adesea mărturisla — să albească în vâțător pe ardeleanul Barbu B. Secăreanu, din todeamul căruia în 1876 concurează pentru o bursă din cele 17, dela Seminarul Central Bucureștili, unde reușește al 7-lea între cei 376 candidași. În anul 1880 termină cele patru clase de seminar cu media 9,50, fiind clasificat al 5-lea între cei 70 absolvenși.

În anul 1881 se căsătorește cu Sevasița, fiica

pantofarului de lux Nișă Piloiu, cu care a trăit 23 ani și au dat naștere la 12 copii (5 b. + 7 f.), din care le-au trăit doi (1 b. + 4 f.).

A avut o tinerețe sbruclumată. În orașul său nu erau biserici libere pe acea vreme, spre a se putea hirotonisi.

Având naș pe boerul Alecu Brătescu (tatăl marelui scriitor Ion Al. Brătescu-Voinești), om milos și cu dare de mână care văzându-și fiul fără rost, îl face diacon și mai târziu preot, la biserica ctitorii sale — Sfânta Vineri — din Târgoviște, plătit fiind de ctitor, cum de altfel glăsuște următorul act de învoială ce l-am găsit între notele colegului Aramă, zis pe atunci Grigorescu Nicolae și pe care îl dau aci:

Actu de învoială!

Eu episcopul și ctitorul Bisericii Sfânta Vineri Mă obligu către D: Neculae Grigorescu, carele au primitu ase hirotonisi ca Diakonu la sus numita Biserica al plăti lei noi patru sute pe anu răspuns în două cășturi adică la Sfântu George și la Sfântu Dimitrie, și spre a D-lui asigurare am dat aceasta subsemnată de însumi.

1881 Mart 11

Episcop și Ctitor (ss) A. Brătescu

Rămâne înțeles, cât de greu a dus viața cu un salariu de 33 lei lunar și la o biserică particulară și fără enorie, deși familia îi era dela început împovărată și n'avea nici vre-o situație moștenită. A trebuit silit de greutate să-și îndrepte gândul în altă direcție și a găsit mai ușor de pătruns în învățământul primar.

Supărat că cei mai mulți din oraș îl ziceau că o poreclă aramă — poate vrând să-și plăce pentru că avea fața oacheșă — ca să arate că nu-țpara rău de această poreclă, a oserut în anul 1890 și l

s'a aprobat de Ministerul Justiției, cum se poate dovedi cu Monitorul Oficial No. 140 din 28 Septembrie la pag. 3296, să se numească pe viitor Pr. N. Gr. Aramă.

În anul 1890 cere să suplinească la școala primară din Mahalaua Sârbi-Târgoviște, lucru ce i s'a aprobat, mai ales că încă din primăvara anului 1890 caruse revizoratului școlar să-i primească copiat la cancelarie cu 20 lei pe lună și a putut prin munca și scrisul său frumos să devină bine apreciat, așa că numirea de suplinitor în toamna anului școlar 1890 i s'a dat cu încredință, cum se vede din ord. Ministerului No. 10318/1890. În acest an a muncit cu atâta devotament că la inspecțiunile ce i s'au făcut a fost foarte bine notat, lucru care l-a îndrăgostit de școală, mai ales că îmbunătățirea simțitor și starea sa materială.

În anul 1891, se ține concurs pentru recrutarea învățătorilor și Pr. Aramă reușește între primii. Cu ord. Ministerului No. 13270 i se dă titlul provizoriu și este numit la școala primară mixtă dela Oborul Vechi-Târgoviște (azi șc. No. 4).

În 1893 este însărcinat de Minister a preda lucrul de mână în școală, căel trebuie știut că Pr. Aramă se pricepea la tâmplărie și traforaj, pentru care todeletnicire avea și atelier cu unelte necesare.

În 1898 dă examenul de definitivat și reușind, cu I. D. R. No. 984/1900 i se conferă acest titlu.

În 1899 cu ord. No. 6378 este numit subrevizor școlar de cancelarie.

În 1901 cu ord. Nr. 23216 este numit revizor școlar clasa II, demnitate ce o deține și în anii 1907, 1908, 1909 și 1910.

În 1908 dă examenul de înaintare pe loc și reușind, i se conferă titlul de institutor, după care se transferă la școala primară No. 1 de băieți Târgoviște.

În 1914, cu ord. Nr. 18379, a fost numit predicator în eparhia Mitropoliei Bucureștilor, contra adventismului.

În 1915, cu ord. Sf. Mitropolii No. 2604 a fost numit Protoereu al județului Dâmbovița.

În 1916, cu ord. aceleiași Sf. Mitropolii No. 102 a fost ridicat la rangul de Econom Stavrofor.

În anul 1919, cu ord. Nr. 26201, este numit revizor școlar clasa I al județului Dâmbovița.

Pr. N. Gr. Aramă a fost și autor de cărți didactice și un bun mânuitor al scrisului, dând multe articole în ziare și reviste.

În 1897 a făcut în colaborare cu decedatul coleg Angel Gratianu un abecedar de partea I și partea II însoțite de un povățuitor, care au avut o frumoasă primire în lumea dascălească din întreaga țară.

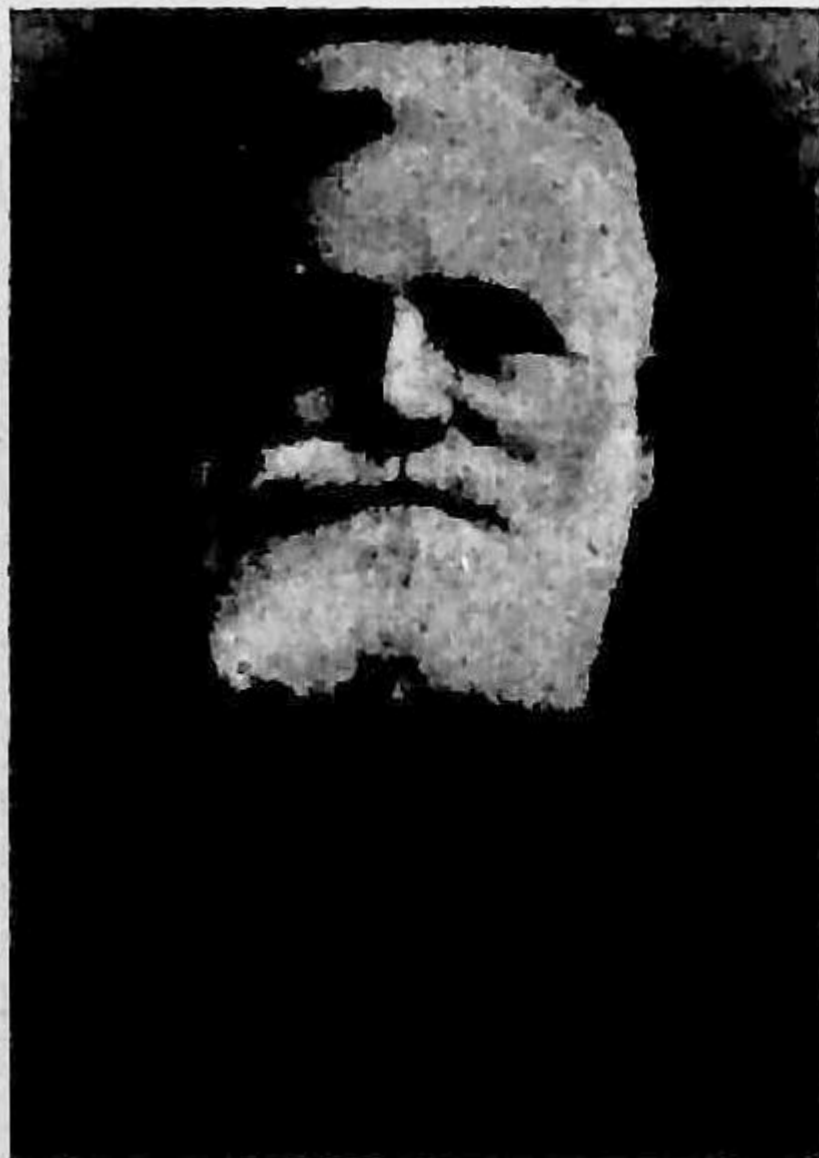
În anul 1901 a tipărit o broșură despre Târgoviște.

În anul 1910 a tipărit un ghid al Târgoviștei, cu ocazia ștării congresului general al învățătorilor în acest oraș.

În 1915/16 a făcut o hartă colorată a județului Dâmbovița, pe parohii, foarte elogios primită de Sf. Mitropolie și de Onor „Casa Bisericii”.

A cules, cu migală și în mulți ani, inscripțiile de pe clopotele și pisanile tuturor bisericilor și mănăstirilor din județul Dâmbovița, lucrare, care n'a văzut încă lumina tiparului.

A lucrat câțiva ani la un ceaslov scris foarte frumos de mână sf. sale în care a copiat sute de rugăciuni frumoase, din niște ceasloave vechi, lucrare de urmele căreia moștenitorii nu mai știu nimic. N'ar face rău cel care le are să le dea la lumină, fiindcă eu am citit parte din ele; erau rugăciuni scrise în limba veche românească și nu s'au găsit nici oărșile vechi din care le-a copiat. Articolele politice erau scrise cu haz și neaz, biciuind apucăturile rele sau greșalele oamenilor politici, iar articolele din revistele dascălești erau miezoase, îndrumătoare și incurajatoare la luptă pentru câștigări de drepturi.

Preotul N. Gr. Aramă când și-a mai îmbunătățit situația materială, el care știa ce grea e sărăcia, a făcut și acte filantropice. Iată câteva dintre ele:

A reparat de trei ori biserica cu banii săi proprii. A donat Casei Corpului Didactic (când se cerea ajutor pentru clădirea unui local propriu, căci la început mulți ani umbra de colo-colo se case cu chirie) o lucrare de traforaj: Domul din Mifan la care a lucrat patru ani, compus din peste trei mii bucăți, și pe care lucrare marele Haret a pus-o la loterie, din care a eșit suma de 2213 lei, sumă mare pentru acele vremuri. Cine trece pela Casa Corpului Didactic, vede oricând pe placa comemorativă dela intrare săpat cu litere de aur numele donatorului Pr. N. Gr. Aramă, singurul dascăl din țară care a rupt din munca sa și a donat

pentru această măreață operă dascălească, 2213 lei adică salariul unui învățător pe 27 de luni!

A mai donat una sută mii lei în bonuri, onor. „Casei Școlilor”, fond ce-i poartă numele, cu obligația pusă Ministerului Educației Naționale, ca din venitul de cincisute mii lei să se dea anual:

- 1) Un premiu de 2000 lei primului clasificat absolvent al Seminarului Central din București.
- 2) Un premiu de 2000 lei primului absolvent al școlilor normale din Târgoviște
- 3) Un premiu de 1000 lei primei absolventă a liceului de fete „Carabela” din Târgoviște.

În donație stabilește și ce destinație să se dea sumei în caz când școlile acestea s'ar desființa.

A întreținut copiii săraci în școli și a ajutat pe orice suferind care făcea apel la mâna sa darnică.

Pr. N. Gr. Aramă a lucrat și pe terenul economic și încă mult, căci trebuie să știm, că era un bun contabil

A fost casierul Asociației Generale a Învățătorilor din România.

A luat parte activă la conducerea băncii „Vulturul” din Târgoviște peste 20 de ani.

A înființat și a condus 12 ani banca populară „Grădina” din Mahalaua Sârbi (Târgoviște) și a stăruit de a cumpăra pământ pentru mahalagii, cărora li s'a îmbunătățit simțitor situația materială, iar el ca învățător al lor nu și-a oprit nici cel puțin un câmin de acasă!

Cu I. A. R. No. 1598/1904 a fost numit controlor la Băncile Populare, unde a lucrat cu marele bărbat de stat I. G. Duca, de care era foarte bine apreciat.

În 1916—18 s'a refugiat în Moldova, unde a condus lăptăria Petela-Suceava, iar ca director, federala „Buclumul” din Fălticeni.

În 1923, în calitate de director, a condus cu energie și demnitate o baracă de mărfuri, aduse de stat pentru județ și oraș.

În 1924 a fost ales președinte al Federației Băncilor Populare din Județul Dâmbovița

A fost rând pe rând, în diferite timpuri ca președinte, ori casier ori cenzor la societățile: „Fitantropia”, „Caritatea”, „Asociația Învățătorilor Dâmbovițeni”, „Casa Învățătorilor din jud. Dâmbovița” precum și Asociația Generală a Învățătorilor din România al cărui sediu a fost câțiva ani adus la Târgoviște.

În anul 1924 pe ziua de 1 Sept. și-a regulat drepturile la pensie ca învățător, urmând mai departe a rămâne preot la biserică Sf. Vineri, când implinind vârsta, s'a retras și din acest post.

Fără de munca depusă Pr. N. Gr. Aramă a avut și recompense:

- 1) Cu I. D. R. No. 7602/1902 a primit medalia „Serviciul Credincios” clasa I
- 2) Cu I. D. R. No. 3283/1907 i s'a acordat „Răsplata muncii cl. I., pentru biserică.
- 3) Cu I. D. R. No. 5799/1922 ordinul „Coroana României în gradul de Ofițer.
- 4) Cu I. D. R. No. 930/1926 „Răsplata muncii cl. I.” pentru școală.

5) Cu Ord. No. 1948/1933 al Sf. Mitropoliei i s'a acordat dreptul de a purta „Crucea Patriarhală”. Dacă ne aruncăm o privire asupra vieții acestui coleg constatăm că a dus o viață în galop, că a fost de o inteligență și o energie rară, că a fost un îndrumător și un susținător al corpului didactic și un exemplu de muncă.

A avut în viață multe greutăți, dar le-a învins cu bravură, fără a se plânge odată măcar că l-au copleșit.

Eu care l-am fost apropiat adaug:

A avut și slăbiciuni, ca orice muritor, dar mă închin cu smerenie memoriei acestui mare muncitor și am credință că greșalele îi sunt ispășite și ertate de multele fapte bune ce a făcut și de munca depusă pe ogorul școlar, bisericesc și economic al neamului nostru românesc!

A murit sărac, așa cum fusese la începutul carierei, căci a făcut multe și mari sacrificii pentru străini și mai ales pentru al său.

În urmă ducea viața cu greu, trăind din o modestă pensie din care $\frac{1}{3}$ îi era sechestrată, datorită fiicei sale mîloasă.

Noi dascăli dâmbovițeni, în deosebi acel carl l-am cunoscut mai deaproape rugăm pe bunul Dumnezeu să-i fie sprijinitor în viața de acolo, așa cum și Sf. sa a sprijinit pe mulți în această viață trecătoare. Dascălimea trebuie să se mândrească cu un coleg ca Pr. N. Gr. Aramă, care s'a sfredelit mult, a realizat mult, trecând peste greutăți carl pe cei mulți îi puteau doborî. Sunt cu atât mai de merit realizările Sf. sale cu cât ne gândim cât de greu se răzbla în viață pe atunci, când nepotismul era în floare și când tu erai fiul sărac al unui cojocar gros!

Așa judecând, abia putem azi pricepe, valoarea adevărată a celui care a fost Învățătorul și Preotul N. Gr. Aramă.

18 Aprilie 1943

Nicolae Bărbulescu

Jancu Constantinescu-Viișoara

Aș dori, de va fi posibil, să relmprespățez o dată din personalitatea mult regretatului și scumpului coleg:

„Nenea Jancu dela Viișoara”!

N'am intenția să banalizez cu cifre și date viața unui dascăl de vocație, înstrându-l-o biografic,

L-am cunoscut în plină ascensiune, iar pe ~~not bobocii~~ ~~meu~~ primit cu drag și cu bună-voință!

Făcea parte din „garda Haretistă”, angajat în campania economico-culturală la începutul secolului nostru.

— În afară de obligațiunile profesionale, tot timpul și-l întrebuița între săteni, între colegi și colege, între personalități de toate categoriile la adunări, în conferințe etc.

Jancu Constantinescu-Viișoara, în genul animator al vieții intelectuale, era *unicul dascăl* prin vraja și prin puterea de convingere, la înălțimea muzicalității graiului său!

— Admirabil cuvântător prin mesajul său într'aripat.

Apelativul: „*Dragii mei, Dragetele mele*” al lui Nenea Jancu Constantinescu-Viișoara, nu l-am auzit din gura nimănui cu atâta rezonanță spirituală.

Jancu Constantinescu-Viișoara a fost dăruit de Dumnezeu cu chip de om frumos, cu voce sonoră, răspicată și la treburință cu putere de tuncet; atitudine semeată; pas voinicesc; în ~~pe t cu haină și că-șă țărănească~~ în ținută mândră, pe cari niciodată nici nu le-a achimbat și nici nu le-a picat.

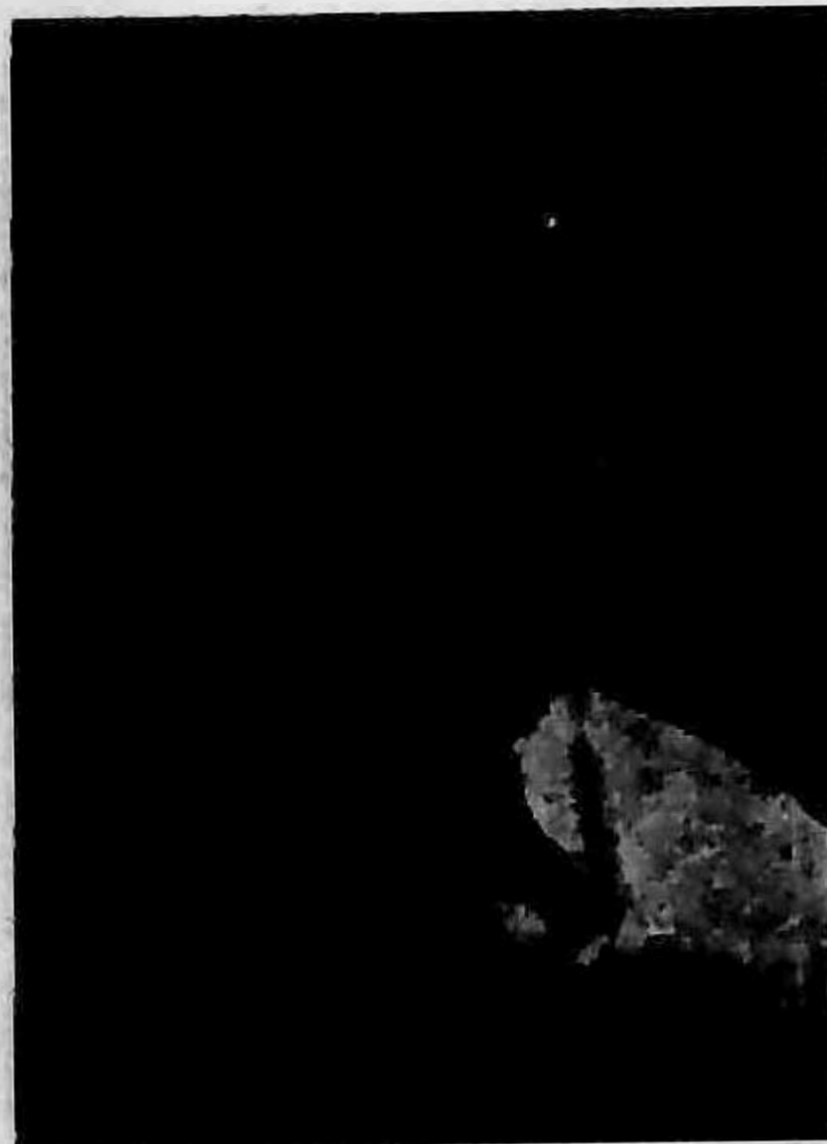
Mi-a fost drag pentru chipul lui, pentru cuvântul său apăsător și răspicat și pentru cămașii lui românești.

— Era româna cadou! Putine exemplare erau pe urma sa și în fondul trupului și sufletului lui!

Din tălpi până în creștet, așa dâmbovițean, prin esadă, prin port și prin vorbă! Mult aș da să mai văd prototipul lui Jancu Constantinescu-Viișoara!! Spunea adesea:

„Sufletul condiționează portul, iar portul desvălește omul”!

Jancu Constantinescu-Viișoara a trecut la pensie fără să-și fi domolit activitatea, fără să se fi dat la fund!

Străbătând județul în lung și în lat, în adunări de învățători, preoți și săteni, ridica temperatura spirituală și era peste tot primit cu drag!

N'a sărit ca galta din crack în crack după beneficii, trecând din sat la oraș, ~~dela oraș la~~ București cu ușurința de atâtea ori văzută!

Pentru nimic în lume nu și-ar fi trădat pentru un știuc mai mare, scumpăt său patrimoniu spiritual.

Iancu Constantinescu-Vișoara n'a trăit nici pentru familia sa, nici pentru casa sa, nici pentru arginții săi. — ci oficia cu devotament pe altarul țării noastre ca un fruntaș nobil dintr'alte vremuri!

Era reprezentantul tradiției noastre celei mai clasice, al bunelor moravuri strămoșești și cred că era solul mai mult al trecutului decât al prezentului.

Am rămas cu impresia că Iancu Constantinescu-Vișoara făcea parte dintr'o lume mai

bună și dintr'un alt decor al „Tineretului țăr-goviștean”.

Purtător de cuvânt autorizat al învățătorimii dâmbovițene, și stegar real al dăcălimii!

Personalitatea lui de esență eroică, prin misionarismul lui nedesculțit în zeci de ani de zile, se baza pe valoarea reală a omului.

Am înșăilat aceste rânduri, cu obligațiunea ca atunci când sufletele nu vor mai fi sub povara greutăților de față, să putem întocmi tot ceia'ce merită trecutul unui dascăl dăcine!

Ioan Gh. Mareș

Din trecutul nostru dăcălesc

Impresia frumoasă și înviorătoare ce mi-a făcut adresa Nr. 4/943, ce am primit-o din partea Asociației Învățătorilor Dâmbovițeni, mi-a răscolit în suflet amintiri de sbucium trăite, când un restrâns

număr de colegi învățători ne frământam să înighebăm și noi un organ viabil de luptă, pentru apărarea și revendicarea drepturilor ce meritam.

Nu eram aproape de nimeni băgați în

seamă. Politica, sigura putere la ordinea zilei, căuta mai mult să ne desbina, să ne răslețească, în loc să ne ajute; mai ales atunci când nu puteam fi pe placul puternicilor zilei, cari nu întotdeauna ne cereau înfăptuiri folositoare și morale.

Cu toate acestea și mai ales în ciuda tuturor celor ce nu priveau cu ochi buni organizarea temeinică ce doriām a da corpului nostru, am isbutit nu cu puțină trudă, să înfăptuim Asociația Învățătorilor Dâmbovițeni, cu anexele sale: Banca și Casa Învățătorilor, instituții, cari azi, împreună cu revista „Graiul Dâmboviței” organul respirator și de conducere, toate conduse cu atâta grijă, capacitate și demnitate, de colegii grupați în jurul lor, fac cu adevărat cinste întregului Corp învățătoresc Dâmbovițean.

Toate aceste constatări fac, ca noi aceștia, cari ne-am apropiat de apusul vieții, să vă primim cu drag și încredere pentru viitor, dragilor și iubiții mei colegi, pentru care vă urez sănătate și succes în lupta și munca Dvs. pentru binele și folosul națiunii pentru care munciți și vă sacrificați, atât pe frontul de luptă, cât și pe cel al muncii.

I. Nițescu-Lungu

Dintr'un program

Din articolul „In loc de program”

„Graiul Dâmboviței” Nr 3-4, 1941

.....
.....
Indepărtând dintre noi suspiciunile și tendințele rele, să grupăm în jurul Asociației toate energiile însuflețite cu dor de muncă și fără interese personale.

Lăsând la o parte tot ceace este strein și dăunător preocupărilor profesionale, să îmbrățișăm revista noastră — singurul organ care ne face cinste în lumea cărțurilor.

În ea vom găsi toată strădania și tot sbuciumul de fiecare moment al veteranelor noștri.

În paginile ei, s'a consemnat tot ce poate fi mai nobil, mai frumos și mai curat din sufletul învățătorului dâmbovițean.

Din fițele ei, putem desprinde toate preocupările bătrânilor dascăli, — preocupări ce ne pot fi cea mai bună călăuză pentru ziua de mâine.

Paginile ei au răspândit atâta hrană sufletească încât își merită cu adevărat rolul de: „crainic răscaltor de văi și dealuri”.

Se cuvine deci — de la noi cei de astăzi — să căutăm ca acest organ de publicație să devină

nervul principal pentru viața dascălească a județului nostru.

„Ca un sol purtător de vești, de energie și de muncă”, „Graiul Dâmboviței” — trebuie să devină ceva indispensabil în orientarea de toate zilele a învățătorului.

În acest scop, consider ca o datorie de conștiință îndemnată pentru toți colegii — tineri și bătrâni — de a scrie la revistă și de a o sprijini în mersul ei normal.

Sunt multe de făcut. Sunt multe de scris și multe de învățat.

Pentru toate acestea, fac un apel călduros către toți colegii din județ, ca fiecare să contribuie cu munca sinceră și cu gând curat, la creațiile și la solidaritatea deplină a Asociației noastre.

În ciuda vitregiei vremurilor în care trăim, să ne strângem iarăși rândurile și să pornim înainte — la muncă — încrezători în destinele neamului și în puterea conducătorilor.

ION BUTĂKOIU

Un răspuns

Damaale Președinte,

Cu adâncă satisfacție am luat act de buna D-va. hotărâre de a sărbători așa precum se cuvine, împlinirea a douăzeci de ani de apariție a revistei noastre învățătoresci „Graiul Dâmbo-

viței”, și am fost măgulit, când am văzut că la această sărbătorire solicitați și cuvântul de urare ale înaintașilor D-va.

Revista Asociației noastre Generale din România, și-a dus chinuit existența luptând cu greutate — cum luptau și cei care o susțineau — trăind din entuziasm, la fel cu promotorii ei, și-a sintetizat în slova ei idealul care frământă dascălimea; căci nu trebuie uitat nici odată că nici o altă breaslă nu și-a cucerit drepturile ei firești,

cu greutatea cu care și le-a cucerit breasla noastră.

În județul nostru, energii și minți agere de colegi, cari înțelegeau menirea dascălului au făcut să apară o revistă — în chip modest la început — și care mai târziu — a primit numele de botez „Graiul Dâmboviței” — naș fiind tânărul de atunci, Gh. Bucurică, un meșter al condeiului. În această revistă s’au așernut de înaintași D-vs. dreptele noastre revendicări și tot în această revistă a’au discutat problemele culturale și pedagogice, care au revoluționat învățământul nostru primar. Mai afirm cu toată convingerea mea, că tot această revistă a ținut coeziunea între membrii corpului didactic, dând putința la înfăptuiri cu care ne mândrim, în plus că, cei cu talente literare s’au putut manifesta.

Ca bătrân pion al învățământului primar, în astfel de momente, când, — după aleasa D-vs. expresie — „impletim trecutul cu prezentul”, gândul meu deapănă atâtea frumoase și grele amintiri și retrăesc toate momentele de luptă și de sbucium, de ideal și creație!?

Începând cu inamovibilitatea învățătorului ca funcționar public, ajungând până la Facultatea

pedagogică; începând cu învățătorul la bunul plac al autorităților locale și ajungând la învățătorul înaintat și cu 6 gradații, ofițer și chiar profesor secundar; începând cu cei 78 lei lunar, pentru o activitate care se desfășoară neapreciată și într’o așa zisă școală — dărăpănătură igrasioasă și reșe — și ajungând la o salarizare mai justă și la clădiri mărețe de școli, la Casa de credit, Casa învățătorilor în capitalele de județ etc. etc. Înțeleg că breasla noastră, în numai timpul unei glorioase generații, a realizat din țelurile sale, mai mult decât ori care alta.

Domnule Președinte,

Noi, înaintașii D-vs., avem mulțumirea și mândria de a vă fi lăsat D-vs, tinerilor de azi, o frumoasă moștenire. Înregimentați în diferite partide politice, acești înaintași n’au cunoscut decât o singură politică aceea a școlii, și n’au cunoscut decât o singură muncă, aceea de apostolat.

Mulți dintre acești înaintași trăesc retrași, dar cei mai mulți își dorm liniștiți somnul de veci, însă pe munca și acțiunea lor se sprijină realizările D-vs.; de aceea socotesc că în fiecare număr din „Graiul Dâmboviței” ar trebui să se rezerve o pagină pentru aducerea aminte a unuia dintre acei care n’ar trebui uitați!

Cuvântul meu de urare este ca „Graiul Dâmboviței” să reprezinte și de acum înainte graiul învățătorilor noastre și să adune și de acum înainte învățătorimea Dâmbovițeană în jurul său, rămânând întotdeauna exponentul celei mai frumoase și mai nobile dintre meserii, aceea de dascăl luminător al neamului.

Iar D-vs. care înscrieți astăzi în istorie paginile de legendară vitejie în războiul sfânt al întregirii — așa cum noi am înscris în războiul întregirii — Vă urez să ajungeți cât mai târziu înaintași și să priviți atunci spre acei cari vor lua locul, cu aceiași seninătate și mândrie, cu care noi privim spre D-vs.

Cu dragoste colegială,

NICOLAE BĂRBULESCU

1943. III. 12.

Pentru „Graiul Dâmboviței”

Domnule Președinte,

Mi-a făcut mare surpriză și plăcere scrisoarea ce am primit de la D-va.

Pentru a răspunde invitațiunii Dv. în calitatea mea de fost președinte al Asociației Invățătorilor jud. Dâmbovița și conducător al revistei „Graiul Dâmboviței”, trimit câteva note relativ la oameni și fapte din timpul președinției mele.

Cunosc de la început toate înfripările organizării învățătorimei din județ și necesitatea unui organ de publicitate al colegilor din Dâmbovița.

Scoaterea la lumină a unei foi, cum se dorea acum 20 ani era legată de mijloacele pecuniare ale dascălilor; inițiativa și-a atins însă scopul sub un aspect modest, dar laudabil.

După abia 13 ani, colegii îmi oferă conducerea asociației Invățătorilor și Invățătoarelor din județul Dâmbovița.

Se impunea un climat nou de activitate! Urma o organizare pe principiul descentralizării al asociației pe regiuni. Se oferă astfel tuturor colegilor și colegelor o vastă deslănțuire a puterilor spirituale în toate părțile județului.

Cu mult entuziasm se pune bazele subsecțiilor: Târgoviște, Pucioasa, Bâciurești, Răcari, Titu și Găești.

Am legat firul programului meu cu trecutul, chemând la muncă dârzi, pe toți foștii președinți ai asociației precum și pe toți învățătorii tineri și bătrâni, utilizând prin toți ceiace poate fi mai bine pentru tagma noastră.

Comitetul asociației a fost format din personalități cu reputație notorie și atunci din toate partidele pentru a se anihila orice influențe politice!

Subsecțiile au început a lua forme din ce în ce mai concrete prin alcătuire de comitete regionale; se întocmesc comitete pentru activitatea culturală cooperatistă, jurii de împăcare; echipe pentru corul și teatru.

S-a căutat a se realiza o coordonare a tuturor Instituțiilor învățătoresci: Banca Invățătorilor, Casa Invățătorilor, Soc. coop. de librărie „Armenia”, Societatea „Caritatea”, Cercul de Studii și Comitetul școlar județean.

Am creiat un fond pentru nevoile colegilor și îndosebi în caz de urgență, pentru cazuri de boală.

Cercul de studii a avut întregul concurs posibil moral și material pentru funcționarea cursurilor în zilele de 15—19 Aprilie 1936.

Realizarea cu o zi mai de vreme a Casei Invățătorilor, care din nefericire astăzi nu este terminată.

Biblioteca Asociației a fost reorganizată prin achiziționare de piese de valoare, profesionale, și puse în serviciul colegilor și colegelor.

Am finanțat fondurile Asociației Generale a

Invățătorilor și am susținut întreaga campanie pentru îmbunătățirea situației materiale a învățătorimii.

S'a editat „Calendarul Școlarului” iar cu beneficiile rezultate s'au mărît fondurile asociației.

Revista: „Graiul Dâmboviței” în forma și prin fondul său literar, științific, artistic, etc., etc. a ajuns foarte răspândită în oraș, în județ și în țară cotând printre publicațiile de acest gen, printre cele mai bine notate.

„Graiul Dâmboviței” a contribuit pentru prestigiul Invățătorimii Dâmbovițene, într'o largă măsură. Autorităților școlare, administrative etc. colegilor din țară și Asociațiilor județene, servindu-le ca exemplu de organizare. „Graiul Dâmboviței”, a fost un mijloc admirabil de strănă, vie și la timp legătură cu colegii!

Apariția și expediția făcută prompt.

SUGESTII PENTRU VIITOR!

1. Terminarea Casei Invățătorilor.
2. Construirea unui „Sânato^{riu}” balnear într'una din stațiunile din județ.
3. Casă de sănătate la munte și la mare.
4. Organizarea excursiilor școlare și învățătoarești.
5. Schimb de colegi cu cei din țară și străinătate.
6. Punerea în funcțiune a subsecțiilor.

Atât înainte de venirea mea ca precedinte cât și după aceea, am trimis revistei „Graiul Dâmboviței” multe articole interesante din călătoriile mele prin țară și străinătate. Multe din articolele acestea nu se cunosc, ele având o vechime de 6-8 ani, sau revista nu va fi fost redată la destinație. În deosebi voiajul meu la Paris cu ocazia Expoziției din 1937 precum și vizitarea a multor orașe ale Italiei împreună cu Roma sunt extrem de interesante.

Aveam intenția în timpul conducerii mele a asociației să scot o broșură a celor 12 capitole apărute în „Graiul Dâmboviței” și apoi s'o trimet colegilor și școalelor.

Cu atât mai mult s'ar impune o asemenea tipăritură cu cât în viitor va fi foarte greu să se mai poată face asemenea călătorii, cari prin mijlocul condeiului să se mai poată difuza colegilor.

Desigur că planurile noastre sunt în funcție de izbânda cea mai fierbinte pe care o dorim asupra fiarei din răsărit, care trebuie strivită!

Terminând aduc colegilor și colaboratorilor mei pentru tot concursul care mi l-au dat și pentru devotamentul lor colegial, cea mai aleasă amintire!

ION G. MAREȘ

Vulcana Băi, 12, 3. 1943.

Pentru 20 de ani de existență a revistei „Graiul Dâmboviței”

— Aprilie 1923 — Aprilie 1943 —

Călătoream cu gândul în trecut, acum 20 de ani. Trecuseră 5 ani dela războiul mondial, care a adus după sine realizarea idealului național entuziasm și dor de muncă în toate direcțiile, însoțite de inovații. Unii ca și în timpul războiului și după război cu dorința de muncă cu scopuri materiale: afaceri, îmbogățiri!...

Alții, entuziaști și cu dor de muncă pentru a promova cultură și educația neamului, spre a corespunde succesului obținut prin război.

În tabăra celor cu scopuri, nu materiale, ci culturale, alergând, nu după afaceri, ci după bunuri spirituale: culturale, naționale, sociale,

luptau învățătorii din țara întregită deci și noi, învățătorii dela Dâmbovița.

Adunări generale, consfătuiri, pentru reorganizarea Asociației noastre pe baze corespunzătoare timpului și pentru creierea unui organ de legătură între cei cu aceeași misiune în viața culturală a neamului.

Și, într'una din aceste consfătuiri a fruntașilor dascălimii dâmbovițene, s'a hotărît să dăm viață unei reviste; și, după multă discuție și multe păreri, s'a hotărît să-i zicem „Graiul Dâmboviței” și trebuia să apară cât mai repede.

S'a hotărât ca toți colegii să trimită articole și să dăm revista la tipar.

Dar... după entuziasmul din adunări și consfățuirii urma acalmie...

Articole nu sosiau deși revista trebuia să apară.

Ca președinte al Asociației Dâmbovițene în acel timp, voind ca, cu orice preț să înceapă apariția revistei, am hotărât ca, chiar numai cu câteva articole ale subsemnatului și în mod cât de modest, revista să apară. Voiam ca revista să-și împartă materia în două părți : partea I cu articole diverse profesionale și partea II-a, buletinul asociației, cu diferite informații. Dar ce materie să împart în două ?

Totuși, am scris cuvântul de început „Graiul Dâmboviței”. Am mai obținut un articol al d-lui coleg Sterie Șoculescu, pe atunci învățător la Runcu, despre „Improprietățile școlilor și a învățătorilor”. Apoi cu urări de Paști în acel an, 1923, am încheiat în 10 pagini, partea I-a a revistei. În partea II-a, Buletinul Asoc. județene, s'a publicat convocarea unei adunări generale a Asociației și diverse comunicări.

Apoi informații, comitetul Asociației județene și cenzori, constituit astfel:

1. Alex. Georgescu, Președinte, delegat cons. gen.

2. I. Nițescu Lungu, delegat cons. general.
3. M. Gr. Vlădeanu, delegat cons. general.
4. Gh. Năstase, delegat cons. general.
5. N. Bărbulescu, revizor școlar.
6. Const. Popescu Răsvad.
7. I. Codreanu Vișoara-Lucieni.
8. Teodor Popescu, casier, Calea Domnească, 104, Târgoviște.

Cenzori :

1. I. G. Mareș, Vulcana Băi.
2. M. Florescu, Besdead.
3. I. D. Neguț, Priboiu.

Urma apoi un apel către Președinții cercurilor culturale din jud. Dâmbovița, din acel timp. Cu acest cuprins modest, am dat drumul la tipar primului număr al revistei noastre : „Graiul Dâmboviței”. „Anul I, Nr. 1 din Aprilie 1923”, în 16 pagini și un format modest, cu coperta de culoare verde. Inceputul era făcut. Au urmat numere modeste, apoi din ce în ce mai frumoase și revista și-a urmat drumul. Inceputul a fost foarte greu și din lipsă de fonduri ; mai târziu, mai ușor, fiind și fonduri și colaboratori.

După 20 ani dela apariția revistei, cugetând la timpul de atunci, găsesc o mulțumire sufletească pentru că am putut contribui, în măsură modestă, la apariția și susținerea, la început, a acestei reviste.

Astăzi, în plin război cu adevărat mondial, cuget că, după sfârșitul acestui război, vor urma schimbări radicale în toate domeniile de activitate omenească ; că va fi mare nevoie de muncă chibzuită în toate direcțiile și deci și culturii naționale și mai ales de canalizarea spiritelor în direcții sănătoase.

Pentru aceasta, urez din tot sufletul colegilor dâmbovițeni și mai ales celor din conducerea Asociației, puteri de muncă și succes deplin pentru reușita cauzei sfinte, naționale și creștine, ce trebuie să îndrumăm și să susținem, în timpurile critice ce vor urma.

Revistei noastre „Graiul Dâmboviței” îi urez să ajungă să-și serbeze 50 ani și chiar centenarul dela apariția sa, arătând în viitor, că și noi, la timpul nostru, ne-am făcut datoria.

Alex. Georgescu-Gogoșoiu

După 20 de ani

Revista „Graiul Dâmboviței”, organ de exprimare al învățătorimei din jud. Dâmbovița, și-a împlinit 20 ani de activitate. Ea a putut să strângă în jur toți colegii din județ, cari au marcat înțelegerea rostului ce-l au de îndeplinit, stând neclintii și sprijinind an cu an acest plămân al gândirii și faptei lor.

Acești slujitori neclintii ai școlii poporului și-au dat seama totdeauna de rolul lor însemnat în viața statului și au înțeles că dacă este destul de greu a fi învățător, este în schimb cea mai frumoasă și cea mai înălțătoare ocupație.

Școala este instituția curat creatoare. În mâinile ei stă sufletul tineretului și de acest suflet depinde chipul de mâine al țării, la crearea căruia, în toate școlile, se lucrează dârz zi de zi și oră cu oră.

Învățătorii au fost și sunt dornici de rolul ce-i au și sunt dornici de cultură continuă și înțeleg că lor le revine îndatorirea de a forma prin școală viitoarele puteri morale și intelectuale ale națiunii, adâncind în mințile și sufletele crudele vlăstare, în afară de cunoștințele elementare, și noțiunile sfinte, ale iubirii de neam și țară, precum și îndatoririle civice menite să formeze buni și vrednici cetățeni, spre progresul patriei și al neamului.

Pentru a fi la înălțimea acestui rol, se cere ca învățătorul să fie bine pregătit. Pregătirea ce o dau școlile normale, oricât de bună ar fi nu poate fi de durată, căci învățământul este încă de mult, într-o epocă de evoluție, de noi și profunde cunoștințe, bazate pe experiențe.

A fost și este nevoie deci de consultări, de scrieri noi literare și pedagogice.

Pentru că situația materială a învățătorului nu a îngăduit niciodată procurarea acestor scrieri, învățătorimea din Dâmbovița, pentru a umple acest gol, a făcut să ia ființă mai întâi „Graiul Dâmboviței”, care prin chestiunile de învățământ,

tratate de personalități cu temenică pregătire pedagogică, iar mai apoi Cercul de studii, care prin organizarea și înzestrarea lui cu mai toate lucrările și aparatele noi, aduc un real serviciu, acoperind nevoile sufletești ale învățătorilor.

Pentru aceste considerațiuni, Asociația Învățătorilor de Dâmbovița al cărei președinte am avut onoarea să fiu de la 8 Noiembrie 1936 până la finele lunii Decembrie 1940 a continuat să sprijine atât Cercul de Studii, cât și „Graiul Dâmboviței”, care oglindește puterea de gândire și muncă învățătoarească de 20 de ani.

Urez din tot sufletul ca această revistă să fie totdeauna și cât va exista sufletul învățătoresc la înălțimea timpurilor și așteptărilor tuturor prietenilor ei.

ȘIMION POPESCU

Privire în trecutul revistei

„Graiul Dâmboviței”

În anul 1923, prin luna August, câțiva dascăli din județ adunați în Târgoviște au hotărât scoaterea unei reviste pur profesionale și culturale. Pentru aceasta am contribuit fiecare cu câte 100—200 lei și astfel au format primul fond pentru tipărirea primului număr. Atunci s'a hotărât a se scoate în formă de ziar spre a costa mai puțin, convenindu-se a se tipări la d-l Petre Popescu, tipograf.

Revista a fost bine primită de toți colegii, salutând cu mare entuziasm apariția Graiului Dâmboviței, dar, cu tot apelul conducătorilor, nimeni nu scria articole și cu atât mai mult plata abonamentului. Cu chiu, cu vai, conducătorii n'au dat înapoi, nu s'au descurajat și au scos revista. Tot în acest timp dihonnia politică ne desparte în mici grupulețe și după tonul nuanței politice nu se da concurs real revistei. Conducătorii hotărâți în ideea lor au continuat tipărirea revistei și cu buna îngăduință a d-lui Petre Popescu; până când în marea adunare generală a asociației ținută în localul școlii primare de băieți No. 2, când se încasează mai mult forțat abonamentul, se plătește datoria ce aveam cu tipărirea.

În anul următor, Ministerul Instrucțiunii, aprobă reținerea prin statul de salarii a abonamentului la revistă, cum și cotizația la asociație. De aci înainte s'a rezolvat chestia fondului de imprimat al revistei în broșură, așa cum apare și azi.

Am credința că așa cum este organizată asociația, revista nu va apune, ci va

lumina ca o candelă perpetuă plaiurile și câmpiile județului Dâmbovița, făcând cinste corpului didactic Dâmbovițean. Noi, cei cari am înființat-o și am luptat cu toate greutățile posibile ca s'o menținem,

o lăsăm moștenire următorilor noștri, cu rugămintea a o păstra și continua ca o comoară de mare preț, păstrându-i veșnic lumina aprinsă, luminând departe în viitor.

Mai rog colegii, a scrie tot ce trebuie să se știe de alții cum se muncește de învățătorul Dâmbovițean pentru cultura neamului românesc.

† Anuza Ghițescu
Membru de onoare al
Instituției

Intâlnire târzie

*Stinghere căile ni s'au întâlnit pe'nserate
urcând trudite din prunduri cu glezne sângerate
Anii s'au oprit pe culmi să pască pajiști brumate
răi, ulii vremii dau busna și-i ciugule din spate*

*Aici se face c'ar fi așa ca un han dărâmat
în care proptindu-se o zodie s'a fărâmat.
Aici va fi fost odată totul mișcare și viu
dar fulgerile-au trecut cândva lăsând ars și pustiu
Singurătățile au rămas apoi de cremene
și toate care au fost s'au făcut cu ele asemenea.*

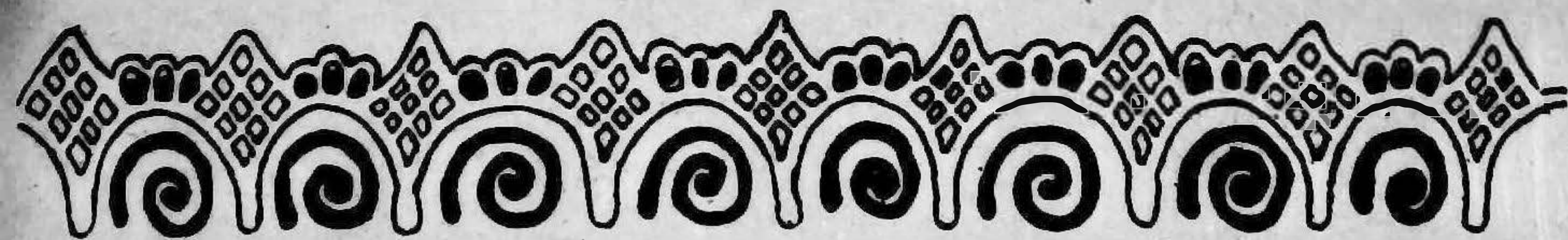
*Aici în popas lupii durerilor își ling rana
și nădejdi în maidanele goale și ciugule hrana.
Ispita ne-a scotocit în glugi cu mâinile sale
momindu-ne cu cioburi albe, lucioase și goale.*

*Flăcări mocnite-au dogorit scurt sub cenușa din noi
și gânduri schingiuite-au râvnit întoarceri înapoi.
Peste'nălțimi timpul le stă în cale ursuz, fumuriu
(El le-a scuturat totdeauna macii de timpuriu)*

*La cumpeni de ape hulubul sufletului viu
s'adapă pe'ndelete pentru sbor lung-cenușiu.
Lut geamăn — se culcă inima cu fața la tină
cineva tângue'n adânc după vad de lumină.*

ION DORU

INCHINARI

O frumoasă manifestare a sufletului învățătoresc

Nu odată am arătat — și mai ales în timpul din urmă — că deși loviți, deși mereu nedreptățiți, deși lăsați pradă foamei și tuturor mizeriilor, învățătorii și-au păstrat întreagă credința față de școală și neatinsă conștiința datoriei.

Ceeace s'a petrecut la Târgoviște în ziua de 24 Aprilie constituie în această privință cea mai elocventă dovadă.

Peste 400 învățători tineri și bătrâni, din județul Dâmbovița, s'au adunat la chemarea comitetului Asociației condus de înimosul și energicul președinte G. Bucurică, să sărbătorească pe cei vreo șaptezeci învățători pensionari din acel județ.

Pensionarii au răspuns și ei, aproape toți, la invitarea asociației, dela acel bătrân aproape nonagenar, Simionescu — Băleni, intrat în învățământ în 1864, pe vremea lui Vodă Cuza, până la cel din timpul mai din urmă ca preotul Aramă, Nițescu-Lungu. Bărbulescu și Florescu-Bezdead, fruntași ai învățătorimii din întreaga țară.

Sărbătorirea s'a început printr'un te-deum în catedrală, oficiat solemn de numeroși preoți, la care au asistat delegați ai profesorilor secundari, delegatul ostirii și diferiți reprezentanți ai altor autorități, și la sfârșitul lui, din partea bisercii, autorității școlare și Asociației s'a adus închinare timp de decenii pentru țară, în școală și'n afară de școală.

Apoi, în convoiu impresionant, în frunte cu muzica militară, ostașii de ieri și de azi ai școlii primare din Dâmbovița au străbătut orașul până la „Sala de Arme”, unde s'au strâns toți în jurul unei mese frățești.

Această masă a fost prilejul uneia din cele mai sincere și mai frumoase mărturisiri de credință din câte mi-a fost dat s'aud dela învățătorii patriei mele.

S'au spus cuvinte de caldă recunoștință pentru cei cari au slujit cu cinste și devotament în altarul școlii poporului, s'a evocat trecutul atâtor decenii de activitate desfășurată de învățători în multe și variate domenii — cultural, economic, social, național, — s'a reamintit, cu pietate, mai ales clipa aceea mare și neuitată din trecutul nu prea îndepărtat, când învățătorimea, călăuzită de Spiru Haret, a înscris în istoria țării o pagină din cele mai glorioase.

Ceeace însă a impresionat adânc și a mișcat până la lacrimi, ceea ce trebuie să se știe de o țară întreagă sunt declarațiile făcute în numele generației tinere de învățători și declarațiile bătrânilor pensionari.

„Avem conștiința sarcinii pe care trebuie s'o îndeplinim și oricâte greutate va trebui să învingem și peste oricâte piedici să trecem, înapoi nu vom da. Ca și înaintașii noștri, a căror pildă ne va îndruma necontenit pașii, nu ne vom da înlături dela nici o muncă și dela nici o jertfă. Legământ sfânt facem! ...” au spus cu hotărâre învățătorii de azi.

„Vom rămâne alături de voi și vom căuta să fim încă de folos cu cele din urmă puteri ale noastre, până la sfârșitul vieții, întru sprijinirea școlii și slujirea intereselor neamului...” au declarat cu glas tremurând de emoție bătrânii cari au eșt din rândurile luptătorilor activi ai școlii.

Aceștia sunt oamenii, pe cari guvernunții fără înțelegere, fără inimă și fără conștiință, i-au transformat în cerșetorii unei Cărmiziri de pălme din bugetul Statului și pe care zadarnic o cer și o așteaptă.

Aspecte dela sărbătorirea învățătorilor pensionari

S'a desfășurat în ziua de Florii!

Preferința asupra datei, e de feliicitat. Conținutul ei, raportat la simbolul zilei, armonizează ca două note muzicale, perfect combinate...

Și ce de lume presupusă complet blazată, a luat parte! Lăsând toate necazurile pe prispa casei proaspăt însoțită, apostolii dela sate au venit ca'n timpurile normale.

Dece nu, când sufletește sunt normali?

Uitând toate neajunsurile materiale, aceste surveniri dușmănoase, care fatal, suprimă și actul recunoștinței, au sosit totuși aproape cinci sute din șapte sute pe întreg județul.

Și-ai fi văzut heretele dela finanțe cât erau de veseli, ar fi făcut în acea zi, o mătanie mai puțin, din cele întru ispășirea păcatelor d-sale.

Autoritățile școlare prin d-nii inspectori Dinescu și Cârlogea, n'au pregetat să-și arate dragostea pentru cei rămași primelor dedicări, cuvântând cu accente de înduioșătoare convingere....

O delegație din partea învățătorilor prahoveni, renumiți prin activismul lor pe terenul reabilitării breslei, ne-au făcut mare cinste.

De prezența d-lui D. V. Toni, președintele învățătorimii din întreaga țară, am fost nespuse de măguliiți. De când i s'a amintit sărbătorirea, credem că n'a fost zi să nu fi verificat foile calendarului. La o întrunire învățătorescă, vine cu acea precizie care evidențiază pe îndrăgostitul de ai săi.

Desfășurarea sărbătorii

La ora 11 a. m. s'a oficiat un Te-deum la Mitropolie de către un sobor de preoți în frunte cu pâr. protopopi Popescu-Hăbeni și Popescu-Dolcești.

În timpul slujbei, corul învățătoresc, sub priceputa conducere a d-lui Popescu-Perșinari, dedea răspunsurile, iar părintele învățator Iosif Negoescu, cu vocea de impresionantă rezonanță, te făcea să crezi că ești într'o catedrală a Romei.

Cuvântările dela Mitropolie

După terminarea slujbei, pâr. Brănișteanu, președ. asoc. preoților prin fraza-i aripată și de un categoric nediscutat, stabilește importanța sărbătoririi, feliicitând dragostea probată a inv. tineri, pentru bătrânii lor precursori.

Prin accentele și parfumul său biblic, pâr. Brănișteanu a fost ascultat cu smerenie specifică dascălului, căci nu mică le-a fost măgulirea învățătorilor, când l-au văzut prezent.

După Sf. Sa, a luat cuvântul președintele nostru, G. Bucurică. În vibranta-i cuvântare, dovedește cu măiestria unor închegări literare caracteristice poetului și oratorului înăscut, că fiecare sărbătorit este o icoană sfântă prin însăși trecutul său și că nu se putea ca un tineret recunoscător să nu aleagă o zi, când să li se aducă meritele elogi.

Reșin: Fiecare veteran al nostru, prin dăra de lumină ce a lăsat, în satele uitate de toți, numai de ei și preoți nu, reprezintă simbolul muncii, al devotamentului, al sacrificiului neprecupețit.

Vorbește apoi d-l Revisor școlar Mărgulescu

D-se face portretul dascălului de sat, scoțând în relief meritele lui nediscutate. Nu i-a scăpat nimic din cele cari nu conving, găsește în sufletul său, când vine să vorbească., de cei cărora s'a oferit.

Masa comună

Dela Mitropolie, întreaga asistență în frunte cu muzica reg. 22, a pornit spre Sala de Arme. Str. Libertății era o mare de capete, dându-i prin pitorescul costumelor învățătorilor, un aspect ce-l capătă bătrânul oraș, numai la 10 Mai. Dumnezeu, singurul care mai răsplătește imensele lor sacrificii, le-a mângâiat fețele cu razele primăvărătice ale unui April de stil vechiu.

La 12 jumătate, într'o ordine școlărească pensionarii și invitații au luat loc la mese.

După un timp de, colegul Bucurică deschide seria cuvântărilor, aducând omagii M. S. Regelui. Coruș și Sala intonează imnul regal. Apoi, continuă:

Pentru cei care zi de zi au clădit sufletul națiunii românești, pentru acei care au dat primele îndrumări feciorilor de ieri și de azi în ju.d. D-vița, ceea ce facem e prea puțin. Dragostea ce le-o purtăm e fără margini însă și le-o oferim toată, așa cum ei ne-au oferit-o.

Și pentru că socot momentul când urbiții noștri veterani să fie bine cunoscuți, rog să mi se acorde plăcerea unui apel școlăresc.

Președintele citește luptând cu emoția clipei, numele fiecărui pensionar. Pentru că erau 70 la număr, au fost 70 ropote de aplauze.

La adresa fiecăruia avea câte o remorcă, datorită cărora procentul aplauzelor creștea continuu.

Când a venit însă rândul venerabilului pensionar Simionescu—Băleni, cel care a slujit școala de sub domnia lui Cuza, elevii săi mulți cărunți ca și dânsul, alții pensionari chiar, s'au sculat în picioare și după dânsii toată sala strigând bravo, și închinându-se.

Desigur, bătrânul cu vârsta sa, răsbuna povestea tristă că învățătorii mor de timpuriu, în special de boala ceia... tuberculoza... consecința dedicării lor integrale.

Aplauze după aplauze, spirit după spirit, toți contribuau, făcând ca entuziasmul să crească, ca'n poveste.

Președintele, antrenă mereu, cu aluzii bine adecuate situației, deaceea, nimeni n'ar fi vrut să se termine.

Mester în a se face aplaudat, ca unul ce cunoaște arta de a cuceri oridecâteori vorbește, colegului Bucurică i s'a răsplătit din plin sbucumul cu aranjarea sărbătoririi.

Urmează d-l inspector Șef Cârlogea

Luat de curentul avântului tineresc, în miezul cărei etape se găsește, de curând fiind eșit după băncile universității, d-l Cârlogea a precizat

câteva adevăruri, cu îndrăzneala generoasă a șefului care uită zeul prost cioplit de dragul lucrătorilor ce-i are în vie. E o anticipație care conturează un viitor mai demn faptul că'ntr'un deceniu uituc, se mai găsește câte unul, din gura căruia se mai aude câte o vorbă bună pentru slugile credincioase. Am fi mai măgulți de fapte însă!

— Ca electrizat, îl urmează d-l inspector gen. Dinescu, brodând pe mândria că-i fiu legitim al acestui județ, mulțumirea că are pe cine să laude din lumea celor tineri. Ca un pasionat al muncii și ca un admirator sincer al celor cu puteri de manifestare, d-sa, a evocat scene cari într'un suflet de dascăl ca al său, nu angajează apăsuri, ci veșnice răsărituri.

Vine iar rândul d-lui revizor școlar!...

Pe un ton emoționat, caracteristica celor cu suflete susceptibile coplesirilor definitive, mai ales că erau de bună calitate, și-arată mulțumirea că a fost înțeles de toți din județ, putând astfel învinge tot ce-ar fi împiedicat, completa sa oferi.

Nu puțin interesantă i-a fost comparația cu Vulturul. Calitatea sa oficială nu i-a permis a merge mai departe pentru a completa cu adevărul. Deși sărac, fiământ, dispenat, vulturul cel bătrân a dat dovezi că-i generos. Puii de vulturi însă, se găsesc în faza ultimelor eforturi de generozitate și nu departe-i vremea; când vor pune virtutea'n cul.

Cuvântarea d-lui D. V. Teoi

Nici n'a apucat să se scoale bine în picioare și toată sala a început să strige: „La tribună, la tribună!”.

S'a executat.

Aplauzele nu mai încetau, stând 10 minute fără să poată vorbi.

Incepe:

Colegi respectați de ieri, colegi respectați de azi! Întreaga noastră grație trebuie să dăm comitetului asociației de D-vița, în frunte cu acest talentat tânăr, G. Bucurică. Îi felicit din toată inima, pentru inițiativa de a sărbători pe cel plecat dintre noi. În timpurile acestea când ne găsim în luptă pentru câștigarea drepturilor noastre, ei au dat ocazia ca sufletul învățătorimii de aci să se bucure câteva clipe. Sărbătorindu-i, ne închinăm în fața întregului trecut al învățământului românesc...

Descrie apoi evoluția învățământului primar dela noi, arătând luptele ce au dus învățătorii pentru desrobirea țărănimii, pentru însușirea

Improprietății și câștigarea votului universal. Omagiază apoi pe Spiru Haret.

În altă ordine de idei, d-sa arată munca ce au depus învățătorii pentru realizarea visului de veacuri „Umirea“! Arată jertfele făcute de inv. pe câmpul de luptă. După mine, spune d-sa, învățătorii au primit cu tot dragul să facă operă națională în provinciile alipite. Inchee aducând elogii bătrânilor pensionari și urând mai departe spor la muncă asociației dela D-vița.

În miezul cuvântării d-l D. V. Tomi, a strecurat multe săgeți pe placul învățătorilor. Ca un combatant de rasă, știe să-și plaseze la timp biciuirile și nu-i scapă nimic din cele pretinse unui luptător, născut pentru isbândă.

Când a început cuvântarea, a pus mâna în șold, cu aerul lui Bonaparte, de credeam că începe cu: „N'am de cine mă temo cu voi!“.

Din partea clerului vorbește aci, păr. protopop Popescu—Doicești. Ca un sincer aliat de suferință, era natural să înceapă cum a început: „Fraților de apostolat și de-o mizerie mai mare ca a noastră, în timpul de față!...“

Apoi, pe un ton îndreptățit revoltat Sf. Sa își exprimă desgustul pentru câte vede. Cu foarte multă măiestrie, a rezumat viața spinoasă de învățător și preot, încheind paralela cu incomparabilul: „Eu ți-s frate, tu mi-ești frate, în casele amândorora, aceeaș sărăcie bate“.

Par'că ar fi rupt din sufletele noastre păr. protopop!...

Părintele prof. C. Nițescu vorbește în numele liceului militar spunând că șoimii care ne-au lăsat un cămin liber, au trecut pe sub ochii celor sărbătorii, ieri ca elevi de curs primar.

D-l Dr. insp. gen. Apostoelscu, într'o cuvântare de-o impresionantă sinteză, completează mai abitir ca un dascăl, argumentele ce ne îndreptățesc a cere mai multă atenție conducătorilor, dându-ne impresia măgulitoare că ne cunoaște atât nevoile, cât și sufletele.

D-l Dobrescu vorbește din partea prefecturii, justificând absența D-ului prefect.

D-l Ioan Florescu, președintele cercului studențesc dâmbovițean aduce salutul studențimei.

Protestează contra bastoanelor primite de învățătorii chemați să ia posturi, asigurându-ne de cel mai larg concurs, în luptă pentru revendicările noastre.

D-l profesor M. O. Stan, vorbește în numele școlii normale. D-sa scoate în evidență meritele învățătorimei, socotind-o forța care face prestigiul acestei țări, forța care pune acel umil, văzut pe icoanele de preț, împrejurul frunții patriei noastre.

D-sa, ca și colegul profesor I. Negoescu sunt nelipsiți dela manifestările învățătoriei.

Au fost învățători, însă dorul de cultură superioară dându-le aripă, au sburat mai departe. Nu uită însă o clipă de unde au plecat și poposesc cu drag în mijlocul nostru.

Din partea liceului local, vorbește d-l prof. Efimescu. Ca părinte sufletesc al multor învățători tineri aflați la sărbătorire, își exprimă mulțumirea că are așa roade.

Vizează desigur persoana președintelui, G. Bucurică, care a fost elevul d-sale, pe când era director la școala Normală. Ca un cuvântător ce nu-i place apa chioară, a făcut uz de citate, devenind interesant prin conținutul cuvântării.

Salutul învățătorilor prahoveni

D-l Provian ne salută cu toată căldura în numele învățătorilor din jud. Prahova, iar d. Georgescu — Provița. Într'o cuvântare de înepător limbajiu, știi... colea, pe placul necăjiților, a luat guvernului puțin de urechi, făcând sala să rădă și să aplaude.

D-l Teodoroiu, fost senator, revizor, inspector școlar și totuși azi pasionat de catedra sa modestă, deși în ultimul an de apostolat, evocă amintiri din timpul cât a fost organ de control. Fiind cel mai în măsură să știe ce-a făcut fiecare sărbătorit în ogorul lui, d-l Teodoroiu a fost cu drag ascultat.

Cu acea licărire 'n ochi, a mândriei de sine, deplin răscumpărată prin vrednicia ce-l caracterizează. D-sa a lămurit cât e de spinoasă cariera de învățător și câtă mulțumire sufletească trebuie să simtă cei care au luminat generațiile ce le-au trecut prin mână.

Mai vorbesc D-nii: Ionescu Heroiu președ. băncii învățătorilor. D. Vlăduțescu și Platon — Pucioasa. D-l Luca Potlogi face istoricul luptelor învățătorilor, afirmând că istoricii au fost sărgaciți cu noi.

Colegul Păun — Frasinu, declamă o frumoasă odă, dedicată sărbătorii. E un tânăr care promite, fiind și talentat și dornic de a se manifesta. Versurile sale citite de altul, nu impresionează complet, pentru că le lipsește sufletul său entuziast. Declamate fiind de autor la sărbătorire, au avut un efect extraordinar. Este deci elementul care merită toată încurajarea.

Dealtfel, cine are puteri de afirmație să iasă la lumină.

Cleveteala, nu implică talent. Ea e a neputincioșilor...

Nu pot trece cu vederea pe D-ra Manolescu, prvighetoarea noastră. D-sa a cântat arii naționale de o rară frumusețe, timbrul vocii sale a-

vând secretele mângâierilor sufletești, a pătruns în toate inimile.

Răspunsul pensionarilor

Cu tâlcul specific lor, așa pe bătrânețe, dar cu miez de clasică filozofie, bătrânii pensionari au răspuns din plin.

Iată-i prinși așa din fugă :

Păr. Aramă, cel veșnic tânăr, cu priviri ce dau impresia că trec dincolo peste veac, aduce mulțumiri tineretului, d-l N. Bărbulescu, cel vesel, de dimineață până'n seară, elogiază: d-l

Florăscu, prea cumpătatul și totuși marele la cot cu cei tineri, ne îmbărtățează, iar D-nii Stănescu — Lucieni și Ionescu ne îndeamnă : înainte, tot înainte...

Au vrut mulți bătrâni să-și spună câte o frântură din povestea bogată a vieții lor, dar timpul s'a scurs iute ca la o nuntă de munte, cu nespuse veselie și cu prea frumoasă muzică.

Ceeace li s'a pregătit veteranilor noștri, prețuște mai mult decât medalile pe care N. Iorga a dat ordin să se bată pentru învățători.

IOSIF DUMITRESCU

„De te voi uita Ardeal, uitată să fie dreapta mea. Să se lipească limba mea de cerul gurei mele, dacă nu mi voi aduce aminte de tine, dacă nu voi pune Ardealul în fruntea bucuriei mele”.

(Din mesajul I. P. S. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, adresat poporului român din teritoriul ocupat).

CUGETĂRI

de B. P. Hapten

*De-ar avea banii o limbă, lacrimile ce
le-ar spune
Pe mulți albi i-ar face negri ca pe cel
mai negru tăciune.*

*Războiul cea mai crudă este, când
dașmanul tău
E silit a recunoaște că ești bun, iar
dănsul rău.*

ROSTIRI

de Pavel St. Leonard

Adevărul și dreptatea au nevoie de lumină și publicitate; intanverical și ignoranța dau naștere la minciună și nedreptate.

*Conștiința judecătorilor este necontenit laminată de razele binefăcătoare ale soarelui
fletului luminos al întregului popor. Conștiința neclintită a poporului stă la straja
fîrtei proprietății fiecărui cetățean.*

Se pecetluște un adevăr, se sapă un drept

Dureroasă, dar măreață și plină de noblețe, gigantică înclăștare din răsărit.

Încleștare de gânduri, înclăștare de crezuri, înclăștare de idei, în care glontul și fierul nu sunt decât simple mijloace de impunere a unei credințe.

Încleștare dureroasă, ce se hrănește cu sânge, ce nu admite compromisuri, nu admite întreruperi, nu admite scăderi.

Încleștare măreață ce cere eforturi și sacrificii totale, în care „viața” apare ca un har dăruit de Cel de Sus, în unicul scop al jertfei.

Luptătorii credinței, ordinii, frumosului și binelui, se străduiesc să răpună pe acei rătăciți și știutori, și reprezentanți înconștienți ai ereziei, urtului și răului.

Deoparte luptătorii luminei, ce văd un om liber în gânduri, liber în gesturi, liber în credință, de altă parte luptătorii întunericului, ce vor a trăi în beznă, vor un om lipsit de gânduri, lipsit de voință, lipsit de crez.

De o parte „aer”, de altă parte sufocare.

De o parte „temeritate”, de altă parte „sălbăticie”.

De o parte „Cavalerism”, de altă parte „viclenie”.

De o parte luptători pentru un viitor mai bun, mai drept, mai sigur, de altă parte apărătorii unei lumi ce vrea parcă să se înapoieze la concepțiile arhaice.

Seriozitatea și cavalerismul celor doi titani „frumosul” și „Binele”, în lupta cu întunerecul și viclenia celor doi titani : „Urtul” și „Răul”.

De o parte „Sens-ul”, de altă parte „Non-sens-ul”.

În vâltoare și sgomot, în praf și ploaie, în zi și noapte, pedestrași și tanchiști, tunari și geniști,

călărași și sburători, își împreună strădaniile și își unesc puterile, într'un singur scop : „Victoria”.

Dar, la idealuri mari, sacrificii mari.

Pe nesfârșitul stepelor în acelaș vârtej de praf, sub acelaș strop de ploaie, sub acelaș rază de soare, la lumina aceleași luni, pedestrași și tanchiști, tunari ca și geniști, călăreți ca și sburători, cad, închizând ochii pe meleaguri, departe, departe; pe care le-au străbătut și călcat pentru gloria și vrerea de mai bine a unui neam.

Jertfe mari, jertfe sângeroase, dar necesare și normale.

Anunțuri scurte dar clare, nespuse de clare, străjuite de cruce așezate cu regularitatea crucilor din țintirim, vestesc pe cei ce cu cinste într'o credință și pentru lege s'au dat pentru un crez, pentru un ideal.

Anunțuri scurte ce pun însă capăt unor idealuri, iluzii, iubiri, gânduri, schitate sau înfăptuite.

Pentru a pierde parcă din duritatea și monotonia lor și pentru a căpăta parcă varietatea unei table de șah de sublim colorit, anunțurile negre cuprind în ele figuri și nume de oameni din toate breslele, de toate vârstele din toate straturile, ce se contopesc și se înlăntuiesc neconștient între ele, căpătând tăria unei pânze de metal.

Breslașii de totdeauna ai armelor se odihnesc alături de cei ce în viață mănuirau gândul, condeiul, plugul, dalta sau ciocanul.

Ca și în trecut o primă reflecție : **Învățătorii își fac pe deplin și total datoria.**

Caporal, sergent, subofițer sau ofițer, învățătorul luptă, luptă până la urmă, cade, dar răsună. Din desigurul codrilor, din luminașul șenului, din păscul muntelui, și-au lăsat cartea și condeiul,

poziția cu toții să pună azi în faptă spusele lor de ieri.

Mănușorii abecedarelor și clădătorii sufletelor tinere dela țară s'au contopit astăzi cu breslașii armelor, și au împrumutat așa de bine noua lor îndreptare locat, parcă au uitat pe aceia pentru care au fost croiți.

Au fost cândva? au fost vreodată?

Atac de cazemate, treceri de ape, străbateri de munți, misiuni de jertfă?

Invățătorii vor să-și dea prinosul lor de participare.

Copii lor sufletești dela sate, la sunetul clopoșelului, vor intra în clasă mai tăcuți, mai îndoșiți având pe buze și în ochi întrebarea asupra locului unde o fi acum dascălul lor. Dar la urmă vor afla!

Vor reveni în satul lor ciunțiți poate, să le povestească din isprăvile lor ce până mai ieri le spuneau sub formă de legende, sau vor trimite numai

numele lor, ei rămânând acolo pe unde le-a călcat piciorul, înfrățiți și părtași pentru totdeauna de glia pe care au învățat s'o iubească atât.

Mândri de ei, copii de azi, oamenii de mâine le vor ridica imnuri de slavă, le vor săpa adânc numele în ei și li vor băga în legende și la rândul lor le vor povesti copiilor de mâine.

În marea înclățare din răsărit, înclățarea vitejiei și a jertfei, învățătorii și-au dat din plin tributul.

Breslașii războiului, activii, au în ei cel mai puternic sprijin cel mai de seamă ajutor.

Așa a fost ieri, este azi, va fi mâine.

Războiul de azi sapă o mare pagină de glorie în cartea de aur și fără pată, a învățătorimii noastre.

Ei pun astăzi pecetea unui adevăr cunoscut de mult, ei trag azi brazda unui drept inedit dar totdeauna nou, la o nepieritoare recunoștință.

Povățuitorul satelor să aibă nu vorbe frumoase, ci grădini frumoase, curți curate, gospodării întemeiate și apoi să îndemne copilăretul și tineretul satelor a se întovărăși în gând de îndreptare.

S. MEHEDINȚI

Stoleriu era îndrăgostit de rolul său de învățător și îl considera ca un „sacerdotin”.

„Pentru mine, spune el, ținerea clasei este tot atât de sfântă ca și oficierea Sfintei Liturghii și după cum preotul nu poate să o întrerupă, tot așa și învățătorul nu trebuie să părăsească clasa în timpul lecției”.

(„NECULAI STOLERIU” pag. 19)

Grai din „Graiul Dâmboviței”

1923-1943

Intorc file vechi prăfuite și cobor în timp spre începuturile acestei prilej și sfătuitoare a noastră, revista.

Caut să surprind la izvor, primele gălgăituri de viață a „Graiului” și din număr în număr, coborând sera anilor înapoi, mi se îndreaptă pașii spre satul Isoare — fericită potrivire de nume — de unde a prins înfiripare un gând, o năzuință învățătoricească, o necesitate.

Rugina vremii n'a reușit a strica strălucirea acestei înfăptuiri dăscălești, iar cei 20 ani dela apariție, certifică tăria morală cu care învățătorimea dâmbovițeană s'a apărut de inactivitate, tăcând și zidind.

In Aprilie 1923, Nr. 1 din Graiul Dâmboviței, sfios, asemenea unui ghiocel de primăvară, apăsarea cu sumarul de mai jos, a cărui bogăție consta în îndrăzneala cu care se asvârșise la iveală sămânța unei realizări:

1. Graiul Dâmboviței de Alex. Gogoșoiu.
2. Scopul și programul revistei de Alex. Gogoșoiu.
3. Improprietărirea școlilor și învăț. de St. D. Stoiculescu.
4. Buletinul Asoc. Inv.
5. Informații.
6. Apel către D-nii Președinți ai Cerc. Cult. din județ.

După cum se vede numai 2 inv. semneau 3 articole în revistă restul celor 16 pagini, format carte, fiind acoperite cu informații utile pentru colegi atât din partea Asociației, cât și dela In-

spectoratul Școlar, căci pe vremea aceea, aceste două instituții, lucrau mână în mână.

S'a tipărit acest număr la tipografia E. I. Gh. Părvulescu din Târgoviște iar pe copertă scria că abonamentul este de 36 lei, un număr costând 3 lei.

Dăm în întregime articolul „Scopul și programul revistei” pentru că acesta ar fi justificarea apariției — pentru lumea, care fiind sau nu în legătură cu profesiunea noastră, ar fi privit cu neîncredere această nouă manifestare de forță a învățătorimii; pentru învățătorii timpului acela, necesitatea apariției revistei, ardea în sufletele lor mari și atât de entuziaste.

SCOPUL ȘI PROGRAMUL REVISTEI

Orice acțiune, de orice natură, trebuie să aibă un scop; fără o țintă și un program bine stabilit, se clatină și se pierde fără urmă.

În rândurile ce urmează, voi încerca să arăt care ar fi programul acestei reviste. La timp, prin bunăvoință a tuturor colegilor se vor aduce modificările și perfecționările ce vor fi necesare.

„Graiul Dâmboviței” se adresează în primul rând dăscălimii primare, mai ales din Dâmbovița, pentru a produce acea legătură sufletească indisolubilă din care va rezulta tăria noastră ca corp în masă cea mare a poporului și înălțarea prestigiului atât de necesar spre a ne îndeplini cu succes chemarea noastră.

Va susține și apăra interesele de orice ordin ale școlii și corpului didactic-primar.

Va da o dezvoltare mai mare mișcărilor culturale din județ.

Va lupta pentru ca corpul din care facem

parte să primim o remunerare cât mai echitabilă, conformă cu rolul și nevoile noastre, mai ales în împrejurările actuale.

Va lua cu tărie spărarea colegilor năpăstuiți și asupriți pe nedrept; din orice considerațiuni ar porni aceste asupriți.

„Graul Dâmboviței” fiind primul organ de acest fel în județul nostru, dorește de la început să aibă sprijinul și colaborarea tuturor cărturarilor județului și al iubitorilor de școală și învățatură.

În acest scop, se adresează și d-lor Profesori ai Școlii Normale din Târgoviște, spre a ne sprijini în acțiunea noastră.

Pentru a fi în curent cu toată mișcarea de ordin școlar, cultural din județ, dorește să sîmbă legături cu cercurile culturale, comitetele școlare și mai ales cel județean, cum și cu revizoratul școlar care ne poate fi de mult folos în întreprinderea noastră.

Va fi organ de publicitate pentru toate chestiunile ce intră în cadrul acțiunii noastre, deci: obiectivitate, maturitate și seriozitate, impuse de rolul și demnitatea noastră.

Ne impunem de la început ca în misiunea noastră să nu aibă loc considerații politice, de grup de partimi, cari nu sunt compatibile cu acțiunea noastră pur dascălească. Astfel acțiunea noastră va fi ținută la înălțimea ce i se cuvine, în misiunea cea mai grea dar și cea mai însemnată în viața statului.

Exprim de la început convingerea fermă că vom avea această revistă așa cum vom voi, căci de noi depinde totul. Trebuie să voim și vom dovedi că putem mult.

Ochii tuturor: și ai binevoitorilor și ai învățătorilor școlii și culturii sunt atinși asupra corpului didactic.

Rămâne să vedem pe cari îi vom mulțumi!

ALEX. G. GOGOȘOIU

26 Martie 1923.

Idelle conducătoare din acest program, păstrează aceeași prospețime și pentru vremurile de astăzi fără statornicia în aceste principii călăuzitoare a constituit pentru colaboratorii revistei, un punct de onoare.

Compunerea Comitetului Asociației de Dâmbovița, care pornise la drum și și-a legat numele de apariția revistei, era următoarea:

Alex. Gogoșoiu — Președinte.

~~Ion~~ Nițescu-Lungu.

M. Gh. Vlădeanu.

Gh. Năstasa.

N. Bărbulescu-Revizor Școlar (vedeți câtă armonie) n. r.

Const. Popescu-Răsvad.

I. Codreanu-Viișoara-Lacieni.

Teodor Popescu-Pierșinari.

Gh. M. Ionescu-Cassier.

Consoci:

I. Gh. Mareș — Vulcanș Băi.

M. Florescu — Bezdead.

I. D. Neguș — Priboiul.

Nu găsim în Nr. 2, nici o lămurire, asupra felului cum au primit colegii învățători, în căminele lor, revista; găsim în schimb un apel în care se spune că Asociația neputând suporta cheltuielile de apariție, colegii titulari și suplinitori, sunt rugați a trimite imediat abonamentul prin mandat postal, D-lui Gh. M. Ionescu-Cassier. Bănuesc că apelul nu va fi avut mare succes, pentru că la scurt timp după aceea, s'a luat practica măsură de a se îngloba și abonamentul în celelalte rețineri făcute prin statele de salarii, pentru asociație.

Printre colaboratorii Nr. 2, se afla și D-l C. Enescu-Bughea, care mai târziu își treiază o frumoasă reputație în sânul corpului nostru.

În acest prim an, revista a apărut cu multă regularitate, și-a păstrat formatul, iar problemele ce-și găseau o mai largă expunere în coloanele ei, erau situația materială a inv. și problema educației în școală.

Numele D-lor Al. Luca, St. D. Soiculescu, Gh. M. Ionescu și Gh. Bucurică, sunt întâlnite aproape în fiecare din cele 9 numere din anul 1923.

La congresul membrilor corpului didactic de toate gradele, ce s'a ținut la București în ziua de 2 Decembrie, învățătorimea a votat următoarea moțiune: „Învățătorii de sate și orașe intrușiți în congres în ziua de 2 Decembrie ținând socoteală de greutatea prin care trece țara în drum spre normalizare, acceptă în mod provizoriu majorarea salariului din 1919 cu de 10 ori la coeficientul de scumpete de 25. Mai cere a se acorda chirie la toți învățătorii; iar pensionarilor să li-se acorde o pensie echivalentă cu salariul învățătorilor corespunzători în grad.

Ca mijloace de luptă învățătorii au ales demisiunea pe data de 1 Ianuarie 1924”.

La comitetul central însă acest mijloc se zice că ar fi fost combătut de profesorii secundari și universitari, rămânând ca mai târziu să se discute eficacitatea acestui mijloc probabil că după ce se va face mai întâi uz de suspendarea cursurilor și de desființarea claselor paralele la învățământul secundar. De ocazională rămânem în așteptarea instrucțiunilor de la centru.

Din anul II de viață a revistei, nu s'a păstrat în biblioteca Asociației nici un număr. Colegii în vârstă și pensionari, cari posedă asemenea exemplare, sunt rugați a le dona Asociației.

Cu anul III, revista își schimbă formatul, apărând în 4 pagini mari ca de gazetă, tipărită de astăzi la tipografia „Văitorul” — P. G. Popescu tot din Târgoviște. Pe hârtie efină, cu litere uniforme, dela început până la sfârșit, revista nu mai are în acest an și cel următor un aspect prezentabil. Material puțin, cea mai mare parte constitundu-l circularile asociației, informațiuni, scurte adrese de mulțumire, pentru diferiți binevoitori față de școală și nevoile ei.

Lipsește și din acești ani, cea mai mare parte din numerele apărute, din cauze rămase necunoscute. Din anul V găsim numai numerele 25—26.

Sigur că în tot acest timp, revista a apărut, luând formatul normal pe care-l păstrează până astăzi.

În anul 1930, în plină criză economică și socială, cea mai arzătoare problemă la ordinea zilei, pentru tagma învățătoarească, era problema salarizărilor, care de altfel a fost mereu desbătută, dar cu atât de slabe rezultate.

La 23 Martie 1930, are loc la Târgoviște un congres al Federației Corpului Didactic din Dâmbovița, cu participarea a 700 inv. și profesori din oraș și județ. Congresul s'a terminat cu o moțiune care a fost expediată unde trebuie și la urmă nimic.

Peste atâtea mizerii și suferințe, scurte sclipiri de bucurie, sau perioade de indiferență, sufletul inv. din Dâmbovița, rămânea întreg, bloc, iar credincioasele și continuile colaborări la revistă, arăta tuturor că nu se ajunsese la o epuizare de entuziasm.

Găsim și în 1930, numele D-lor: Cristache Georgescu, Iosif Dumitrescu ajuns astăzi haiduc și poet în poezie, N. Ionescu-Heroiu, Platon-Văcărești și mereu tânărul în condeiu St. D. Soiculescu-nenea Sterie, cum îi spun și astăzi Dâmbovițenii, cari l-au iubit, iscăbind toți, rânduri de apriga veghe a tuturor chestiunilor în legătură cu profesiunea noastră.

Manifestările Asociației Generale, Congresele, luptele aprige de revendicare a drepturilor noastre, toate și-au găsit o fidelă oglindă în „Graiul Dâmboviței”.

Serioase preocupări de documentare și dezvoltare a trecutului cultural, își fac loc în mod viguros între filele revistei, datorită în parte și câtorva profesori a fostei Școli Normale din Târgoviște, profesori cari înțelegeau să întovărășesc mai

departe pe drumul muncii culturale pe foștii lor elevi.

În Nr. 2 din 1934, D-l Profesor I. Negoescu, semnează un articol intitulat „Cele dintâi încercări de școală românească la Târgoviște, și un studiu despre V. Carlova, acesta în alt număr din Grai, precum și articolul „Alex. Vlahuță profesor la Târgoviște, toate studiate cu grijă și scrise cu competența de care dăduse în atâtea alte manifestări dovadă.

Poezia, și-a avut slujitorii ei, și în afară de rare bucăți semnate de poeți consacrați ca Octav Sargețiu, au publicat din abundență colegii I. D. Pietrari, C. Păun și Gh. Bucurică, dintre cari, primul care a dovedit un real talent, și-a câpătat un loc bine stabilit în literatură.

Să nu uit deasemenea pe actualul președinte al Inv. din Dâmbovița, D-l Victor Ghiculescu, pe care muza neastâmpărată l-a vârit în muncile versificării.

Un obicei frumos, de care s'au ținut toți conducătorii revistei, a fost cronica revistelor primite la schimb și a cărților nou apărute. Problemele de specialitate în domeniul școlii și educației, vedeau mai des lumina tiparului. Astăzi vitrinele sunt pline de romane, de cele mai multe ori numai voluminoase.

Dragostea de satul în care seamănă rod din sufletul lor, învățătorii și-au concretizat-o în scurte monografii publicate în Graiul, în urma unor atente și stăruitoare cercetări.

În fruntea tuturor, stau colegii: Platon cu Văcărești și Alex. Luca cu Potlogii. Aceste 2 localități cu trecut în istoria Țării Românești au avut parte de condeieri cari s'au priceput a întoarce pagini vechi de istorie și a scoate la iveală fastuoasa viață fie a lui Constantin Vodă Brâncoveanu, fie a marilor boeri Văcărești, cu atât de grăitoare rosturi în trecutul nostru cultural.

Un timp, revista noastră s'a bucurat și de colaborarea scriitorului I. C. Vissarion, ale cărui scrieri poartă în cuprins seva puternică a acestui sfânt pământ românesc.

Nu se poate trece deasemenea, peste masiva contribuție a D-lui Gr. Mărgulescu, Inspectorul Școlar al județului, care a adus un serios aport seriozității revistei, prin studii din domeniul pedagogiei aplicate, D-șă fiind licențiat în filosofie și un animator de rasă al activității Cercului de Studii, de pe lângă Asociația Inv.

Lipsindu-ne numerele pe ani întregi, ne este imposibil a îmbrăca într'o haină de ansamblu, pe categorii de preocupări întreaga muncă, uriașă, care a fost presărată dealungul a 20 ani de intensă viață spirituală.

Descoperim astfel, cărind peste numere ce nu se mai găsesc, o altă latură a activității revistei, anume aceea a exprimării conștiinței tuturor, a vieții ce au dus-o dinlungul istoriei, pătura noastră țărănească, subiect tratat cu multă dragoste de D-l Profesor Alexandru Vasilescu: a fost și D-sa la școala normală din Târgoviște. Epoci întregi au fost scrise la iveală, cu sârguința cercetătorului pregătit și cu dragostea de tot trecutul mare al istoriei noastre.

Alături de D-sa, doi apleși filii ai bisericeii, Pr. Dr. C. Nițescu-Zlatin și Pr. Brănișteanu au presărat cu dăruire, câmpul primitiv al Graiului, cu flori rare — învățături și predici — din mântuitoarea învățătură a lui Cristos, precum și prețioase pagini din istoria noastră bisericească.

La pas cu ultimele noutăți literare a stat revista, datorită de multe ori, bunului prieten al învățătorilor, D-l I. G. Vasiliu, gazetar de veritabile lucruri, directorul Anchetei, „sibastrul evadat din lumea gândurilor” cum l-a caracterizat un alt colaborator și conducător al Graiului, fostul Insp. Sc. D. Lixandru.

Atâtea condeie, tot atâtea suflete generoase ce și-au dăruit din pinul entuziasmului lor, pentru verificarea posibilităților de creație.

Gânduri născute dintr'o neîncetată și neînduieșă plerată strajă la căpătâiul intereselor școlii.

A fost o permanentă luptă de idei, o aprigă încredare de voință pe un câmp de continui prefă-

ceri și pe care nu întotdeauna am intrat pregătiți suficient. Idealismul — cu care se naște și mare învățătorul — bunul simț care-l întovărășește în toate acțiunile vieții precum și curajul renunțării de sine, au biruit ce 20 ani de greu stăruință, peste care a fâlfâit acest drapel al conștiinței învățătorescilor dela Dâmbovița, „Graiul Dâmboviței”.

Oastea care a luptat sub acest drapel și a gustat din bucuriile izbânzii e numeroasă. Nu toată a putut fi arătată aci, dar mulțumirea sufletească rămâne întregă de partea tuturor cari nu și-au precupețit munca, și n'au râvnit la efemere și pământești glorii.

La urma acestei înșirări de fapte, un gând de recunoștință se cuvine cu prisosință pentru 2 stegari, doi muncitori, cari au condus revista și valoroase publicațiuni: sunt cei doi redactori, cari au condus revista în ani diferiți, la distanță unul de altul și cari au părăsit județul, mânați de rosturi mai puternice decât dorința noastră de ai avea mai departe în sprijin și dragoste, D. I. Platon și Lazăr Ștefănescu.

La 20 ani, „Graiul Dâmboviței”, e cum s'ar spune, în floarea vârstei. Voinic și ocrotit de dragostea noastră, nădăjduim că ne va mai purta gândurile și năzuințele, mai departe, pe calea pe care învățătorimea mereu a hătătorit-o și într'una a înfrumusețat-o.

I. C.

VORBE INȚELEPTE

Neavând dragoste între noi și nepoftindu-ne binele unuia-altuia, după porunca lui Dumnezeu, nu avem nici credință, nici nădejde, nici dragoste și suntem mai răi decât păgânii.

ANTIM IVIREANU

Cu cât vă veți îndemna la cetire pre acest lelo-pisot mai mult, cu atât veți ști a vă ferire de primejdii și veți fi mai învâțați a dare răspunsuri la sfaturi, ori de laudă, ori de ostire, ori de voroave, la Dumnezeu și la noroade de cînte.

ION NECULCE

Invățătorul-erou Grigore Gheorghe

Sublocotenent în rezervă

L'am cunoscut în acea perioadă de măcinare fizică și sufletească a frontului defensiv dela Sevastopol: un tânăr care vorbea puțin, respectos și modest; dar în expresia ochilor și mîgdalați cîtei o ineriozitate adîncă, în care vibra plenitudinea lui spirituală cu care ne-a vrăjt de atîtea ori.

Dâmbovițean, din comuna Glâmbocata, face școala normală trecînd fiecare an ca premiant, iar după luarea diplomei își începe cariera de învățător într'un sat din munții Apuseni. Probabil că tot acolo unde alte destine s'au legat cu cetinile și cu piscurile ca să intre în istorie, GRIGORE s'a legat cu gândul de datoria cea mare, torcînd-o în preajma munților: își face serviciul militar la Vânători de Munte. În școala militară, unde spiritul lui individualist a întâmpinat la început dificultăți, ajunge la un moment dat să fie cel mai documentat în cunoștințele tactice și tehnice, fiind respectat de camarazi și ofițerii instructori.

În afară de aceasta GRIGORE era un mare autodidact: voința lui extraordinară i-a dat puterea necesară să învețe singur limba germană și engleză. Cu el puteai discuta chestiuni serioase atât din domeniul filosofiei cât și din cel al chimiei — din literatura română, franceză, italiană, etc. cât și din astronomie sau rezolvarea unor ecuații de algebră superioară. Acolo, pe frontul dela Sevastopol, încă nu-și pierdea orele de repaos sau de așteptare apăsătoare, — învăța limba italiană și rusă.

Aceste preocupări intelectuale nu l-au împiedecat cu nimic să cunoască îndeaproape pe soldați și să-i iubească, îngrijindu-se atât de traiul lor, cât și de o înțeleaptă conducere în luptă. Rar am văzut unitate care să-și iubească mai mult pe comandant!..

A comandat Plotonul lui de mitraliere dela începutul războiului, cu mult curaj și destoinicie, înscriind cu snopuri bine calculate și ucigătoare, rânduri durabile în paginile de luptă grea ce a dus Batalionul din care făcea parte. A fost de două ori rănit, dar se restabilește și se întoarce la plotonul lui care îl aștepta cu nerăbdare.

Parcă îl văd: în fiecare noapte pleca pe linia l-a să-și inspecteze „cățelele". — De multe ori căutam să-l mai oprim pentru a continua o discuție aprinsă sau un cor, pe care-l începeam cei câțiva camarazi ce ne întâlneam întâmplător, în adăpostul de sub FORT.

— „Vin imediat. Măcar piesa de legătură cu CĂPĂȚANA DE ZAHAR s'o vad".

Acolo la drumul ce merge din CIORGONI spre valea CIORNAIA, era un punct nevralgic de legătură între FORT și CĂPĂȚANA DE ZAHAR, pe care se trudea mereu să-l asigure cât mai bine. Într'o noapte venind de pe poziție ne pomenim că ne umple bordeiul cu „cioloveci" — până să cerem explicații intră și el zîmbind: — „a fătat căteava dela drum". Oamenii dela piesa lui de legătură, prinseseră o incursiune inamică, și de atunci mereu se interesa să vadă ce mai cade în plasă.

Au trecut astfel lunile grele de iarnă și cele pline de speranțe ale primăverii...

La 7 Iunie începe atacul la Sevastopol. Am pornit la acest atac cu gândul să terminăm odată cu Sevastopolul — ne săturasem de jumătate de an de defensivă. Am avut de luptat cu un inamic dărz, care trage până îl apuci de teava armei și cu un front fortificat și minat pas cu pas. Batalionul nostru atacă FORTUL și CĂPĂȚANA DE ZAHAR.. Numai o peliculă de film sonor ar fi putut înregistra ca să redea apoi fidel, prăpădul de foc și agomotul exploziilor pe care avioanele de bom-

bombardament și gurile de foc de toate calibrele li revărsau în avalanșă asupra dispozitivului inamic —, dar și răspunsul prompt și veigător al inamicului.

În noaptea de 16/17 Iunie un hidro-avion inamic „Tractor”, cum îl spuneau noi, bombardează lucrările noastre. O bombă cade lângă bordeiul în care eram cu GRIGORE. După explozie eşim să vedem ce s'a întâmplat.

— „S'a cam dus scoperişul, GRIGORE”!

— „Nu-i nimic, mâine ne mutăm”. — Spre ziuă începe artileria noastră un bombardament, asupra lucrărilor din fața noastră. O lovitură razantă și scurtă ne scoate definitiv bordeiul din funcțiune. Ne pregătim de oarecari schimbări, dar inutil că via a doua bombă”: — ordinul de atac. — Avem de cucerit SEMILUNELE de sub FORT apoi ȚĂTELE de pe valea CIORNAIA.

Pregătiri repezi, veșnicia clipei în așteptarea debușării și... plecarea.

Apoi n'am mai știut nici de reacțiunea „porcilor”, nici de locurile minate, de lupta în șanțuri cu grenade sau îngrămădirea prizonierilor, că peste două ore SEMILUNELE erau luate și un baraj naprasnic ne-a oprit în fața ȚĂTELOR. Repede măsuri de păstrarea SEMILUNELOR. Ca din pământ țâșnește lângă mine GRIGORE care sprijinea acțiunea cu potonul lui de mitraliere.

— „Unde le punem?” — era vorba de „cățele” lui. În cel mai scurt timp au fost la locul lor. Primiți ordin de la Batalion să menținem cu orice pret SEMILUNELE. Noaptea o trecem cu nervii întinși ca o coardă, gata să fărâșăm orice încercare de contra-atac inamic.

În a doua jumătate a nopții spre 18 Iunie primim ordin ca în zori să atacăm ȚĂTELE. Până s'a luminat de ziuă totul era știut și pus la punct. În ciuda tuturor acestor pregătiri, inamicul declanșează un baraj extraordinar de artilerie grea și „Brandt-uri” de toate calibrele. Trecem pe șanțuri pentru a controla cum s'au adăpostit oamenii. Intensitatea bombardamentului crește. Strig lui GRIGORE: „Hai, să ne adăpostim” — dar n'am terminat bine vorba că mi-a fost înăbușită de o explozie lângă noi: simt o furtună în partea stângă și la picioare — sunt rănit, însă uit de aceasta. Prin fum îl văd pe GRIGORE svârcolindu-se și cerând ajutor. Imediat îl luăm pe brațe și abia

avem timp să intrăm într'un adăpost strâmt, unde și-a dat sfârșitul pe brațele noastre.

...Cine a trăit astfel de momente autentice de tragic și răsvrătire, pentru un destin neînțeles, a putut să se ridice resemnat la adevăratul sens al fatalismului: „cine poate cunoaște destinul clipei viitoare?”...

În dimineața aceia de prăpăd și fum, pe când treceam spre postul de prim ajutor, am văzut oamenii lui GRIGORE lacrimând, cu mâinile încleștate pe mitraliere și cu fețele crispate de durere... În afara lucrurilor ce le stabilim logic, există o logică a celor ce se durează sufletește, fără cuvinte.

După terminarea operațiunilor de la Sevastopol, altă misiune face ca neobositele Batalioane de Vânători de Munte să treacă prin satul tătarăsc UZENBACH. Acolo este cimitirul camarazilor noștri căzuți pe frontul de la Sevastopol. Printre ei este Locot Ormeneșianu Teodor căzut la CĂPĂȚANA DE ZAHĂR și Sublt. GRIGORE GHEORGE... Poposim plecându-ne genunchii lângă cela ce mai poate materializa ființa lor, pentru a ne lua adio faine de a pleca spre alte zări; dar zilele de intensă trăire în cea mai cruntă luptă de până acum, i-a săpat definitiv în gândurile noastre pentru totdeauna...

Toamnă...

Pe plaiurile dâmbovitene coboară spre crame și rodui viilor și al livezilor.

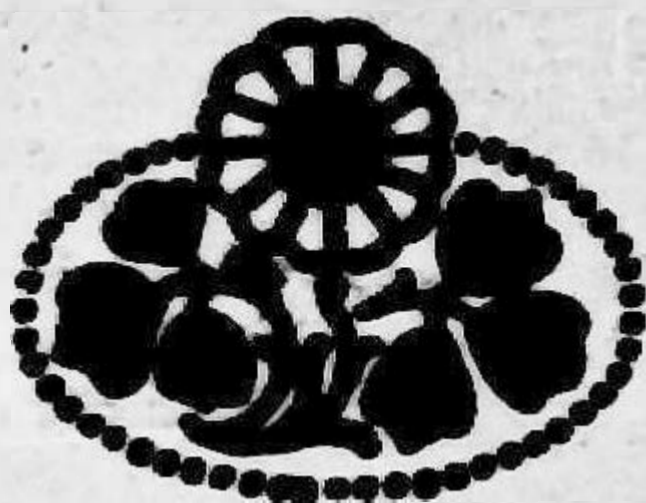
Spre crama sufletului meu gândurile coboară chinându-și bucuria că Cel de Sus mi-a ajutat să-mi văd încă odată pe ai mei și prietenii.

Am găsit aci și prieteni pentru cei duși dincolo de veac, pentru a fi piatră de hotar României de mâine: Invățătorii din jud. Dâmbovița — după cum întâmplător am citit în „GRAIUL DAMBOVIȚEI” — știu să-și cinstească eroii. Majoritatea sunt trecuți prin viforul de moarte al războiului.

GRIGORE, te voiu purta în suflet așa cum te-am avut până acuma, dar eu plec mai departe și... cine știe destinul clipei viitoare...

Plecând însu las amintirea ta camarazilor tăi de învățământ și luptă și sunt sigur că o las pe suflete și gânduri bune...

Lt. TEODOR MAREȘ

Dela Zalmoxis la Christos

Revista „Graiul Dâmboviței” își sărbătorește, 20 de ani de apariție. Sunt atâția ani de frământări în care gândul multora dintre cei cari nu mai sunt azi, a apărut în slovă scrisă. — Căci învățătoria dâmbovițeană s'a frământat mult, cu gândul întotdeauna spre mai bine și cum aceste frământări s'au petrecut aici, pe meleagurile noastre, unde avem pe lângă urme preistorice sau protoistorice și multe așezări geto-dacice, ca un omagiu aceste învățătorimi, — de care eu mă simt atât de mult legat sufletește, — îi închin acest mic studiu, — „Dela Zalmoxis la Christos”, convins fiind că aici la noi a fost mai întâi, cultul lui Zalmoxis, după care s'a ridicat Biserica lui Christos.

— Dacă sunt adevărate susținerile lui Herodat că Geto-Dacii credeau în nemurirea sufletului, pe care îl considera ca parte întregitoare a trupului, după cum ne informează Platon în dialogul său „Harmide”, Iulian Apostatul vorbind despre Traian, ne amintese despre minunatele virtuți ale Getilor. (Allard. Iullen l'Apastat).

— „Iar eu o! Jupiter și voi zei (se adresează Traian zeilor) primind dela început imperiul și gasindu-l într'o stare de letargie, aprins înăuntrul său de o tiranie destul de lungă și în afară de năvălirile Getilor, am fost totuși singurul care am îndrăznit să pornesc împotriva ponoarelor de dincolo de Dunăre și am subjugat poporul Getilor, cel mai războinic din câți au fost vreodată, nu atât prin puterea trupurilor, cât prin învățăturile lui Zalmoxis, cel mai de cinste dintre ei, că nu vor muri, ci scotind că își schimbă locuința merg la moarte mult mai de grabă decât ar merge într'o oricare călătorie”. — Pentru aceasta eu n'am întrebuintat decât cinci ani”.

Problema este importantă nu numai în sine, dar și ca să ne dăm seama cât erau de pregătit terentii ca să prindă sămânța creștină. — Căci în Dacia creștinismul s'a dezvoltat foarte repede, s'a organizat puternic și nu este întâmplător că ne găsim

aici martiri creștini din primele veacuri. Despre Dacia creștini vorbește Tertulian în „Adversus Iudaeos”. Origen pomenește de el, iar Paulin de Nola, luându-l pe Niceta de Remcsiana, îi spune între altele :

„La tine Getul vine, Dacul din amândouă
Și cea mediterană și cea răpoasă nouă
Plugarul ei ce-i avut în vaci și boi
Cel îmbrăcat în pielea lănoasei sale oi”.

— Este cazul să vedem cine era Zalmoxis și în ce consta religia Geto-Dacilor. — Puținele știri pe care le avem despre Zalmoxis nu sunt concludente, Astfel Herodot ne spune că ar fi auzit dela Grecii din Hellespont și din Pont că Zalmoxis ar fi fost sclavul lui Pythagora, dela care s'a inițiat, impunându-se connaționalilor săi. — Hellanicos, contemporaru' și urmașul lui Herodot crede că ar fi fost grec și magician. Platon îl scoate, rege, zeu și doctor, vindecând mai întâi sufletește și întrebuintând pe lângă burueni și descântece. Strabo ca și Clement din Alexandria îl consideră și ca legislator. — Din cele de mai sus, indiferent cum l-au privit străinii pe Zalmoxis ca sclav, rege, zeu, mare legislator, — un lucru e precis, că Geto-Dacii vedeau în el pe zeul lor suprem, la care vor merge sufletele lor, după trecerea din viața aceasta trudnică și mizeră. Religia Geto-Dacilor este politeistă. Căci în afară de Zalmoxis, care era zeul lor suprem, în Dacia s'a mai găsit un cult al soarelui, altul al trăsnetului și al tunetului, simbolizat printr'o secure dublă, — și chiar un cult al animalelor, ca boul, calul, berbecu, câinele, lupul, șarpele și chiar lebăda. La Geto-Daci mai găsim un nume de zeu, anume Gebeleizis, pe care unii îl confundă cu Zalmoxis, deși sunt zei separați, de aceeași esență însă și de același caracter. — Hotărât însă că zeul lor suprem era Zalmoxis și cu acesta căutau ei să țină o legătură cât mai strânsă.

— Pentru aceasta, din patru în patru ani, alegeau pe unul dintre ei, tras la sorți, pe care-l trimeteau să comunice acolo sus, situația poporului. Iată procedeul: cel ales legat de mâini și picioare, era asvârlit în sus, către cer și prins între sulite. Dacă murea fără a atinge pământul, era semnul că zeul îl primește; de nu murea și cădea la pământ, atunci era vădit că n'a fost primit din cauza păcătoșeniei lui. Respectivul devenea un fel de paria, urit și disprețuit de toți, cu întreaga sa familie.

Ca să ne dăm și mai bine seama cât de strânsă era legătura dintre ei și zeu este că atunci când tuna și fulgera, când trăsnetele brăzdau cerul, Geto-Dacii credeau că spiritele rele încearcă de tronarea lui Zalmoxis și cum a început lupta, ca să-i vină în ajutor, ei asvârleau cu sulitele în sus.

Legătură strânsă era între zeu și Geto-Daci. — Ei credeau în nemurirea sufletului, moartea fiind numai trecere din viața aceasta și mergerea la Zalmoxis. Locuința definitivă era acolo sus, lângă zeul lor suprem.

Viața lor pământească era întocmită în așa fel ca dincolo să fie cât mai aproape de el. — Așa încât atunci când primii propagandiști creștini asvârlă sămânța creștină, terenul aici era propice de a prinde rădăcini adânci. — Credința în nemurirea sufletului, pregătirea morală pentru viața de apoi, noul cer creștin, întreaga învățătură creștină revelată și-a găsit mediul prielnic de dezvoltare, N'a fost un salt prea mare dela vechea credință la cea nouă. — Din contră. A fost desăvârșirea din ceea ce ei aveau în mic, la marea descoperire a creștinismului. — Cunoscând toate acestea, pe scurt, facem o constatare și-avem și-o mulțumire: Strămoșii noștri geto-daci aveau o concepție religioasă superioară tuturor celorlalte neamuri, credința lor integrându-se complet în marea spiritualitate creștină.

Pr. Dr. C. Nițescu-Zlatian
Profesor Colegiul Militar
„N. Filipescu”

Din Sfânta Evanghelie

...Eu sunt lumina lumii; cel ce-mi urmează nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.

Eu sunt înțelegerea și viața; cel ce crede în mine de va și muri, va trăi.

Până când aveți lumină, credeți în lumină, ca să fiți fii ai luminii.

De nu aș fi venit și nu li-aș fi vorbit, nu ar avea păcate; iar acum iertare pentru păcatele lor nu vor avea!

Tot cărturarul, care a învățat, este asemenea unui gospodar, care scoate din camera sa și nouă și vechi.

Glorie vouă!

**Aud cum sună goarna'n sat și clopotele cu-avânt
Bălăngăne, chemând mereu, c'au răgușit de atâta cânt
Răsună chiote pe deal și altele răspund din văi,
Și cât clipești pornesc din sat atâtea cete de flăcăi
Ce arși de dorul de demult, ridică pumni'n sus și-i strâng...**

**Un cânt „La arme“
Sună lung
Și câți în urma lor nu plâng!...**

**S'au dus. Și holdele-au rămas pustii
Prin sat, tristețe de mormânt.
Iar cei rămași, s'au adunat la rugăciuni. Cu popa'n cânt,
Copiii cântă îndurerași nădejdea lor în spre Isus.
Și mamete oftează adânc pe urma celor ce s'au dus.**

**O, mamelor române, voi,
Voi sunteți mame`de eroi!**

**Când sosi ziua măreață, sus pe dealuri, sângerând,
Neamu-întreg își dă tributul, mii de jertfe măcinând.
Fronituri înghit văzduhul de pe munți și pân'la mare
Fumul crește și se'ntinde, până dincolo de zare.**

**Peste șanțuri, peste sârme, printre foc și printre fier,
Colcotind ca valul mării, valuri vin și valuri pier**

**Că ducând atâta sânge
Spumescând, Siretul plânge.**

**Și când clopotul iar sună vestind mii de bucurii
Când se'ntorc dela victorii, fii dulcii Români,
Satul geme plin de groază căci lipsesc la număr mulți...
Pe sub freamătul de franze, sus pe dealuri și pe munți
Pe sub brazde neștiute și la margini de zăvoi,
Dorm oarbici fărăi noastre cei mai buni copii ai ei,
Presărând pământul fărăi, cu morminte de eroi.**

Glorie, vă zicem astăzi scumpi eroi ai României
 Ce-ați creiat prin moartea voastră un simbol a vitejiei
 Glorie, vă strigă țara, pentru sângele vărsat,
 Glorie vă strigă lumea, nimenea nu o' a uitat.
 Voi trăiți în mintea noastră și în suflete de mame,
 Voi trăiți în copilăși, care încă vă mai cheamă.
 Voi trăiți în flori de luncă și'n izvoare de cristal,
 Voi trăiți în doina dulce ce răsună depe deal.

Liniștiți vă fie somnul. Astăzi bravilor eroi,
 Glorie, vă strigă țara, veți fi pildă pentru noi,
 Neclintiti vom face stâncă, să păstrăm ce ne-ați lăsat
 Tot pământul țării noastre ce-i cu sânge amestecat.

GH. BUCURICĂ

Dis „Graul Damboviței”, Iunie, 1927

„Nu! trăim unde am fost
 și rămânem unde suntem”.

Două coperte, două stindarde...

Cititorii au sub priviri două coperte ale revistei „Graiul Dâmboviței”, două icoane viu grăitoare ale acțiunii culturale și naționale începută acum douăzeci de ani la Dâmbovița: coperta revistei Nr. 1 din anul I și cea a N-rului de față care sărbătorește popasul a douăzeci de ani dela apariție.

Anii trec, nostalgia depărtărilor legate de muncă, de inițiative și realizări pentru binele colectiv apar tot mai irizate în memoria înaintașilor, iar „vraful de visări rânduite în biblioteca tuturor idealurilor ne arată cât de bogate urme lasă munca atunci când o rostuești metodic în coperti modeste, dar nemuritoare, ca cea care îmbracă această ideală tipăritură învățătorească.

Cititorii și colegii noștri, după ce vor parcurge coloanele bogate în gânduri și fapte

ale revistei, să mediteze o clipă în fața imaginilor acestor două coperti, cari, nu numai pentru colegii dâmbovițeni, dar pentru toată suflarea învățătorească, înseamnă popasul unei mândrii de corp, o biruință profesională a luptelor de organizare și de realizări. Douăzeci de ani din viața unei reviste învățătorești, editată din contribuția modestă a fiecăruia, înseamnă o viață, o dăruire totală a gândurilor fiecăruia pentru triumful celor mulți, al tuturor.

Aceasta ne mărturisește imaginile pe care le reproducem aici cu conștiința unei datorii împlinite.

S'a dus copilăria.....

*M'am dus ca să-mi găsec copilăria
Subt nukul unde m'adormeau bunicii,
Subt care m'am jucat cu bucuria
Și numai Feți-Frumoși mi-au fost complicitii.*

*Acolo m'am oprit cu sfiiciune,
Când vântu-mi povestea ce nu mai este.
Și in genunchi ca la o rugăciune
Mi-am ascultat trecutul in poveste.*

*Subt nuc, stăteau străine și golașe
Puzderiile de basme „A fost odată”
Pe care-acum cu firea-mi pătimașe
Ași urea, aș urea să le mai gust odată.*

*Nimic din tot ce-a fost copilăros
Nici cântecul de leagăn al Profirei,
..... Chiar nucu-a'ncărunțit; e găunos,
Și nu-i decât chilia amintirei.*

*.....
Am cântat zadarnic până'n seară
Copilăria, basmele, bunicii.
Pe ea plângea un greer c'o chitară
Și noaptea-i dase candeli licuricii.*

M. D.

Destin mic

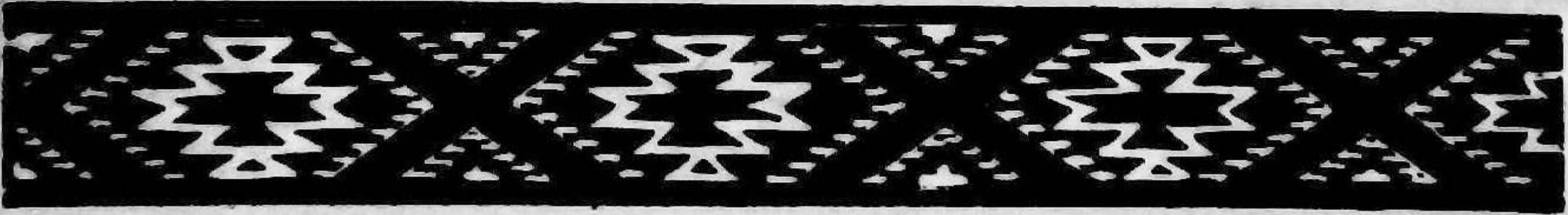
*Mi-i sufletul o gară mică, uitată și tristă
spre care n'a fluturat un gând curat ori batistă,
în care n'a oprit cu mieii cruzi vre-o primăvară
ci numai pe'nserat bolnave trenuri de povară.*

*Văpaia șinelor peste podeșele gândului
— ispită și îndemn pe calea dorului arzândului. —
La capătul lor cine știe poate-i dimineață
durerti sau frigul polar care inima îngheață.*

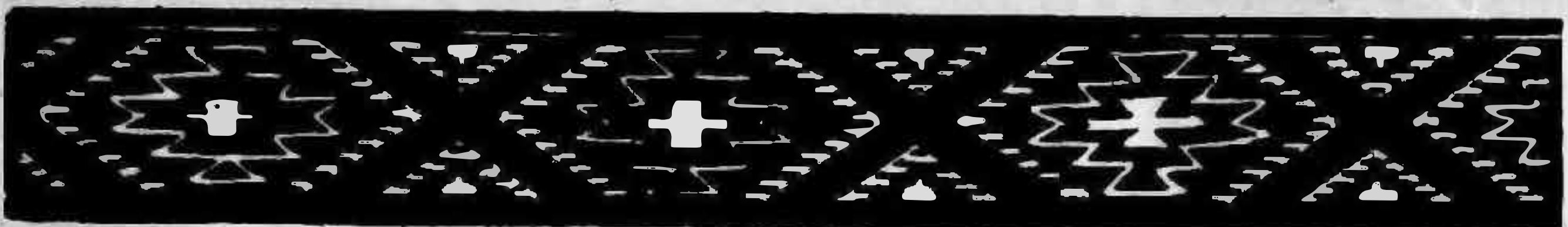
*Aștept aici pe cine n'a plecat și nu se'ntoarce
Pelin sub teascurile ei singurătatea stoarce
cu găzele-i urâtul mi-a chenăruit pereții.
Hei... unde-i tovarășa visului și-a tinereții?*

IOAN DORU

C R O N I C I

Și Iisus Christos

tot învățător a fost

Scormonești pământul frunții ca o cântiță neputincios de oarbă, și amintirca — aceeași politică a trecutului — și se naruie la picioare. E ciudat câte lacme și dârze rădăcini descoperim prin noi, pregătindu-ne aripile pentru sboșuri temerare...

Demult, într'un orașel, frate geamăn cu târgul copilăriei, drumul îmi șerpuia pe sub zidul Școalei Normale. Păstrez în suflet, nu în urechi, plânsul zecilor de viori strunite de școlari ca pentru marea simfonie a vieții, care se vestea proaspătă, zăborind cu categorica disciplină dincolo de ziduri și zăbrele.

Mă gândesc la școlarii de atunci — acum învățători prin satele României — Mari, mulți din ei căzuți în Răsărit pentru țara întreagă, rotundă și mândră. Viorile lor s'au risipit pe harta din perete, dar pentru cine știe asculta prin vise, ele închipuesc oda iluziilor și a bucuriei la fel de măreață ca și aceea a lui Schiller. Fiindcă acolo, sub zidurile Școalei Normale, drumetii întârzie mereu cu sufletul adiat, în dimineți amare, cu cer mediteranean.

Deși era o școală de băeți, semăna a pension de fete, fiindcă nimeni nu pătrundea dincolo de zidul portalului. Numai la serbări, lumea le trecea pragul. Cântau, spuneau versuri, jucau, improvizau. „Corurile, muziculele, vicrile lor, m'au obsadat ani de-arândul. Fiecare școlar era un mic artist. — Acesta pare a fi rostul Școalei Normale — de a pregăti pentru apostolat și pentru viață, pe toate căile, prin toate mijloacele moral-pilduitoare.

Știu că se pregăteau acolo băieți săraci, mulți bursieri, în majoritate feciori de țărani: Plecați din sat, visau să se întoarcă în sat, ca'n versurile lui Octavian Goga :

Să ne-așezăm în sat la noi,
S'avem în deal o casă,
Să fiu cel mai cumințe 'n sat
Și tu cea mai frumoasă...
Să vie și mama la noi
Că-i ostenită tare,
Să aibă tihnă-un an ori doi
Ori cât pământ mai are...

Învățătorul! Cel dintâiu dascăl al copilăriei noastre și al alfabetului bont, se-măna cu Apostolul din romanul lui Cezar Petrescu...

Cine apoi să fi uitat povestirea lui Ed mondo de Amicis, Profesoara mea din clasa I-a? Refrenul acel înduioșător pe care copilul îl strigă din capul scării, zguduit de plâns: „Nu, nu te voi uita niciodată, buna mea profesoară!”

Dar nobleța Jeanei Lyse-i?

Oricât ar asuda omul, vâslind printre griji, vine o seară de toamnă cu miros de castană crudă când tot trebuie să-l viscolească amintirea cărților cu cerneală proaspătă, a tablitelor cu numărător, și a celor dintâi condeie... plâng toate mărunțișurile astea duioase, oficiază învățătorul. Învățătorul trebuie să să împrumute sau să deprindă blândețea mamei, poate pentru că rămân multe mame, pentru care alfabetul e ceva necunoscut — ca Raiul.

Învățătorul trebuie să învețe mângâind, să mângâie în șoaptă — copilul e un convalescent. Mirările lui vin totdeauna dinlăuntrul. Simbolul, semnul, litera, cifra, grija pe care o presupune școala, îl sperie. Iată de ce se spune că sufletul copilului se poate mula oricum, el semănând cu o pastă caldă și grea.

Și atunci, nu vi se pare că învățătorul însemnează pentru Neam ceace însemnează sculptorul petru bulgăru lui de lut?

Nu trebuie să semene el oare cu Mântuitorul, glăsuind: „Lăsați copiii să vină la Mine?”

Fiindcă și Christos tot învățător a fost. Așa îl chemau Ulcenicii: Învățătorule....

Stima și adâncă noastră dragoste pentru învățătorime ne-au dictat rândurile de mai sus, care deși au vrut să fie dârce, n'au isbit să pară decât cel puțin calde și sincere.

Fiindcă noțiunile se împacă grozav între ele, ni s'a părut că apostolatul n'a abrutizat pe nimeni, niciodată, cariera aceasta presupunând chiar serioasă cultură, documentare, sintetizare. Dintre învățători, Neamul și- a recrutat mulți scriitori de frunte.

Iată de ce aplaudăm cu toată căldura inițiativa domnului Mircea Ispir, de a organiza cu Gruparea Învățătorilor Scriitori, un ciclu de șezători literare print toate orașele țării, până la Odessa.

Din totdeauna, creatorul a trebuit îndemnat să coboare printre oameni pentru a le ridica sufletul până la înălțimea frunții lui.

Acum, comuniunea aceasta e mai necesară ca oricând, pentru că singur creatorul de artă și luptătorul îl pipăie în gol pe Dumnezeu.

„Ai așa de puține vești dela Dumnezeu — se plângea într'o prefață, demult, Tudor Arghezi, că dacă vine norocul, parcă s'ar apropia el de tine, ?!”

Gruparea Învățătorilor Scriitori numără câțiva tineri de real și recunoscut talent: B. Jordan, Octav Sargețiu, I. D. Pietrari, V. Copilu-Cheatră, Dorian Grozdan, etc.

În proză și în poezie, învățătorul-scriitor cultivă o etică singulară. Învățătorul s'a deprins să fie modest. El nu va aborda niciodată probleme de stearpă filosofie. Scrierile lui se caracterizează prin limpezime, conciziune și puritate. Învăluită în discrete emoții, literatura aceasta se adresează — fără dicționare de citate — direct inimii noastre, tot mai însetată de adevăr și frumos.

Literare

ION SIMIONESCU

Sunt oameni cari iubesc școala pentru că și-au iubit copilăria. Auzi un fierăstrău despicând lemnul, în plină vară și prin suflet încep să-și desfrunzească înălții copaci; toamnele de odinioară — toamnele cu miros de rășină, de clasă proaspăt vărșite, toamnele cu cărți noi și cu suflet de vacanță ironică.

Sunt oameni care iubesc îndeosebi școala primară, copiii cu sorț cadriat dela oraș, copiii desculți dela sate.

Venerabilul profesor, domnul Ion Simionescu, președintele Academiei Române, a publicat recent o carte intitulată „Scrisori către un învățător”.

Scrisul domnului profesor I. Simionescu ne-a încurajat de multe ori prin căldura și bună credința lui. Pilduitoare și subtilă în același timp fraza e descurcătă și vie spunând tocmai ce trebuie fără ocol, fără exagerare.

Ajunș la vârstă — tribună — dela care scriitorului îi stă bine sfătuind, domnul Profesor I. Simionescu, nu pune în cărți niciuna din podoabele stilistice, care se vor agomotos aplaudate.

Iată de ce socotim că operele domnului profesor I. Simionescu nu sunt scrise pentru un sezon sau două, ci se adresează permanent omului cu bun simț, însetat de adevăr și frumos.

„Scrisorile către un învățător”, către învățătorul neamului, trebuiesc cetite bineînțeles întâiu de către învățători.

Ei, mai ales, vor avea multe de învățat și își vor îmbogăți sufletul — acest miragiu lacom să acapareze și să coasească la infinit avuțiile spirituale.

Și apoi, se presupune că fiecare învățător a mai rămas cu o drojdie pe suflet, că fiecare emai are de vindecat o rană, acum când rănile războiului înfloresc ca rozele sălbatice prin toate grădinile și pe toate drumurile.

B. JORDAN

Domnul B. Jordan, este un scriitor cam greu de prezentat.

Înflorind, estompând, decolorând, scriitorul a înfățișat, dintotdeauna viața pe care a trăit-o. Iată de ce credem că oprită seamană cu amintirea...

Să mai arătăm că fiecare scriitor este o celulă germind altceva, deși laolaltă scriitorii sunt înșiși în scris și contemporanitate?

Ionel Teodorescu rămâne oricum scriitorul copilăriei și al adolescenței desuet-moldovene, oricât s'ar... maturiza

Liviu Rebreanu însemnează dârzenie, vigoare, naționalism.

Unul a trăit la hotar și așa rămâne: Un om de hotar; altul a călătorit mult — literatura lui e spumoasă și cosmopolită: Victor Eftimiu.

Deci scriitorii sunt ca florile: scrisul fiecăruia are alt parfum și altă culoare.

Vai de condeiul care nu și-a descoperit nuanța care să stea bine slovei lui;

În literatura epocii noastre, domnul B. Jordan a calcat norocos, mai norocos decât alții, fiindcă s'a definit dela întâia carte. Dealtfel, sumara noastră prezintare nu vrea să aibă decât un caracter informativ.

Cine nu-și aduce aminte de romanele de veridică anchetă psihologică și socială: „Normaliștii”, „Revizori și Inspectorii” dar mai ales „Învățătorii”?

Am putea afirma chiar că aceste cărți constituie nu fel de almanah al năzuințelor și amaraciunilor, dascălului.

Trăind printre normaliști, învățători, revizori, prozatorul i-a cunoscut altfel decât un oarecare, distilându-le vorba în cărți, privindu-le sufletul.

Obiectele sunt înfățișate în plină lumină în cărțile domnului B. Jordan ?

Viața de sbucium, de sacrificiu și alergătură amarnică a învățătorului bun sau înrăit de politică, de alcool sau de singurătate, este cinstit înfățișată. Domnul B. Jordan mai pune o problemă — gravă pe atunci: traiul învățătorului în ținuturile alipite după războiul trecut.

Normaliștii plini de visuri și de nădejdi se văd singuri cu viscolul prin satele Dobrogei sau Basarabiei, unde țărani erau încă refractari școlii abia improvizată, și dascălului care le părea „domn...”.

Școlarul domnului B. Jordan e cuminte, silitor și uneori apăsător de singurătate și necazurile casei.

Ervințele sunt simple și blânde, camarade ca Libebul din „Învățătorii”. E atâtă gingașie și atât adânc umanism în făptura Libebulei, care împletește în ultimul moment coroană de premii, copiilor !

Fiindcă, ce poate fi mai odihnitor prin amintire decât coroana de meritor sau trandafiri potrivită de „Doamna” în jurul frunții ?

Răspata care nu va mai veni năru în viață...

O reeditare a operelor de tot mai crescândă actualitate, semnate de domnul B. Jordan ne-ar încanta și ar aminti multora, care-au uitat poate, amara desnadejde de lângă viața care ajustează teoriile și nivelează visele ca să încapă în țeparița comună.

OCTAV SARGEȚIU

A fost premiat anul acesta de Societatea Scriitorilor volumul de versuri semnat de domnul Octav Sargețiu, modest intitulat: *Cântece în singurătate*.

Pe noi ne fericește distincția acordată unui învățator vrednic și plin de talent așa cum s'a dovedit a fi domnul Octav Sargețiu. Activând neobosit în Gruparea învățătorilor Scriitori" domnia sa a risipit mult entuziasm la șezătorile organizate prin multe din târgurile țării.

Domnul Octav Sargețiu scrie frumos și e astăzi unul dintre puținii poeți realizați ai generației tinere.

Învățătorimea se mândrește cu dansul și-l revendică stăruitor.

„Cântece în singurătate“ cuprinde zece poeme închinată singurătății și eroismului basarabean.

După Alexie Matcevici, preotul cu suflet de floare — domnii D. Iov și Octav Sargețiu sunt cei mai respectați poeți ai Basarabiei.

La împlinirea unui pătrar de veac dela alipirea Basarabiei, s'a desfășurat în sala Ateneului Român o frumoasă șezătoare literară, organizată de revista cu nedeșmănit prestigiu naționalist: „Viața Basarabiei“ condusă de domnul Pantelimon Halippa.

Atunci l'am văzut pe domnul Octav Sargețiu nu în calitate sa de prim-redactor al revistei, ci în marea sa calitate de poet.

„Iarși te revad Basarabie“, „Chișinău“, „Fumoșii arii mei basarabeii“, „Nistrul“ sunt titlurile celor mai semnificative poeme pe care le-am ascultat atunci și pe care le-am regăsit în volumul „Cântece în singurătate“.

Versul domnului Octav Sargețiu e dogoritor, e limpede.

Învățat în delicatețe și discreție se simte bine lângă inima oricui.

„Crescut spre alba-mi stea polară
Din harul dragostei, un ram
Rămâne cu o floare'n geam
Să-mi fie smulgerea ușoară.

Frumoasele priveliști basarabene sunt căutate, idealizate de unul de dincoace, fiindcă domnul Octav Sargețiu nu e basarabean decât prin adopție. Catedra l'a chemat în Basarabia și sufletul poetului s'a legat de podgoriile dealurilor și de morile măcinând anii și vântul.

Plutim prin anii dulci basarabeni
Miresmele de stepă ne-amieșesc
E limpede tot traiul câmpenesc
Și luna adormită prin poeni

Pe-aici mi-om parguit în febră, visul
Sub freamătul și fructele de soiu
De mă tot trage dorul înapoi
Precum o apă-și trage'n fund ucisul...

Mă tot visez în car cu moldoveni
Și dorul mă se sbuciumă în piept
Din sanctuar toți anii mi-i deștept
Frumoșii arii mei basarabeni...

Altundeva :

Ce mult și-am iubit, lacrimă de podgorii
Zăpezile de basm și fecire
Singurătatea nopții viorie
Toamna pe Nistrul cocorii...

Poema domnului Octav Sargețiu nu e numai o cântare a Basarabiei, cum s'a spus, ci rămâne esența care îmbata oricând, înscriindu-se printre permanențele etice românești :

Azi nu mai ești hotar de țară
Căci până'n Bug ne'ntindem glia,

(Nistrul pg. 26).

Aparute în editura Revistei „Viața Basarabiei“, „Cântecul în singurătate“, s'au tipărit pentru succesul lor sântos în cea de a doua edițiune.

MARIA FOTINO BARBACIORU

În Editura „Scrisul Românesc — Craiova“, doamna Maria Fotino-Barbăcioru a publicat o carte de care n'at trebui lipsită nicio bibliotecă satească: „În sat la bunica“

Înfățișate cu multă limpezime și cu un simț artistic deosebit, schițele cărții vorbesc despre nepoata crescută lângă bunica sub aripa ei caldă și sub blajina ei ocrotire.

Toate peisajele satului, cu biserică, școală, drumurile prăfuite, sunt așa de plastic zugrăvite, că seamănă cu propriile noastre duceri aminte.

Apoi, nepoțica, la vârsta împlinită pleacă la carte în orașul cu fum și șură.

Bunica răzuane cu sîpetele și lacătetele așteptând alia vacanța adică așteptând vara-toamnăle, toamnă-teribile.

Doamna Maria Fotino-Barbăcioru pune lucrurile simple, fără fiori de stil și fără exagerare.

Toate amănuntele sunt clare și prin nimic puse în valoare nedistilate. Se vede bine că autoarea a trăit viața pe care o descrie și o transcrie conștiincios.

Pentru simplitatea copilului de școală complințată, pentru țărani, nici că se putea pretinde ceva mai bun.

Cartea e scrisă deci pe înțelesul tuturor — autoarea povestește nu construiește, adică nu pune probleme acolo unde sufletul reclamană numai căldură.

Feminin realizat și cu multă gingășie „În sat la bunica“ spune despre sat, despre bunica, despre nepoți, despre lanțul acesta veridic și dur pe care, din simple întâmplări, viața îl răsuțește prin sângele nostru, peste frunțile noastre.

Toate sunt gândite întâi de doamna autoare.

Critica e pus direct în fața concluziei, în loc să i se strevescă spre deosebire enigma.

Pentru cititorii mai pretențioși am adăuga în paranteză că subiectul a fost dezbătut cândva înălțator de frumos, într-o năvălă unică „Bunica se pregătește să moară”, publicată întâi în Revista Fundațiilor Regale și apoi în volumul „Halucinații”, de nefericitul Anton Holban.

TEODOR SCARLAT

Cronica scriitor e odios fiindcă pretinde dela camarazii „întra sfânta neliniște”, ceea ce n'a isbutit să realizeze dănușul.

Unii scriitori, cum spune Oscar Wilde, pun întrebările alții oferă răspunsurile.

Și unii și alții însă privesc viața cu ochii uimiți ai copilului.

Fiindcă acestea sunt calitățile pe care veacul oricât de belicos le pretinde poetului: puritate, candoare, naivitate, gongărie, sensibilitate.

Alambicările de principiu cu care biruie de obicei prozatorul, îl face odios pe poet, fiindcă poetul trebuie să comunice cu cititorul ca prozaic cu creduciosul: prin câteva vorbe psalmodiate, sugerând, binecuvântând.

El trebuie să spună în câteva strofe, în esență ceea ce prozaic vorbind, romancierul își spune în cinci sute de pagini.

Iată de ce socotim poezia flacăra consumând deopotrivă fruntea celui care scrie și inima celui care descoperă ce-tind.

Domnul Teodor Scarlat, care a trecut și prima lui tinerețe e un poet căruia țargovștenii i-au ascultat în repetate rânduri poezia caldă și pură.

Ultima carte pe care ne-a dăruit-o chior în primăvara aceasta se intitulează frumos și cuprinzător: „Fatra magilor”.

Când am deschis cartea domnului Teodor Scarlat nu s'a păzut că recitim pagini din georgicele lui Vergilius.

Un semanticism neintelectualizat, dens, cotropitor, învaluiș poemele slavind câmpul, agricultorul, Cerul:

„De pleci din noi de unde geme'ntr'una
Ascunsa grija pentru tot ce știm
Ori de ne vii în brațe cu furtuna
Noi tot cu tine'ncepem și murim.

Plecăm, venim cu tine 'ntotdeauna
Cum apele cu murmurele lor
Și pretutindeni ne'ntălmim cu buna
Cu sfânta noastră 'ncredere'n ogor.

(Drumul de țară)

Ne-a impresionat deasemeni un minunat poem al obidișilor, rugă adresată „Maicii tuturor lacrimilor vechi și uitate”.

Poemul se cheamă „Roagă-te pentru noi” și e un fel de „Ave Maria” ortodoxă.

Am citit în întregime, dacă spațiul ne-a îngăduit: „Cântecul carelor”, „Spicele”, „Țăranul își privește holdele”, din ultima culegere de versuri semnată de domnul Teodor Scarlat, ele fiind ce lina igrav acord al liricei domniei Sale — și cele mai reprezentative ode ale câmpului fertil sau țăranului ostentând la coarnele plugului.

Cartea se încheie cu un substanțial poem „În Caucaz”, slavind creștineasca încercare din Răsărit a țăranului, care știe să schimbe când țara îl obiană, plugul pe pușcă întocmai ca în cântec.

Editura „Cartea Românească”.

ION CALBOREANU

Domnului Profesor Ion Calboreanu, care ostenește lângă aceleași priviri pedagogice împliniri ca și noi, i-am aplaudat în repetate rânduri, substanțialele colinde publicate prin revistele bucureștene și, mai ales, în gazeta de categorie prestigiu local „Ancheta”.

Dupa „Lumea dintre nisip și stele” cuprinzând și câteva maxime pe care le reținem, după volumașul cu epigrame, care a cunoscut un succes adecuat „Albine și furnici”, domnul profesor Ion Calboreanu publică în editura Prometeu din capitală un proaspăt volum de poeme intitulat „Alb din Miază Noapte”.

Poemele domnului Ion Calboreanu se caracterizează prin eleganța lor formală și prin fondul lor dărz și tradiționalist. Poetul cântă dealungul celor patru cicluri intitulate: „Țărâni”, „Țotare”, „Lumini și umbre” și „Antologia anilor tineri” satul cu holdele coapte din care a plecat căudva în țargul refractar contemplației.

Doamne, de multe primăveri,
Străjuesc limanuri fara cer,
Zilele mi le duc, îndelung,
Pe ogor neșterpuit de plug;
Mă 'nșurjur și mă strâng ca'n piroane
Frunți fără proverbe, fără icoane...

Viernii pământului, pe-aici, în haine de corbi,
La apa răsăritului sunt orbi,
Văzduhul nu mai tămbăie-a gutui că se coc,
Lăciile n'au chimbrisor și busuioc.

La prânzuri văd aburi sfioși ieșind din bucate,
Dar nu mai știu de holde clătinate
Și e totdeauna grâu și secară,
Pe-aici, unde nu ne 'nchinăm când trage de seară.

Doamne, când vine câte-un rob de-ai mei din sat,
De-albește țargul și-l face mai curat,
Așemeni Ție, la suflutele culese din Rai,
Mă uit la boii storși, afumași de burhai.

(Stihuri pentru dăvi)

Etica singulară pe care domnul autor o cultivă îl îndreptățește să nădăjduiască cel mai frumos succes de stimă și de librărie.

Un premergător...

GH. BUCURICĂ, fost președinte al Asociației Învățătorilor din jud. Dâmbovița și unul dintre ctitorii ei spirituali, este un nume de îndrumător și învățător, de a cărui acțiune sunt legate multe din faptele constructive ale învățătorimii dâmbovițene.

Cu sufletul său entuziast, cu frământarea idealurilor izvorâte din conștiința puternică a afirmării corpului din care face parte, în permanență prezent pe șantierul muncii și manifestărilor învățătorești, GH. BUCURICĂ a lăsat urme adânci în viața profesională dâmbovițeană, clădindu-și în edificiul spiritual al realizărilor învățătorimii dâmbovițene, temelia unei îndreptățite recunoștinți.

Astăzi, când popasul sufletesc al

împlinirii celor douăzeci de ani dela întemeierea revistei „Graiul Dâmboviței”, găsește pe fostul președinte al Asociației în postul de inspector școlar regional, vedem în misiunea sa o alăturare totală și o continuare, pe alte planuri de acțiune, a misiunii sale

de călăuzitor al idealurilor și nevoilor colegilor săi, cari i-au încredințat posturi de răspundere și încredere.

În această lumină de înaintaș întru cele înalte ale activității și conștiinței de învățător totdeauna prezent la misiune, îl poartă în inimi astăzi și-l întâmpină în pra-

gul acestei sărbătoriri învățătorii dâmbovițeni, pe colegul și îndrumătorul lor din totdeauna, GHEORGHE BUCURICĂ.

EMIL PAIU

Iosif Dumitrescu-Pietrari

În cadrul unei impresionante afirmări de generație, scriitori tineri au sărbătorit în Capitală pe unul dintre cei mai reprezentativi din rândurile lor: poetul Iosif Dumitrescu-Pietrari.

Au ținut să picure în amfora preșurii lor simțăminte care priveau poezia, opera și viața lui legate de legile generației în ale cărei destine scriitorul tânăr își sbuciumă existența, tot ce scrisul românesc tânăr are mai de seamă. Scriitori și prieteni, gazetari și artiști, critici și admiratori ai operii poetului, s'au întâlnit în acea sală a unui reamintit Heidelberg, dela „Amiciția”, pentruca să reia o sântoasă tradiție a întâlnirilor între scriitori și a preșurii cu nimbul sărbătoririi a celor mai talentați, cu mai mult noroc poate, într'o viață nu destul de cunoscută întru bucurie și tristețile cernelii...

Cei câțiva învățători cari au fost invitați la sărbătorirea poetului I. D. Pietrari, au constituit de bună seamă accidentul programului. Sărbătorirea învățătorului-scriitor și-a avut inițiativa înafară, dincolo de preșuirea de breaslă și pentru aceasta însemnătatea ei este mai deosebită. N-a fost dat să recepționăm mărturie de înaltă stimă și preșuire a virtuților învățătorimii, învățătorime care a zidit alăta, ocrotită de valul tăcerii voluntare.

Manifestarea scriitorilor tineri datorită unui camarad de idealuri — învățătorul-scriitor I. D. Pietrari fiind printre cei dintâi sărbătoriți de scriitorii Capitalei — înseamnă și o biruință personală, autentică și meritată, dar și un nimab pe care Pietrari l-a revărsat conștient și activ deasupra numelui de învățător-scriitor.

S'au rostit cuvinte mari și drepte la această sărbătorire a unui învățător care, prin puterea talentului său a tras săvoarele grele ale Cetății-de-Scaun și de Luzii, pășind haiducește spre cărările de lumină pe cari poetul nu le va mai părăsi niciodată.

În cuvântul pe care tecătoarea noastră demnitate de președinte al Grupării Învățătorilor Scriitori am avut datorită și plăcerea să-l rostim, am amintit în ziua sărbătorii „secretul” care a purtat învățătorimea către drumurile izbânditoare de azi, aureolate de condeiele grave și calde ale înaintașilor. Ca o întâmplare a destinului, sărbătorirea aceasta a trecut în întâilele censuri ale zilei de 24 Ianuarie, ziua solidarității și unirii nesdruncinate a Neamului, în

spiritul acestei solidarități învățătorii au făcut climatul moral care să înlesnească talentelor de talia unui Pietrari să spargă preconceptiile țesute fals în preajma învățătorimii, izbînd cu berbecele masivului său talent în zidul subred al indiferenței.

„Premiul de consacrare” pentru poezie, acordat în 1942, de către Gruparea Învățătorilor Scriitori poetului I. D. Pietrari, și-a găsit o caldă ratificare în cercurile literare și critice și sărbătorirea pe care scriitorii au organizat-o în Capitală pentru I. D. Pietrari. Verificându-ne astfel între noi gesturile de preșuire în corp, ne întărim credința că drumul cel bun ne este tovarăș de viitor în acțiunile ce le desfășurăm în cadrele activității profesionale.

Poposit în Capitală din virajele satului Pietrari din județul Dâmbovița, asemenea unui Badea Cârțan al poeziei, cu sărăcia swardită de-a șoalda pe umăr, învățătorul și scriitorul I. D. Pietrari a dereticat întâi casa coanei cu ifose și hachițe, cafeneaua. Și-a tuffit cușma în cuerul de nichel ca'n parul cu oale din gardul casei dela Pietrari, a zdrobit între degetele lui de boer născut ciolanele străvezii ale edecurilor, a încrustat pe răboș număratoarea stălpilor cafenelei și apoi s'a pus pe treabă. Știa acur dascălul căși sorocovești cântărește stăpânul visător al firii cărui șvarț, știa ce iz de răutate ori freamăt de boladă sloboade fiecare frunte care-și pusese singură pecetea nemuririi.

Prin sinceritatea aceasta reavănă, care aducea printre mese de marmoră și cupe de crisal amintirea lostopanelor și vuetul ulcelelor pline de cersuri trântite în știoalele „părului copilăriei”, poetul Pietrari a amuțit chelirea foanță a surtucarilor și a câștigat preșuirea celor puțini aleși cari bat pragurile unde se petceduiesc desfășurările scriitorilor.

I. D. Pietrari nu este un scrib al vicinului, un condeiu care să-și dospescă în târtăcură cadențele ritmului, transpirând pentru eliberarea stihurilor de sub frunte de poet. El trădește doar tranșându-se ceace buni și pariții au așezat cu evlavie și credință, cu gesturi de litarghie strămoșească, ca într'un pocal de dacica virtute, sub fruntea iluminată a poetului. I. D. Pietrari scrie versuri — bune, cari vor rămâne — cu uurința cu care în copilărie răsturna în poalele bunicii jurubițe de Ciobocii Cucu-

lui, ori băuia în urma plavanilor de pe drumeașul satului natal. Talmăcind aceleași gânduri ca alții și totuși *altfel*, vorbind literaturii prin vâna de grai necesar al părinților nesclifosiți cu tabieturi și încălcări de limbă, coborând din sibăstriile dela Pietrari toate duhurile și urile cari stăpânesc firea, în poezia lui cu svăcniri de șloane și haiducie, poetul și învățătorul I. D. Pietrari s'au înfrățit în nimbul aceluiaș destin.

Ciocoiii literaturii de cafelea și cetitorii de scoveri străine, nu aveau o vreme de unde să înceapă a susura viersul acesta nou și luminos, care apăruse deodată în actualitate. Le era frică ca de-o toporășcă haiducească cu două oțete. Cu vremea, consacrarile venind de-acolo de unde sufletele țin aprinsă candela admirației, au fost primite și cărțile de versuri ale poetului, cu file pline de provocare ca o învolburare de ape, în saloane, în prăvălia vitrinelor și chiar în Istoria Literaturii.

Cizelandu-și talentul, muncind în scrisul său cu conștiința plugarului harnic, trecând senin pe lângă genuniile bârfelii și invidiei, poetul s'a oprit modest în iureșul de prețuire și recunoaștere a camarazilor generației lui.

Viersurile învățătorului-scriitor I. D. Pietrari trebuie să pătrundă cât mai adânc în conștiința învățătorească, literatura acestui înzestrat să fie cunoscută și primită în rândurile învățătorilor ca un dar de zile mari. Nici-o serbare patronată de inițiativa constructivă a învățătorului să nu aibă lipsă din program o poezie a lui Pietrari. Va înlocui cu demnitate și frumusețe cine știe ce searbătă înșirare de rânduri a cutărui „poet” colbăit.

I. D. Pietrari, poetul și dascălul, și-au dat contribuție de elită la eroica românească a vremii. Învățătorul I. D. Pietrari ține conștient și înțelegător legătura cu profesia, cu breasla pe care o cinstește și-l cinstește, cu școala și tezaurul sufletesc al satului dădora de icoane și amintiri. Poetul a răspuns cu un răspicat !da! la apelul pe care spiritualitatea națională l-a făcut scriitorilor.

Înmănunchind ideal aceste două credințe și misiuni -- învățătorul și scriitorul-colegul I. D. Pietrari și-a împlinit datoria față de misionarii cuvântului scris, față de numele de învățător, față de sat și de Țară.

Pastrând în suflet mireasma laurilor cari i-au consacrat fruntea, reamintim fratelui Pietrari, drept prețuire a generației noastre față de opera sa, cuvintele prin care sârbătoritul a răspuns tuturor la încheierea aceluia praznic al poeziei românești.

„Învățătorul și poetul din mine, una sânt. Dar nici unul nu este negustor de vorbe ori de credințe. Învățătorul și scriitorul nu vând gogorițe și nici nu trîncează cu vicața și îndatoririle ei, ca trântorii ce mucează pe spî-narea altora...”

Îți răspundem la toate, iubite Pietrari, în numele colegilor cari te prețuiesc și te admiră, citându-te drept pilda de creator, în aceste modeste coloane, cu porunciile pe cari le meriți: „Ești suflet din sufletul Neamului tău!”

MIRCEA ISPIR

Eroice

Mereu Invățătorii

Emoționantul reportaj al colaboratorului nostru George Sbârcea, ne-a redat imaginea ofițerului de rezervă Gădiuță Nicolae, îndărătnic în luptă, nepăsător de suferințele trupului, aflând chiar un fel de exaltare în aceste strigăte de durere ale bietului trup ciuruit de gloanțe. Este o patetică lecție de voință, este o emoționantă demonstrație a puterii fascinante a unei idei, când pune stăpânire pe forțele morale ale unui individ. Evoca vag George Sbârcea, silueta unui tânăr pe care îl întâlnise pe străzile Clujului, dar nu m'am mulțumit cu această estompare a lui Nicolae Gădiuță în trecutul apropiat spre care se întorc zi de zi mai hotărâte gândurile noastre, și am voit să-i cunosc formația intelectuală, să-i stabilesc originile. Este dobrogean din Măcin-Tulcea, dar școala normală a făcut-o la Cluj. Avea 19 ani când în 1934, a eșit învățător și a fost numit în comuna Archind din județul Mureș. În această atmosferă transilvană s'a format bravul Nicolae Gădiuță, în acest climat al istoriei rezistenței noastre naționale el a deprins ce înseamnă lupta împotriva forțelor inamice. Intreg ținutul Mureșului îi vorbea de marea figură a lui Avram Iancu, și toată epopeea anului 1848 lui i-a dat oormele, disciplinele unei politici naționale. De câte ori corul lui Archind, pe care el îl formase cânta în ritmul evocator al trecutului, se simțea participând la întreaga istorie transilvană, era un pârtaș la o luptă în continuare.

În Septembrie 1940 s'a încolonat trist în rândurile pribegilor și zadarnic i s'a dat un loc de învățător în Tulcea, căci el purta nostalgia Mureșului, se simțea un dezrădăcinat. Trăia un chinător provizorat, căci pentru Nicolae Gădiuță acolo își avea existența lui un rost național, în acea comună din Mureș, unde românii au în priviri atâta mândră botărire, unde s'a simțit crescut sufletește pentru o mare luptă de afirmare românească.

Războiul a venit ca o eliberare și Nicolae Gădiuță l-a înțeles, nu ca o renunțare, ci ca o afirmare a drepturilor, brutal încălțate. Înainta în stepa kalmucă, dar în Gădiuță Nicolae convingerea rămânea aceeași că: — de trece Bugul, de trece Niprul, Donul, de ajunge la Volga sau urcă crestele Caucazului, — el tot de Mureș se apropie, unde într'o zi va trebui să se întoarcă. Această imagine halucinantă a satului din Mureș, această credință i-a dat puteri învățătorului transilvan.

Invățătorul-eroi Sbt. rez. GĂDIUȚĂ NICOLAE

Pentru acești grădinari de suflete, pentru învățători, viața națională are un sens mai profund, iar trecutul istoric trăiește în sufletele lor cu o nebanuită intensitate. Figurile eroice ale trecutului național sunt o realitate care le disciplinează existența, le dă sensul nobil al lor chemări. În cuprinsul modest al unei clase, învățătorii creiază în sufletele copiilor conștiința națională, în sensibilitatea găsesc a micuților ei

imprimă cadența unui suflet românesc încadrat istoriei Patriei.

Și Gădiuță Nicolae este învățător, și ca el mai sunt încă alte mii de învățători cari au luptat și continuă să lupte pentru afirmarea bravă a poporului român. Cine va face statistica învățătorilor morți pe câmpul de onoare, a învățătorilor mari mutilați sau răniți, va putea să măsoare cu ce suflet au participat, ce dogoritoare credință i-a mînat înainte, mereu înainte. Nu s'au ferit să infrunte riscurile frontului, pentru învățători prezența în linia de luptă era o lecție practică de istorie, ei demonstau, cu prețul vieții lor, realitatea istoriei naționale. Această iubire de Patrie, această identificare până la halucinare a învățătorilor cu istoria națională, exaltata trăire a imperativelor românești, dau un relief moral deosebit participării lor în acest războiu.

Dar mai dau încă ceva: un element de mare, covârșitoare certitudine morală în ce privește ordinea politico-socială de mâine. Prin prezența lor în mijlocul țăranilor, prin existența lor sau așa de apropiată de viața satului, învățătorii creiază, în bună parte, climatul politic; or, această credință națională, care își trece examenul pe câmpurile de luptă, va continua să influențeze stările de spirit de mâine.

Unul din elementele care au contribuit la slăbirea morală a disciplinelor naționale în Franța, a fost cucerirea, în imensa lor majoritate, a învățătorilor francezi, de ideologiile antinaționale. Dacă s'ar urmări congresele învățătorilor francezi, în cei douăzeci de ani ce-au precedat răz-

boiul, s'ar putea identifica an de an, cum sporea eclipsa conștiinței naționale printr'un tot mai pronunțat divorț de istoria Franței.

În desele sale inspecții pe front, Mareșalul Antonescu a identificat permanent prezența învățătorilor, neosteniți în robusta lor încredere, în voinicia faptelor, în robusteța curajului. Și a scăpat o expresie care rezumă o stare de lucruri: „Mereu învățătorii“. Este cel mai frumos omagiu care li se poate aduce acestor fanatici ai ideii românești.

Dacă am verifica prin spitale, dacă am cerceta pe front, tot de învățători am da, ca un semn al adâncimii pe care o are ideea națională. Pentru ei toate pătimirile poporului român din anul crucificărilor, toate mutilările teritoriului național au însemnat o răscolire a întregii lor ființe.

Ei cred cu fanatism în intangibilitatea României Mari, nu numai ca o expresie politică proiectată în spațiul geografic al Dației, ei cred în România Mare ca o neînvingătoare realitate morală integrată oricărei organizări morale a Europei.

Ei luptă cu o neînvingătoare înverșunare, pe care învățătorii o scot obligatorie spre a smulge destinului potrivit sentința dreptății românești.

Nicolae Gădiuță a dus dealungul stepelor rusești imaginea satului din Mureș, alții au purtat și poartă imaginea satelor din Maramureș, din Sătmar, căci în conștiința lor chemarea românească este din ce în ce mai poruncitoare.

Învățătorii. „mereu învățătorii...“.

„Curentul“

PANFIL SECURU

Cum luptă Invățătorii

Vreau să înțeleg cum luptă invățătorii în acest război, față de care altul mai mare n'a fost de când e lumea aceasta. I-am văzut luptând războiul celălalt, și vedem și'n acesta. Și ne putem da seama cum luptă mai ales după impresionantul număr de morți și răniți din rândurile lor.

Vedem cum sunt comemorați pe județe de către vrednicia lor „Asociație” — și rămânem impresionați până dincolo de lacrimi de numărul covârșitor al celor jertfii. Mă aflu acum câțva timp la Pitești când inimosul inspector școlar local pregătea comemoarea — și vreme de un ceas am ascultat parte din isprăvile celor 46 (patruzeci și șase) de invățători argeșeni nemai întorși acasă. Pagini întregi de vitejie neasămuite — fapte de un eroism legendar, — file de aur care vor rămâne în Cartea de pomenire a neamului nostru. Iar cei ce cercetează spitalele, la tot pasul dă peste răniți, fie că au grade inferioare, — și convorbirile cu ei sunt nespuse de plăcute, mai osebii că din toate atitudinile lor se respiră o neprefăcută smerenie, aproape nici unul căutând să se trudească cu isprăvile săvârșite. Cu inimă frățească le mulțumesc și eu, de aici, pentru prea plăcutele ceasuri pe care le-am petrecut cu ei în spitalele bucureștene. Ei, prin pilda lor — și prin felul stoic al suportării suferinței mi-au adăugat o putere de rezistență morală trebuitoare mai ales în vremurile acestea.

Mai târziu, încolo, în anii păcii clăditoare, se va putea scrie imensă contribuție pe care invățătorii noștri românești și-a dat-o în anii marelui nostru război național.

Iată, din mijl adtele, câteva pilde.

Zilele trecute, s'a făcut în comuna Trăisteni din Prahova comemorarea festivă a invățătorului Ion Drăgănescu căzut în plină glorie pe câmpia de luptă de la Odesa.

Invățător harnic și priceput iubitor al școlii și bun român Ion Drăgănescu își ducea în acest război național de fierce ceas întru ridicarea odras-

lelor satului și aceea a însuși locului în care muncea, ajutat fiind îndeaproape de nevasta sa învățătoare ea însăși. Casă bogată în lepte bune, — casa lor era, totodată, foarte bogată în copii. Nouă copii, cel mai mare de 14 ani, iar cel mai mic încă în sânul mamei sale, le împodobeau viața. Drăgănescu își dovedea în felul acesta, dragostea cea adevărată de casă și de neam.

Și iată că a venit războiul! Drăgănescu, care, firește, nu era printre cei mai tineri, putea fi așezat într'un post de strajă oleacă mai păzit, mai ferit, — cu atât mai mult cu cât acasă lăsase acea spuză de copii mici — și pe nevasta sa în apropierea nașterii celui de al nouălea. Dar Drăgănescu n'a făcut socoteli de acestea, ci a mers să se lupte, cu atât mai mult curaj și avânt, cu cât mai mulți erau cei, ai lui, lăsați acasă. Avea ce apăra mai mult ca alții... Și a păzit din uptă în luptă cu un eroism nedesmințit (mi-au spus-o și unii din camarazii lui răniți), până când, lovit de moarte, a căzut. În vremea aceasta, un copil nou se ivea în casa lui ca un simbol, — ca un crainic al vremii noi, pregătită și prin jertfa deplină a tatălui...

Și în ceasul prăznuirii lui, în satul în care s'a ostenit, a venit nația să recunoască fapta-i eroică. La casa lui de invățător cinstit și muncitor, s'a abătut lume multă pentru a-l preamări jertfa. Înșiși Conducătorul țării și-a trimis acolo înfrățitor, care să grăiască cuvântul de laudă și cuvântul de mângâiere. Multe mâini s'au lăsat pe frunțile celor nouă copilași ai celui plecat dintre ei, — și multe mâini au strâns mâna vredniciei mame învățătoare, care, biruindu-se pe sine și nesfârșita ei suferință, s'a ridicat din mâhnire și și-a luat asupra-și și sarcina soțului ei. Minunată pildă, la rândul ei, de mamă, de învățătoare și de româncă și tovarășa aceluia care a fost Ion Drăgănescu...

Pe întreaga întindere a țării noastre, neîndoelnic, a înflorit ogorul cel mare al invățătorimii noastre, de care, nu numai minunate florile de acer

tea, încă putem fi mândri, dar pe care ne putem bizui și în lucrarea de vastă întemeiere care va veni după război.

Dar nesfârșitul număr de scrisori, pe care învățătorii mobilizați aflați pe front, le trimit acasă!... Ce documente vii și sincere, care adaugă alt nimb de lumină la întreaga ispravă a învățătorimii în război.

Iată, îmi cade în mână un document de acestea. Învățătorul S. I. aflat în fața Sevastopolului, scrie unui prieten învățător o înimoasă scrisoare, din care desprindem aceste rânduri.

„Sunt pe front din Septembrie 1941 încontinuu până în prezent, dar am credința că nu vom mai sta mult... Așteptăm ceas de ceas marea ofensivă, pentru care suntem pregătiți în amănunt pas cu pas... Arme noi, bune, multe. tancuri și avioane cât lumea, o să se clatine pământul. Cât privește despre moralul trupei, este foarte ridicat și cu spirit ofensiv de sacrificiu. Ori învingem — ori murim!... N'ar vrea unul să vie în țară, fără să terminăm cu bolșevismul, care în câteva ceasuri ne-ar fi înghițit Moldova noastră scumpă. Noi, învățătorii, suntem hotărâți să ne sacrificăm cu toții, pentru cauza națională... Suntem curioși să vedem și Sevastopolul... Aici nu se simte nici o lipsă.

Hrana la fel cu soldații. Avem de toate: pâine albă, unt, miere... orez, zahăr, cafea, țigări speciale franceze, germane, norvegiene foarte multe, în tranșee... Tata Antonescu a fost de Paști aici la noi și ne-a dat câte un rând de haine gratuit la ofițeri. Pe lângă toate acestea, având și pe Dumnezeu de partea noastră, am credința că vom fi învingători”.

Câtă sănătate morală și câtă robustețe de duh se desprinde din scrisoarea aceasta scrisă cu față la Sevastopol, în preajma uriașei încercări, care a venit puțin timp după ce ea a fost scrisă!..

Să ia aminte toți cei care mai pot avea umbră de îndoială în sufletul lor..

Și zic: un neam care, pe lângă toți ceilalți vrednici luptători, are și o învățătorime ca aceasta, — un neam ca acesta va ajunge fără îndoială, printre neamurile fruntașe, hărăzit să aibă rosturi mari în așezarea cea nouă a lumii.

Pentru tot ce însumi mie, în lupta modestă ce duc întru aceleași țeluri, mi-a dat dealungul anilor vletii mele atingerea spirituală cu învățătorimea noastră, am simțit datorie de inimă și de cuget să scriu aceste rânduri de preamărire...

Al. Lăscarov-Moldovanu

Poporul meu, clădește, clădește!

Să înălțăm orice luptă, să ne strângem în aceeași unitate sfântă, pe care am cumpărat-o cu sângele nostru și care va face puterea noastră.

REGINA MARIA

De multe ori omul înseși ceea ce vede cu ochii săi nu poate să le poze pe rând, și multe amintiri, și cu spate mai multe, cu mai puțină GR. URECHE

Na pe palare, nici cu meșteșuguri sau făcărnicii, să te arzi om mare, că toate se oddesc și rămân de necinate.

IORD. GOLESCU

Cine nu poate jertfi ceva din al său, ceva la care el însuși ține, acela nu e în stare să lucreze pentru trebuințele mai înalte ale poporului și ale omenirii.

PESTALOZZI

Elogiul învățătorului român

Câtă literatură oficială și neoficială s'a scris în jurul acestei figuri esențiale a vieții românești care este învățătorul. Burghezia noastră a voit să facă din învățător un apostol, care s'o degajeze de grijile și răspunderile ei istorice față de clasa țărănească și de durerile ei.

Cu un₂ din aceste formule comode menite să închidă verbal orice chestiune, de câte ori a fost vorba de soarta țărănimii, burghezia română a răspuns doctoral și sigur — ca și cum ar fi formulat o axiomă —: ridicarea țărănimii este sarcina învățătorului și a preotului!

În lucrarea noastră recent apărută despre „Rostul și destinul burgheziei românești“, desvăluim fondul de superficialitate și de ipocrizie care se ascunde sub această lozincă, menită să axeze opera uriașe de ridicare a neamului, pe două personaje simbolice, fără mijloace și fără putere: învățătorul și preotul.

Dar asupra învățătorului de care se vorbește atâta în timp de pace, nu s'a vorbit cât trebuie acum, în războiu. Și doar învățătorul nostru este pus pentru a doua oară la încercare pe câmpul de luptă, căci și în trecutul război, învățătorii — fie soldați, fie ofițeri de rezervă — și-au făcut proba lor.

O veche prejudecată de clasă mai stăruie încă în mintea acelor care depreciază astfel devotamentul și vitejia unuia dintre cele mai vrednice categorii de intelectuali ai Țării.

Adevărul este că, învățătorii — mai mult decât toți ceilalți intelectuali — au pus o mare ambiție în a-și voi să devină ofițeri de rezervă. Pentru ei, treaba de ofițer însemna o mândrie mai mare decât pentru ceilalți profesioniști intelectuali ai orașelor.

Ce au făcut învățătorii ofițeri de rezervă pe câmpul de luptă o spun cele două fuste ale nărilor care înfășurau și de zi, prin moșia de curare a curții sale.

Învățătorii în satul lor însemnă frunte și model. Ei se simt acolo observați atent de către elevi și cercetați scrupulos de către consăteni. Învățătorul nu are numai pe catedra lui, ci și în viața lui de toate zilele sentimentul că trăiește între alții mai mici, cărora trebuie să le impună respectul.

Învățătorul este silit „să-și țină rangul“ și ținuta, să păstreze o anumită distanță morală, să fie un șef.

Din această grijă a omului constrâns permanent să-și păstreze neștirbit prestigiul, derivă toată psihologia învățătorului. Nimeni nu are mai mult sentimentul erachiei și al obligațiilor ei decât învățătorul.

Acest sentiment, l-a dus și pe câmpul de bătăie. Ca ofițer de rezervă, în fruntea camarazilor săi țărani de multe ori din acelaș sat, în fața elevilor săi ajunși soldați, el a trebuit să-și amintească în fiecare clipă că toți au ochii ațintiți spre dânsul. El a trebuit să vadă în privirea soldaților săi, atitudinea întrebătoare a copiilor care caută orientare și sprijin în unul mai mare decât dânsul.

Această nobilă servitute în fața opiniei, această supunere în fața comandamentelor morale care pornesc dela cei mai mici decât dânsul, l-au făcut pe învățător să-și stăpânească în vâltoarea bătăliei, orice reacțiune de egoism omenesc și l-au împins spre culmile îndrăznelei și ale curajului.

Învățătorii ofițeri de rezervă au luptat până la capăt vitejește.

Au fost ei oare eroi? Mai mult decât atât. În chipul în care a'au înfășurat înaintea țărănilor soldați, până la gestul suprem cu care și-au dăruit sub ochii lor viața.

Prof. Mih. Manolescu

Invățătorul-erou

Gheorghe Rădulescu-Brănești

Căpitan în rezervă

Nu știu dacă încercând să evoc memoria ace-luia ce a fost învățătorul căpitan de rezervă, Gh. Rădulescu Brănești, voi putea reuși pe deplin.

Mă simt prea umil, prea slab, în fața sufletu-lui său mare, puterii lui de muncă inepuizabilă în toate domeniile, optimismului său robust, și spiri-tului de inițiativă ce-i caracterizau viața.

Eu nu-l pot vedea pe Gică Rădulescu decât cu mânecile cămășii suflecate până peste cot, aran-jând o nouă piesă de muzeu în dulapul frumos împodobit numai de mâna lui, sau aranjându-și clasa, cooperativa școlară, biblioteca sau cantina, așa cum numai el știa să le aranjeze, ori instala-ând pe un petec de hârtie programul unei șeză-tori, serbări, sau reprezentării cinematografice, în cadrul căminului său drag. În orele mai libere mă pomeneam cu el oprindu-se din fuga bicicle-tei la poarta casei mele, unde scoțând din bu-zunar o hârtiuță desemnată pe toate părțile, îmi arăta — discutând ore întregi — planul băii comunale, al stadionului sportiv de pe lângă școala model, al căminului cultural, sau a cine știe cărei instituții de ridicare a satului, așa cum le visa el sau cum le văzuse în cine știe ce colț de țară.

Dotat cu reale calități sufletești și chiar fi-zice excepționale, învățătorul de elită al jude-țului nostru, Gheorghe Rădulescu, își închină în-treaga sa viață satului său natal, Brăneștiului at-ât de drag. Nu știu de se vor găsi mulți învăță-tori cari să-și iubească satul și să lupte pentru ridicarea lui spirituală, neglijând până și gospo-dăria și chiar viața sa familială, așa cum l-a iu-

bit și cum a luptat pentru el tânărul învățător din Brănești.

S'a născut la 12 Ianuarie 1910, în comuna Bra-nești. A urmat cursurile școlii primare la școa-la unde mai târziu avea să hrănească cu lumină din lumina lui, cu suflet din sufletul său mare, tinerele vlăstare ale satului. A urmat școala Normală la Târgoviște, unde se distinge ca un e-

lev hui și plin de inițiativă. În 1928 iese învăță-tor și pășește cu mult curaj în viață, începându-și cariera la școala din Sotanga, unde lasă urme adânci cu activitatea sa școlară și mai ales ex-tra școlară și practică.

Funcționează apoi la Balabancea, Dunăvățul de Jos și Beidaut Tulcea de unde căsătorindu-se se retrage și își înjghebează o gospodărie în satul natal unde avea să-și înceapă adevărata sa muncă de titan.

Aci începe în primul rând cu ridicarea școlii. Ca o albină harnică aleargă fără preget din zori și până'n noapte, înjghebând cu multă trudă muzeul, cantina și cooperativa școlară. Organizează serbări și excursii cu copiii, făcând ca în mai puțin de un an fața școlii să se schimbe. Neavând stadion pentru gimnastică și nici curte spațioasă pentru școală, își face un plan îndrăzneț, de care mai toți, din jurul său râdeau cu mult haz. El nu se descurajează. Cu multă perseverență, reușește în scurt timp, să exproprieze câțiva cetățeni de lângă școală și să-și vadă stadionul înfăptuit. La Căminul Cultural el este adevăratul suflet. Cine n'a auzit de serbările dela Brănești, de corul ce a făcut cinste județului producându-se adeseori la radio, cor în care muncisă cu mult drag, ajutat de fidelul său tovarăș de luptă inv. I. Diaconescu, care îl înțelegea cu adevărat.

Baia populară dacă astăzi este aproape gata, apoi în cea mai mare parte se datorește tot învățătorului Gh. Rădulescu. Nu a fost instituție și inițiativă luată în com. Brănești ca el să nu fie prezent.

Dar vremurile grele încep. Concentrările îi smulg din viața satului și îl trimit la suprema datorie. Locotenent de rezervă într'un batalion de vânători de munte, se pregătește pentru jertfa cea mare, Războiul îl găsește la datorie. Din primele zile de luptă ia parte la acțiuni din ce în ce mai grele, ce culminează cu lupta pentru cucerirea dealului Capela, unde se distinge în modul cu totul deosebit și de unde neavând norocul să intre în Sevastopol — cum doria atât de mult — este evacuat ca rănit la un spital din București. Aci în spital în urma unei conferințe a d-lui Lascarov Moldoveanu, un tânăr Lt. se desprinde din grupul răniților, înaintează se prezintă militarmente și vorbește cu atâta căldură despre satul său, că-l subjuga pe deplin pe conferențiar și-i smulge promisiunea că'n curând va vizita Brăneștiu. Nu a trecut mult căci pe la jumătatea lui Martie 1942, D-l Lascarov poposește pentru trei zile la Brănești, unde rămâne încântat de muncă depusă de tânărul învățător, acum aflat în concediu. Nu stă însă mult acasă căci însănătoșindu-se, țara îl cheamă iarăși lângă ostașii săi dragi rămași în Crimeia. Deși departe de sat, el scrie mereu tuturor colaboratorilor săi și toate gândurile și le îndreaptă tot către satul său iubit. Iată câteva spicuri din ultimele sale

scrisori, ce ne desvăluiesc pe deplin marile lui preocupări, chiar atunci când este departe de țară, unde nu încetează o clipă a iubi cu adevărat satul natal.

La 14 Martie 1943 scrie d-lui Lascarov Moldoveanu :

„Mult respectate Domnule Lascarov, este astăzi anul, îmi aduc cu drag și cu emoție aminte, de când ați fost la Brănești. Ce zile frumoase au fost ! Zile de lucru pentru înmulțirea talanților... zile de dăruire în folosul celor mulți... Am citit în ziare că ați vizitat Târgoviștea prin luna Ianuarie. Dacă multele ocupații vă îngăduesc aunci cu mult vă rog nu uitați Brăneștiul în care multe sunt de făcut și unde totul se poate face cu înțelegere și stăruință”

Aceste rânduri d. Lascarov le-a citit la un parastas la Brănești în fața întregului sat îndurerat, făcând un legământ solemn să execute înlocmai cuvintele testamentare scrise de Gheorghe Rădulescu „Cu înțelegere și stăruință totul se poate face la Brănești”.

O presimțire ciudată pare că-l stăpânește, căci la 18 Martie după ce scrie multe tot privitor la ridicarea satului, preotului Nelu Popescu unul din colaboratorii săi, termină astfel:

„Te vestesc numai că sunt bine și aștept ca cele orânduie să se petreacă”. La 20 Martie, colegului și prietenului său drag I. Diaconescu, ce prin căsătorie părăsea Brăneștiul, îi scrie printre altele: „plecarea ta pe mine m'a mâhnit foarte mult și toate planurile mele privitor la activitatea din Brănești și la aceia învățătorescă din județ, încep să se clatine și să se risipească. Ce frumos ar fi fost la Brănești !..

Nenorocul a făcut însă ca să nu poată lua parte la aceste serbări, continuate de camarazii săi astăzi în Caucaz, căci pe ziua de 1 Aprilie, la câteva zile doar dela avansarea la gradul de căpitan în rezervă, destinul îi pune pe frunte mibrul celor aleși. Cade la datorie departe de țară, departe de soție și cei trei copilași dragi, departe de Brăneștiul pe care singur spune cu câteva zile înainte de a muși, cât l-a iubit de mult. Colegii săi cari îi apreciaseră de mult calitățile sufletului său mare, alegându-l membru în consiliul de conducere al asociației inv. dâmbovițeni, sătenii ce îl așteptau să-și continue marea sa operă începută, prietenii și toți cei ce l-au cunoscut, își pleacă azi cu venerație genunchii la mormântul străjuit de chiparoși și dafini pe malul Mării Negre în Crimeia, și o lacrimă sinceră și duioasă alunecă pe obrazul tuturor pentru acela ce a fost căpitanul de rezervă și învățătorul Gheorghe Rădulescu.

Pedagogică

Concluziuni cu privire la examenul antropometric al școlărilor

Aplicând în mod regulat măsurătorile antropometrice la școlarii noștri, vom ajunge să cunoaștem creșterea regulată, normală a fiecărui elev în parte, descoperind deviațiunile și putând lucra împreună cu medicul la înlăturarea lor.

Epoca școlară cuprinde cea mai mare parte a perioadei de dezvoltare pe care copilul o are de străbătut pentru a deveni adult. Școlaritatea și creșterea merg paralel; pentru a cunoaște mai bine felul cum se face dezvoltarea fizică a copilului, creșterea va trebui urmărită cât mai de timpuriu.

Nu putem crede, că școala care pune pe copil în împrejurări artificiale atât de curioase, să nu influențeze asupra evoluției creșterii. Educatorul are datoria de a micșora această influență. Cea dintâi grijă a sa, trebuie să fie aceea de a cunoaște legile creșterii, căci numai astfel va putea să lucreze la stabilirea unei armonii între restricțiile vieții școlare și dezvoltarea normală a copilului.

„Prin creștere va trebui să înțelegem toate modificările care se produc în dimensiunile diferitelor părți ale corpului” (Dr. Godin).

Perioada creșterii reprezintă o lungă fază de evoluție a corpului omenesc. Ea corespunde epocii de transformări parțiale și globale, profunde și superficiale, ale corpului întreg și ale fiecăreia din părțile sale. Creșterea produce o transformare continuă în corp prezentând observatorului cunosător al acestei faze biologice cele mai intime fenomene ale ei.

Studiul creșterii, este studiul terenului, schimbător al pedagogiei individuale. Transformarea continuă pe care creșterea o produce în corpul copilului, nu poate fi studiată tot astfel după cum s'ar studia o stare stabilă. Cercetarea trebuie făcută cât mai des, pentru a se putea observa schimbările produse. Totdeodată se va pricepe mai bine înțe-

lesul adevărat al termenului „Creștere” transformare continuă pe care corpul unui copil în totalul său sau în fiecare din părțile sale până devine adult. Cu alte cuvinte examen cel puțin trimestrial (corespunzând anotimpurilor) la date fixe, asupra acelorași copii ce sunt la îndemâna educatorului și pe tot timpul cât acesta îi conduce, examen antropometric făcut printr'un număr îndestulător de măsurzi. „Pentru fiecare organ există un moment educativ” (Dr. Godin).

Fiecare organ urmând dezvoltarea și posibilitățile dezvoltării sale are „timpul său educativ”, timp mai îndelungat sau mai scurt, dar în care organul va avea o stare perfectă de receptivitate educativă, dacă am avut grije a-l pregăti în acest sens.

Timpul de educație al creierului începe devreme, când simțurile încep să-l înștiințeze.

Dacă copilul va fi îndrumat din primele ore ale priceperii (familiei) conducerea va fi minunată și din ce în ce mai ușoară. Un educator bine informat nu va urma la întâmplare orice căi; ci numai pe acelea pe care le arată noțiunile dobândite asupra individualității copilului.

Chiar observația empirică ne dovedește că de multe ori nu ne înșelăm, când facem aprecieri asupra individualității cuiva după aspectul său fizic.

Voi înfățișa câteva din perspectivele, ce ni le oferă studiul antropometric al școlărilor; măsurarea taliei are importanță prin faptul că dă indicații de felul cum trebuie adaptat mobilierul școlar la înălțimea elevilor. Nu este greu să se înțrevadă cât de păgubitor este pentru dezvoltarea trupească, o bancă incomodă și ce efecte poate avea o astfel de bancă, asupra rezultatelor din punct de vedere didactic și educativ al elevilor.

Cântărirea ne ajută să ne dăm seama de dezvoltarea fizică generală a elevului și să ne expli-

că unele fenomene sufletești, care se schimbă paralel cu transformările din viața corporală. Când ritmul dezvoltării fizice este mai accelerat, se observă o încetinire în ritmul vieții sufletești. Educatorul își poate potrivi învățământul ținând seama de aceste transformări corelate. Deasemeni se pot rezolva probleme importante din punct de vedere pedagogic ca: diferența între elevii de sat și de oraș; influența condițiilor sociale asupra dezvoltării fizice și psihice, etc. Tot astfel așezarea în bănci se poate face în raport cu puterea vizuală și auditivă a elevilor.

De multe ori măsurarea craniului poate înlesni selecția elevilor și plasarea lor în clase omogene. Prin numeroase experiențe, s'a constatat că cei înapoiați fizicește (sub media vârstei lor) sunt înapoiați și sufletește. E drept că psihologia nu a ajuns atât de departe, încât rezultatele ei să nu mai lase nici o îndoielă, dar s'a dovedit că elevii a căror dezvoltare se depărtează mult în sus sau în jos de medie, sunt înapoiați sub raportul inteligenței.

În unele orașe din Germania s'a ajuns să se prescrie, la intrarea în școala primară o dezvoltare fizică determinată. De ex. se cere ca elevii să aibă o înălțime de cel puțin 110 cm. și o greutate de cel puțin 19 kg. pentru băieți și 18 kg. fete. Copiii care nu ating la vârsta de 6 ani (vârsta de intrare în școala primară în Germania) cifrele arătate, sunt amânați încă un an cel puțin, fiind insuficient dezvoltați. Iar dacă nici în anul următor nu ating minimum de dezvoltare în înălțime și greutate, sunt îndrumați spre școlile de întârziți. Spre a se vedea starea de inferioritate în care se află copiii satelor noastre, să privim curbele din diagramele dezvoltării fizice, alcătuite pe baza măsurătorilor elevilor din clasa II-a (copii între 6—9 ani).

școlarul A (din diagramă) în vârstă de 8 ani și 7 luni măsoară în înălțime 112 cm., iar în greutate 17,8 kg. chiar sub medie, școlarul C în vârstă tot de 8 ani și 7 luni măsoară în înălțime 125 cm. și în greutate 22 kg. chiar peste medie. Un copil de aceeași vârstă din tabloul psihologului german Pirkuet, măsoară în înălțime 123 cm. și în greutate 26,5 kg. măsură sub medie. A se vedea tabloul alăturat.

Media din diagrama alcătuită de mine fiind: înălțime 118 cm. și greutate 20,6 kg., se poate deduce în ce stare de inferioritate se găsesc școlarii noștri.

După numeroase măsurări, s'a stabilit că dezvoltarea corporală urmează un anumit ritm, numit al creșterii.

Astfel s'a observat că perioadele cele mai mari de creștere în înălțime sunt:

Dela 5—7 ani.

Dela 11—15 ani.

Iar perioadele de creștere mai mare în greutate sunt:

Dela 1—4 ani.

Dela 8—10 ani.

Dacă urmărim ritmul creșterii în înălțime pe luni, observăm că e mai accelerat în lunile Aprilie—August, staționar în lunile Septembrie, Octombrie și Noiembrie, ca apoi să înceapă să se ridice iarăși.

Ritmul creșterii în greutate este mai accelerat în lunile când creșterea în înălțime este mai mică.

(Când greutatea crește, talia rămâne staționară; talia și greutatea nu cresc simultan (Variot).

Psihologul Marfan spune: „Anoimpurile su influențe asupra creșterii copilului, Am putea astfel remarca constanta energiei vitale; care e canalizată când într'o parte când în alta. Dacă nu ar interveni învățământul alternația s'ar putea stabili dinainte. Ce se întâmplă când intervine învățământul?”

S'au făcut experiențe comparative între ritmul creșterii copiilor care merg la școală, și între al acelor care nu frecventează școala și s'a observat că ritmul creșterii a încetinit la cei care merg la școală. Învățământul turbură creșterea organică într'o proporție de 30%, pentru băieți și 35—40% pentru fete. Dacă învățământul se face numai pe jumătăți de zile, procentul scade numai la 9%.

Se observă deasemenea că greutatea copiilor care nu merg la școală e aproximativ cu un kg. mai mare decât greutatea copiilor de aceeași vârstă care frecventează școala. „Nu există deci o energie deosebită pentru activitatea intelectuală și spre a nu turbura mult dezvoltarea biologică a copilului, trebuiesc luate măsuri de organizare rațională a activității școlare („I. C. Petrescu“).

Diagrama dezvoltării fizice a elevilor din cl. II-a 8-9 ani.

Percentile	Talia	Greutate	Șirul	C. R.
25	112	17,8	31	31
50	118	20,6	63	36
75	125	22	44,5	37
100	132	26,5	66	40

Ținând la o parte multe considerații ca: rasă, climă, posibilități de trai, etc., insuficiența alimentară a școlarilor îi situează mult sub medie: astfel

Organizarea activității intelectuale este necesară, și pentru păstrarea coeficientului de robusticitate, care poate fi diferit de coeficientul înălțimii și greutatei.

Corelația între robusticitate și inteligență e mai puțin strânsă. S'a constatat că sunt elevi puternici,

care sunt slabi la învățătură și invers. În orice caz se cere ca organismul să fie sănătos, spre a putea permite o susținută activitate intelectuală. Numai așa putem înțelege dictonul: „Mens sana in corpore sano”.

IANCU D. NULIEA

„Școala primară trebuie să dea puține elemente de instrucție și cât mai multe elemente din viața practică. Într'o țară agricolă, agricultura trebuie învățată odată ca abecedarul.

Iarna în clasă, vara pe câmp și prin livezi iată care trebuie să fie aspectul învățământului primar al viitorului”.

Mareșal Antonescu

Colțul Eroilor

„In colțul eroilor se adaugă treptat imagini din lupta pentru dreptate și civilizație.

Iar la unele școli au început să se adune documentele, care înfățișează eroismul satului, punându-se astfel piatra fundamentală pentru cea dintâi carte de istorie națională, care este în măsură să facă să vibreze sufletele școlărilor și să-i integreze în marea realitate națională pe cea mai naturală cale”.

Frof. I. C. PETRESCU

Buletinul Asociației

TELEGRAMĂ

MAJESTAȚII SALE REGINA MAMA ELENA
BUCUREȘTI

Comitetul de conducere al Asociației Învățătorilor Dâmbovițeni întruniți în ședința de lucru astăzi 21 Mai, trimite Majestații Voastre — Mama Regelui Victoriei noastre — de ziua numelui, respectuoase urări pentru sănătatea și fericirea Majestații Voastre, spre binele românilor de pretutindeni.

Președinte
VICTOR GHICULESCU

— La telegrama trimisă M. S. Reginei Mama Elena, cu ocazia zilei numelui, M. S. a răspuns prin următoarea telegramă :

București, 25 Mai 1943

CASA M. S. REGINEI MAME

— Doamna de Onoare este însărcinată să transmită D-lui Victor Ghiculescu, Președintele Asociației Învățătorilor Dâmbovițeni, caldele mulțumiri ale MAJESTAȚII SALE REGINEI MAME pentru urările exprimate în numele Învățătorilor Dâmbovițeni, cu prilejul zilei numelui.

— În ședința sa din 21 Mai a. c. Comitetul Asoc. a încredințat Redacția revistei și Secretariatul Asociației D-lui Ion Costache, — cenzor, pe adresa cărui se va expedia orice corespondență, privind revista și Asociația.

D-șă locuiește în Târgoviște — Str. Maior Alexandrescu Nr. 4.

— Prin Decizia M. C. N. Nr. 67.570/9-5, D-l Nicolae Ișanulescu înv. Târgoviște a fost numit Subinspector Școlar de Cancelarie.

— Prin Decizia M. C. N. Nr. 79.569 D-l Ion Mălescu — înv. Cojarca, a fost numit Subinspector Școlar de control, în locul D-lui Ranzopol, demisionat.

— D-iii colegi, cari au luat parte la războiul sfânt contra bolșevismului și au fost răniți, decorați, ori au primit alte distincțiuni, sunt insistent rugați să trimită asociației următoarele date :

- 1) Numele și prenumele.
- 2) Gradul în inv. și școala unde funcționează.
- 3) Gradul în armată și situația militară.
- 4) Luptele la cari a luat parte.
- 5) În ce împrejurări și în care luptă a fost rănit, decorat, citat, etc.

Acste date ne sunt cerute de Asoc. Generală, pentru întocmirea unui anuar

Nota

Articolul „O frumoasă manifestare a simțului învățătoresc” scris de D-nul D. V. Tom și apărut la pag. 53, este reprodus din „Gazeta Dâmboviței”, Anul VII Nr. 4—5 de pe Mai-Iunie 1932.

„Aspecte din activitatea învățătorilor pensionari”, apărut sub semnătura D-nului Ion Dănilă, la pag. 57, a apărut prima dată tot în revista noastră, Anul VII Nr. 4—5 din Mai-Iunie 1932, cu prilejul aniversării învățătorilor pensionari de atunci.

Articolul din pag. 58 „So pământul nu adevăr, se capă cu drept”, este scris de distinsul nostru colaborator și prieten al învățătorilor, D-nul Ciprian Barbăntaru.

Colegi dâmbovițeni!

Citiți și răspândiți

SLOVA

**Gazetă de informație literară și pedagogică
Răboj al faptelor și năzuințelor învățătorimii**

**Apare de două ori pe lună sub direcția D-ului MIRCEA ISPIR
Secretarul General al Asociației Generale a Învățătorilor și Președintele Grupului Învățătorilor Scriitori**

**Colaborează condeie reprezentative ale
culturii și învățământului românesc**

Corespondenți în toate orașele și centrele țării

SLOVA NOASTRĂ este scrisă pentru învățători și publică probleme de pedagogie, informație culturală și pedagogică, literatură, cronici, realizări și năzuinți ale învățătorilor din toată țara

**Este o datorie de solidaritate profesională pentru fiecare învățător, să
sprijine acțiunea spirituală a gazetei învățătorești**

SLOVA NOASTRĂ

Pentru colegii-învățători, abonamentul anual lei 400

Redacția și Administrația :

BUCUREȘTI I, Strada Sfinții Apostoli Nr. 14

Telefon: 4.89.30

**COLEGI! Sprijiniți cu toată certitudinea binelui colectiv, lupta
de zidire nouă a sufletului învățătorec, pe care o poartă**

SLOVA NOASTRĂ

**Vă sprijiniți încă și interesele dv. și îmbunătățiți prestigiul
meseriei de învățător.**

Redacția este la: Măgurele, Căminul nr. 109 Costache, Str. Măgurele nr. 4, Târgoviște

ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR
DIN
JUD. DĂMBOVIȚA

Situația Cassei

la 31 Martie 1943

Incașări

Plăți

In conturile	Sume	In conturile	Sume
Sold predat de comisia interimară	46798	Cotizații asociația generală . .	10000
Fond asistență	6837	Fond asistență	5000
Venitul căminului	137430	Ajutoare membrilor	13500
Inspectorat școlar	33301	Deplasări asoc. g.-lă	-9500
„Graiul Dâmboviței”	194418	Transport la ședințe a comitet	19700
„Școala și viața”	72450	Cheltueli cancelarie	2327
Cotizații	143140	Indemnizație muncă (secretar și casier)	48000
Donații	20500	Iluminat și încălzit	41682
Ajutor înmormântare	554444	Curățenie și întreținere	27578
		Salariu survisor	30215
		Restituiră garanției	17000
		Sobe	18980
		Impozit	10104
		Ajutor înmormântare	442784
		Biblioteca	1120
		„Școala și viața”	72749
		„Graiul Dâmboviței”	74719
		Diferite publicații	4500
		Ajutoare cu cărți (caritatea) . .	4000
		Inspectoratul școlar	28000
		Diverse	15315
		Total plăți	896774
		Sold numerar	312544
		Total general	1209318
Total incașări	1209318		

Se certifică de noi exactitatea,

Președinte, V. Ghiculescu

Casier, I. Milles

Cenzori { 1. Ion Costache
2. D. Apostol-Ghești

Chemare,

către toți colegii dâmbovițeni

Gruparea învățătorilor Scriitori din România, care a îmbouchiat valori spirituale ale învățătorimii noastre, poartă peste tot cuprinsul țării standardul spiritualității învățătoresc, prin organizarea unui ciclu de șezători literare închinete memoriei învățătorilor eroi.

Talentele cele mai vigeroase ale scrisului învățătoresc, au afirmat pretutindeni puterea de creație și de manifestare aleasă a preocupărilor spirituale ale învățătorimii române. La București, Fântâna-Beaș, Buzău, Ploiești, Câmpulung-Muscel, Iași, Brașov, Cernăuți, Vălenii de Munte, învățătorii scriitori au dovedit odată mai mult autenticitatea talentelor lor, călătorind prin această acțiune a Grupării învățătorilor Scriitori, prestigiu asupra numelui de învățător.

Pentru programul de activitate, membrii Grupării vor porni cu același gând, în județul nostru, Duminică 5 Septembrie 1943, când vor organiza a zecea șezătoare literară din acest an, la Târgoviște, în „Sala de Arme”.

Șezătoarea va fi deschisă prin conferința separabilă ~~înaltă~~ al învățătorimii, fostul președinte al Asociației Generale, D-nul D. V. Toți, care s'a alăturat cu întreg prestigiu al sale de acțiune constructivă a colegilor săi scriitori. Colegii noștri din Grupare, ale căror nume sunt în mare parte cunoscute învățătorilor dâmbovițeni: D. Iordan, Octav Sargeție, Dorian Gruzdeu,

V. Copile-Cheabă, Em. Papazissa, Ion Dănilo, V. Vlud, Victor Ghiculescu, în frunte cu vigoarea talent dâmbovițean, mândria noastră, poetul Iosif Dumitrescu-Pietrari, vor susține programul șezătorii, citind versuri și proză din lucrările lor originale. Un buchet de valori dăscătești, cari vor dovedi învățătorimii județului nostru, intelectualilor și prietenilor mișcării învățătoresc, robustețea acțiunilor poroite pentru triumful numelui de învățător și dovada prezenței active a dăscălimii școlii primare la actualitatea eroică românească.

Învățătorii scriitori cari vor vizita județul nostru, vor fi prezentați publicului și colegilor de către D-nul Mircea Ispir președintele Grupării învățătorilor Scriitori și Secretarul General al Asociației Generale. Prin glasul său, cunoscut dâmbovițenilor din admirabila gazetă învățătorescă „Slova Noastră”, D-nul Mircea Ispir va arăta scopurile acțiunii Grupării și integrarea totală a idealurilor ei în calea de luptă a manifestărilor de corp.

Conducerea Asociației învățătorilor din jud. Dâmbovița, invită la această împreunare manifestare învățătorescă în orașul Târgoviște, pe toți colegii și intelectuali județului, încredințându-i că vor trăi clipe de autentică lăutare sufletescă, însușindu-se dela șezătoare întăriți în munca lor trudnică pentru sat și pentru țară.

„Graiul Dâmboviței”

